

Vlaams
Parlement

ingediend op **1266** (2016-2017) – Nr. 1
6 september 2017 (2016-2017)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van diverse bepalingen
van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006
en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011
betreffende het duurzaam beheer
van materiaalkringlopen en afvalstoffen,
en tot opheffing van diverse bepalingen
van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 31 maart 2017	37
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	51
Voorontwerp van decreet van 2 juni 2017	69
Advies van de Raad van State	83
Ontwerp van decreet.....	95
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse	109

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Situering

Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt het Bodemdecreet (BD) van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het Materialendecreet te wijzigen, en een aantal bepalingen van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO) (artikel 121 tot en met 125) op te heffen.

Het Bodemdecreet is een belangrijk instrument in de realisatie van het Vlaamse bodembeleid. Het voorziet onder meer in een regeling voor:

- de inventarisatie en identificatie van verontreinigde gronden (bodemonderzoeksplichten, Grondeninformatieregister, bodemattest);
- een systematische aanpak van bodemverontreiniging (bodemonderzoeken, bodemsanering en nazorg);
- een effectieve aanpak van bodemverontreiniging (onderscheid saneringsplicht en saneringsaansprakelijkheid);
- ambtshalve optreden van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) (bodemsanering door OVAM bij vrijstelling saneringsplicht en in het kader van handhaving);
- het beheer van uitgegraven bodem;

met oog voor preventie (strengere aanpak van nieuwe bodemverontreiniging en grondverzetregeling) en ruimte voor flexibiliteit (mix van beleidsinstrumenten).

Het voorliggende ontwerp omvat drie soorten wijzigingsvoorstellen:

- inhoudelijke wijzigingen, in het bijzonder:
 - (1) de invoering van een verplicht bodemonderzoeksmoment voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging met daaraan gekoppeld de mogelijkheid tot vrijstelling van die onderzoeksplicht voor particulieren;
 - (2) de afschaffing van de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken en auditing van de erkende bodemsaneringsdeskundigen;
 - (3) de optimalisering van het instrumentarium voor de sectorfondsen;
 - (4) de inkanteling van het gebruik van bodemmateriaal (bagger- en ruimings-specie, grondbrij en bentonietslib) in de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem van het Bodemdecreet en het VLAREBO;
- deregulering, administratieve vereenvoudiging en lastenvermindering;
- juridisch-technische aanpassingen.

Met de inhoudelijke wijzigingsvoorstellen wordt uitwerking gegeven aan een aantal doelstellingen van de beleidsnota Omgeving 2014-2019:

- OD 33: Duurzaam bodembeheer faciliteert de ruimtelijke ontwikkeling;
- OD 35: Voorkomen van nieuwe bodemverontreiniging en de verspreiding ervan;
- OD 36: Duurzaam bodembeheer faciliteert economische ontwikkeling;
- OD 37: Duurzaam bodembeheer is essentieel voor een gezonde en kwaliteitsvolle leefomgeving.

B. Algemene toelichting

In het ontwerp van decreet zijn vier belangrijke inhoudelijke wijzigingen voor het bodembeleid opgenomen:

- de invoering van een verplicht bodemonderzoeksmoment voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging met de mogelijkheid tot vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren;
- de afschaffing van de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken en auditing van de erkende bodemsaneringsdeskundigen;
- de optimalisering van het instrumentarium voor de sectorfondsen;

- de inkanteling van het gebruik van bodemmateriële (bagger- en ruimings-specie, grondbrij en bentonietslib) in de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem van het Bodemdecreet en het VLAREBO.

1. Verplicht bodemonderzoek voor nog niet onderzochte risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging

Een van de doelstellingen van het bodembeleid is om tegen 2036 alle historische bodemverontreiniging te hebben gesaneerd. Volgens schattingen zijn er 80.000 risicogronden, waarvan er op dit ogenblik ongeveer 40.000 zijn onderzocht.

In samenwerking met steden en gemeenten worden alle risicogronden in kaart gebracht via het inventarisatieproject van de OVAM: de gronden met historische risico-inrichtingen worden geïnventariseerd tegen eind 2017.

Aan de kwalificatie 'risico-inrichting' en 'risicogrand' worden in het Bodemdecreet verplichtingen gekoppeld. Het Bodemdecreet voorziet voor risicogronden en risico-inrichtingen in een aantal verplichte onderzoeksmomenten waarbij een oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en het verslag ervan aan de OVAM moet worden bezorgd:

- bij overdracht van een risicogrand;
- bij stopzetting/sluiting van een risico-inrichting;
- periodiek bij actieve risico-inrichtingen (VLAREBO-categorie 'A' of 'B').

Via deze bodemonderzoeken wordt de OVAM op de hoogte gebracht van de kwaliteit van de bodem. Als er in het oriënterend bodemonderzoek duidelijke aanwijzingen zijn voor bodemverontreiniging moeten verdere maatregelen worden genomen: het uitvoeren van een beschrijving bodemonderzoek (BBO) en, indien nodig, vervolgens het opstellen van een bodemsaneringsproject (BSP) en het uitvoeren van bodemsaneringswerken (BSW) en eventuele nazorg.

Niettegenstaande de betreffende onderzoeksverplichtingen nu toch reeds een 20 jaar bestaan (Bodemsaneringsdecreet 1995 en VLAREBO 1996), moet er naar schatting nog de helft van de vermoedelijke risicogronden worden onderzocht.

Een groot aantal van de risicogronden wordt bijgevolg niet gevat door de hoger-vermelde verplichte onderzoeksmomenten. Het gaat daarbij vooral om volgende risicogronden:

- risicogronden met risico-inrichtingen die reeds in exploitatie zijn van vóór 29 oktober 1995 en geen periodieke onderzoeksplicht hebben (VLAREBO-categorie 'O').
- risicogronden met vroegere risico-inrichtingen (VLAREBO-categorie 'B', 'A' of 'O') waarvan de exploitatie begonnen is vóór 29 oktober 1995.

Om de doelstelling van onderzoek en bodemsanering van de gronden met historische bodemverontreiniging tegen 2036 te realiseren, zal nu moeten worden voorzien in een doelmatig instrument om ook de nog niet onderzochte risicogronden en de eventuele aanwezige historische bodemverontreiniging aan de oppervlakte te krijgen zodat de bodemkwaliteit van alle gronden met historische risico-activiteiten gekend is. Vandaar het voorstel om in het Bodemdecreet een specifieke bodemonderzoeksplicht in te voeren met die gronden als voorwerp. Aangezien de doorlooptijd van oriënterend bodemonderzoek tot de bodemsaneringswerken tot 8 jaar kan duren, is het van belang tegen 2028 de bodemonderzoeken afgerond te hebben. Om het bodemonderzoek afgerond te hebben in 2028, is het opleggen van een verplicht onderzoeksmoment noodzakelijk. Het voorstel is erop gericht om uiterlijk begin 2027 een oriënterend bodemonderzoek te hebben voor alle risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging. Om de uitvoering van de oriënterende bodemonderzoeken enigszins in de tijd te spreiden, wordt in het

voorstel wel voorzien in een fasering van de onderzoeksplicht. Dit gebeurt door te werken met verschillende einddata voor de onderzoeksplicht en dit gekoppeld aan de categorie van risico-inrichting die op de grond werd geëxploiteerd. Voor de eerste categorie van risicogronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht valt, meer bepaald de risicogronden met nog in exploitatie zijnde risico-inrichtingen die reeds in exploitatie zijn van vóór 29 oktober 1995 en geen periodieke onderzoeksplicht hebben ('O'-categorie), rust de verplichting op de exploitant van de betreffende risico-inrichting(en). Voor de andere categorie, meer bepaald de risicogronden met vroegere risico-inrichtingen waarvan de exploitatie begonnen is vóór 29 oktober 1995, rust de verplichting tot oriënterend bodemonderzoek op de eigenaar van de grond.

Aangezien het inventarisatieproject van de OVAM eind 2017 wordt afgerond, zullen de gronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht vallen, geïdentificeerd kunnen worden (Grondeninformatieregister). De OVAM zal de eigenaars en exploitanten van deze gronden tijdig kunnen aanschrijven en op de hoogte kunnen brengen van dit verplichte onderzoeksmoment. Op deze manier hebben de eigenaars en exploitanten van deze risicogronden nog enige tijd om eventuele foutieve administratieve gegevens recht te zetten, de nodige informatie te verzamelen, een prijsvraag te doen en het bodemonderzoek te laten opstellen door een bodemsaneringsdeskundige.

Door de bestaande triggers voor de identificatie van gronden met historische bodemverontreiniging met dit nieuwe onderzoeksmoment aan te vullen, wordt de basis gelegd om de doelstelling van 2036 te realiseren en dus alle historische bodemverontreiniging binnen de vooropgestelde termijn aan te pakken.

In het decreet wordt voorzien in de mogelijkheid om vrijstelling te bekomen van de nieuwe onderzoeksplicht. Naar aanleiding van het inventarisatieproject van de OVAM zullen veel gronden de kwalificatie van risicogrond krijgen omwille van de risico-inrichtingen die er in het (verre) verleden werden geëxploiteerd. Eigenaars van dergelijke risicogronden zijn zich vaak niet bewust van de oude historie van hun eigendom en zullen mogelijk pas bij overdracht hiervan kennis krijgen (via bodemattest met vermelding van risico-inrichting). Hierdoor zullen zij onverwacht extra inspanningen moeten leveren voor het uitvoeren van het oriënterend bodemonderzoek. Zij zullen vaak onwetend zijn over hun rechten als 'onschuldig eigenaar'. De doelgroep voor vrijstelling van onderzoeksplicht zijn eigenaars die cumulatief voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de eigenaar heeft de risico-inrichting(en) niet geëxploiteerd;
- de risico-inrichting was niet aanwezig tijdens zijn eigenaarschap;
- de eigenaar heeft de locatie sedert de verwerving enkel gebruikt voor particulier gebruik (verklaring op erewoord).

Bij vrijstelling van de onderzoeksplicht zal de OVAM in principe in het kader van een programmatische aanpak op siteniveau, het onderzoek ambtshalve uitvoeren.

2. Opheffing van de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken

Om de kwaliteit van bodemonderzoeken en bodemsaneringen te waarborgen, wordt in de bodemwetgeving reeds sedert 1995 voorzien in de verplichte tussenkomst van erkende bodemsaneringsdeskundigen.

Het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 (VLAREBO) voerde met ingang van 1 juni 2008 het beschikken over een kwaliteitshandboek in als voorwaarde tot erkenning als bodemsaneringsdeskundige. Deze voorwaarde werd bevestigd in het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

Verschillende erkende bodemsaneringsdeskundigen bouwden hierop verder en voerden een kwaliteitszorgsysteem in dat zij door een onafhankelijk organisme lieten certificeren, hetzij volgens de eisen van de door de sectororganisatie vastgelegde kwaliteitsnorm, hetzij volgens de eisen van de internationale norm ISO 9001, hetzij volgens beide eisen.

Samen met de ervarings- en kennisopbouw van de erkende bodemsaneringsdeskundigen sinds 1995 leidde dit tot een voortdurende toename van de kwaliteit van de bodemonderzoeken. Het is hierdoor niet langer noodzakelijk en in het licht van een efficiënte inzet van overheidsmiddelen ook niet langer wenselijk dat de OVAM elk bodemonderzoek aan een conformiteitsonderzoek onderwerpt.

Met de voorgestelde wijziging wordt in het Bodemdecreet de veralgemeende conformiteitsbeoordeling van de bodemonderzoeken verlaten. De OVAM zal bijgevolg niet langer standaard elk bodemonderzoek beoordelen op haar technische conformiteit. De OVAM behoudt de mogelijkheid om de conformiteit van een ingediend bodemonderzoek te beoordelen en dit moet in het kader van de dossierbehandeling gebeuren binnen 60 dagen na ontvangst van het bodemonderzoek.

Het voorgaande doet geen afbreuk aan het gegeven dat de OVAM op basis van het verslag van het bodemonderzoek van de erkende bodemsaneringsdeskundige nog steeds een beslissing zal nemen over de aard en de ernst van de bodemverontreiniging. De OVAM mag er hierbij van uitgaan dat de via het onderzoeksrapport aangeleverde feiten en gegevens correct en volledig zijn.

De volledige verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de aangeleverde feiten en gegevens en voor de conformiteit van de bodemonderzoeken met de respectievelijke standaardprocedures komt hierdoor bij de erkend bodemsaneringsdeskundige te liggen, temeer daar uitdrukkelijk wordt voorzien dat een bodemonderzoek niet langer als een oriënterend, beschrijvend, oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek of siteonderzoek wordt beschouwd indien het niet conform de respectievelijke standaardprocedures werd uitgevoerd. Mede in het licht van de nietigheid en de niet-tegenstelbaarheid van overdrachten geeft dit aanleiding tot een verhoogde responsabilisering van de erkend bodemsaneringsdeskundige ten opzichte van diens opdrachtgever. Deze verhoogde responsabilisering dient op haar beurt aanleiding te geven tot een verdere toename van het kwaliteitsbewustzijn bij de erkende bodemsaneringsdeskundigen en voor een verdere toename van de kwaliteit van de bodemonderzoeken zelf.

De opheffing van de veralgemeende conformverklaring van de bodemonderzoeken zal bovendien gepaard gaan met flankerende maatregelen die de verdere toename van het kwaliteitsbewustzijn van de erkend bodemsaneringsdeskundige en de kwaliteit van de bodemonderzoeken zullen ondersteunen. Hierbij kan verwezen worden naar de audit van het kwaliteitszorgsysteem van de erkende bodemsaneringsdeskundigen door de OVAM dat via dit decreet wordt ingevoerd. Voor de opvolging van de kwaliteit van de erkende bodemsaneringsdeskundigen wordt de focus bijgevolg verschoven van de controle van het eindproduct (verslagen, rapporten) naar het proces hoe ze tot stand zijn gekomen. In het kader van de periodieke audit door de OVAM is het uiteraard ook mogelijk dat steekproefsgewijs de conformiteit van de uitgevoerde bodemonderzoeken wordt getoetst. Verder wordt als flankerende maatregel ook nog verder ingezet op een doorgedreven sensibilisering en permanente vorming van de erkende bodemsaneringsdeskundigen (zie erkende opleidingscentra voor erkende bodemsaneringsdeskundigen en de verplichte permanente bijscholing in het VLAREL) en het aanmoedigen tot zelfregulering door de sectororganisaties.

Het wegvallen van het systematische conformiteitsonderzoek bij de ontvangst van de bodemonderzoeken neemt ten slotte ook niet weg dat de bevoegde geweste-

lijke toezichthouders in het kader van de handhaving bevoegd blijven om op eigen initiatief en op elk moment een conformiteitscontrole van een bodemonderzoek uit te voeren.

Omwille van de eigenheid van het waterbodemonderzoek en het feit dat de ervarings- en kennisopbouw inzake waterbodemonderzoeken nog niet in dezelfde mate geldt als voor de klassieke bodemonderzoeken, wordt de conformverklaring van het waterbodemonderzoek vooralsnog behouden.

3. Optimalisering sectorfondsenregeling

Sectorale bodemsaneringsorganisaties bieden heel wat voordelen, zo leert de ervaring met het bodemsaneringsfonds voor tankstations (BOFAS) en het Vlaams Bodemsaneringsfonds voor de Textielverzorging (VLABOTEX). Ze ontlasten individuele bedrijven uit de betreffende sectoren van bodemonderzoek en bodemsanering, en ze verlagen de kosten door de grootschalige aanpak. Voor de overheid zijn dergelijke sectorfondsen het beleidsinstrument bij uitstek om binnen de belangrijke doelgroep van (kleine) kmo's geclusterd grote aantallen bodemdossiers te activeren. Dit gebeurt op een voor de overheid (OVAM) zeer rendabele manier, aangezien de overhead gedragen wordt binnen de externe organisatie. Huidig voorbeeld is de bodemsaneringsorganisatie VLABOTEX vzw (droogkuissector).

In de beleidsnota Omgeving 2014-2019 wordt de meerwaarde van de sectorale saneringsfondsen als volgt omschreven: "Ervaringen met Bofas en Vlabotex hebben geleerd dat sectorale 'saneringsfondsen' niet alleen de overhead verbonden aan bodemonderzoek en bodemsanering volledig wegnemen van individuele bedrijven, maar door hun schaalgrootte ook een sterk kostenreducerend effect creëren."

In haar strategisch plan 2015-2020 geeft de OVAM aan dat het instrument van de sectorale saneringsfondsen kadert in het beleid van duurzaam bodembeheer in die zin dat het de economische ontwikkeling faciliteert: "Bodemverontreiniging kan in sommige gevallen de overdracht van vastgoed belemmeren. Hierop moeten we ingrijpen. Waar een tankstation de bodem in het verleden ernstig verontreinigde, floreert nu een levendige buurtwinkel. Waar de chemische producten van een droogkuiszaak het grondwater ernstig aantastten, ontvangt een buurthuis vandaag bewoners uit de wijk. Dat bodemsanering een hefboom kan zijn voor economische ontwikkeling, is in het verleden al meermaals gebleken. We geven die hefboom nu extra paardenkracht."

In de beleidsnota Omgeving 2014-2019 werd aangekondigd dat onderzocht zal worden of het voor nog andere kmo-sectoren (bijvoorbeeld glastuinbouw, garagehouders en carrosseriebedrijven, goederen- en personentransport en oppervlaktebehandeling van metalen) interessant kan zijn om een dergelijk fonds op te richten. In de nota werd verder aangegeven dat de nodige initiatieven zullen worden genomen om de sectoren te stimuleren en te ondersteunen om zich in die richting te organiseren. Dit werd opgepikt door de OVAM in haar strategisch plan 2015-2020: "We dringen aan op de oprichting van bodemsaneringsorganisaties voor sectoren als metaalbewerking, glastuinbouw, transport en garagehouders tegen 2020. Bedrijven die tot die organisaties toetreden, worden vrijgesteld van onderzoeksplicht. Ambtshalve bodemsaneringen bij niet-saneringsplichtige eigenaars binnen bovenstaande sectoren vertrouwen we toe aan de bodemsaneringsorganisaties." (Maatregel 13.1 Nieuwe bodemsaneringsorganisaties opstarten).

Om de oprichting van nieuwe sectorale saneringsfondsen en dus nieuwe bodemsaneringsorganisaties te stimuleren, is een aanpassing van de bodemwetgeving rond sectorfondsen (erkende bodemsaneringsorganisaties) en de daarmee verband houdende verplichtingen (individueel en sectoraal bodempreventie- en bodembeheerplan) noodzakelijk.

Vooreerst wordt voorgesteld om de exploitanten van de sectoren waarvoor een bodemsaneringsorganisatie is opgericht (sectorfonds) niet langer te verplichten om zelf driejaarlijks een bodempreventie- en bodembeheerplan (BPBP) op te stellen. In dat plan moeten de exploitanten op zijn minst de maatregelen omschrijven ter voorkoming en beheersing van bodemverontreiniging die het gevolg is van de betreffende sectoractiviteit. Opzet van die individuele BPBP-plicht was om de exploitant nauwer te betrekken bij het beheer van de bodem en hem bovendien aan te moedigen om meer planmatig te werken aan preventie van bodemverontreiniging. Op basis van de voorbereidende gesprekken en onderhandelingen van de OVAM met de bovengenoemde andere sectoren is evenwel gebleken dat de individuele verplichting tot BPBP als instrument een zware last zou inhouden voor de individuele exploitanten, de erkende bodemsaneringsorganisatie en de overheid die toezicht uitoefent op de betreffende verplichting. Zo blijkt bijvoorbeeld voor de garage- en carrosseriesector, met een veelvoud aan exploitanten in vergelijking met de droogkuissector, dat een dergelijke gedetailleerde aanpak in de praktijk moeilijk toepasbaar en uitvoerbaar is.

Om de oprichting van meerdere sectorfondsen te optimaliseren, wordt voorzien in een alternatief voor de individuele BPBP-plicht dat tegemoetkomt aan de nood aan aandacht voor bodempreventie en dat rekening houdt met een aanvaardbare administratieve last en beheerskosten. Voorgesteld wordt om de individuele BPBP-plicht te vervangen door de verplichting voor de erkende bodemsaneringsorganisatie om een algemeen bodempreventieplan voor de betreffende sector op te maken die als leidraad kan dienen voor de exploitanten van de betrokken sector. Op die manier wordt een uniforme, planmatige en preventieve aanpak van bodemverontreiniging binnen dergelijke sectoren aangemoedigd. Een bodemsaneringsorganisatie bouwt sowieso een grote expertise op in deze materie en kan daardoor beter inspelen op toekomstige ontwikkelingen binnen de sector inzake preventie en bodembeheer. De voorgestelde integratie van zowel een individueel als een sectoraal BPBP in het algemeen bodempreventieplan zorgt voor een vereenvoudiging van de wetgeving en een vermindering van de administratieve lasten en beheerskosten.

Verder wordt voorgesteld om de regeling over de erkende bodemsaneringsorganisaties (sectorfonds) op een aantal punten aan te passen, in het bijzonder de representativiteitsvereiste. Alle natuurlijke personen of rechtspersonen die een bepaalde activiteit uitoefenen kunnen zich aansluiten bij de erkende bodemsaneringsorganisatie die voor de betreffende activiteit of sector is opgericht. Een aangesloten lid heeft de mogelijkheid om zijn saneringsplicht aan de bodemsaneringsorganisatie over te dragen mits het sluiten van een overeenkomst waarin de jaarlijkse bijdragen aan de erkende organisatie wordt geregeld. De Vlaamse Regering kan dan op haar beurt op basis van het Bodemdecreet subsidies toekennen voor de gedeeltelijke financiering van de taken van de erkende bodemsaneringsorganisatie waaronder de uitvoering van de overgenomen saneringsplicht. Door de oprichting van bodemsaneringsorganisaties wordt dus solidarisering en de spreiding van de kosten en lasten binnen een bepaalde sector verwezenlijkt. De ratio van de oprichting van een erkende bodemsaneringsorganisatie voor welbepaalde sectoren is dat, gelet op de financiële draagkracht of de aard van de betreffende sectoren, het efficiënter is naar inzet van geld en middelen om de bodemverontreinigingsproblematiek op het niveau van de sectoren aan te pakken door een gezamenlijke en gecoördineerde actie.

Met voorliggend ontwerp van wijzigingsdecreet wordt de vereiste representativiteit voor de erkenning als bodemsaneringsorganisatie voor een welbepaalde activiteit of sector minder rigide ingevuld en dus niet langer gekoppeld aan een welbepaald vast percentage (60%) van de leden van de sector. De representativiteitseis moet flexibel kunnen worden ingevuld rekening houdend met de eigenheden van de betrokken sector.

Verder wordt ook nog een decretale wijziging voorgesteld die eerder juridisch-technisch van aard is. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2012 werd aan artikel 128 van het VLAREBO een vijfde lid toegevoegd, dat stelt dat de Vlaamse Regering een termijn kan bepalen waarbinnen de overeenkomsten voor overname van de saneringsplicht (artikel 97, §1, BD) ten laatste (af)gesloten moeten worden. Omwille van de rechtszekerheid is het aangewezen om hiervoor een wettelijke basis in het Bodemdecreet zelf te voorzien.

Ten slotte wordt ook nog een wijziging van de subsidieregeling voor de erkende bodemsaneringsorganisaties in artikel 98 van het Bodemdecreet voorgesteld. Via het wijzigingsdecreet van het Bodemdecreet van 28 maart 2014 werd artikel 98 van het Bodemdecreet in overeenstemming gebracht met de terminologie over gemengde bodemverontreiniging (artikelen 26 en 27 van het Bodemdecreet) die met het voormelde wijzigingsdecreet werd aangepast.

4. Inkanteling van het gebruik van bodemmaterialen in de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem van het Bodemdecreet en VLAREBO

4.1. Inleiding

Uit de in 2015 in opdracht van de OVAM uitgevoerde evaluatie en screening van de grondverzetsregeling blijkt de sector tevreden te zijn over de principes en procedures van de grondverzetsregeling. Omwille van de opname in verschillende kaders (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalstromen en afvalstoffen (VLAREMA) en VLAREBO) is er thans wel een ongelijke behandeling voor het gebruik van uitgegraven bodem (VLAREBO) en andere grondachtige materialen (VLAREMA). Dit zorgt voor verwarring, moeilijke handhaving, en werkt misbruik in de hand.

In de uitgevoerde evaluatie wordt besloten dat er een consensus is om bagger- en ruimingsspecie in de grondverzetsregeling van het VLAREBO onder te brengen. Door bagger- en ruimingsspecie in het VLAREBO onder te brengen, zal er een representatiever beeld verkregen worden van de milieuhygiënische kwaliteit, zal de traceerbaarheid vergroten en de compatibiliteit met de rest van de grondverzetregeling verbeteren. Wat de andere afvalstoffen (bijvoorbeeld zeefzanden) betreft, is het duidelijk dat deze best blijven ressorteren onder het Materialendecreet en het VLAREMA.

Doelstelling OD35 in de beleidsbrief Omgeving 2016-2017 voorziet uitdrukkelijk in de afstemming van het gebruik van uitgegraven bodem en bepaalde materiaalstromen in die zin dat het gebruik van alle bodemmaterialen conform de bodemwetgeving verloopt.

De voorliggende herziening zal de wetgeving eenvoudiger, uitvoerbaar en handhaafbaar maken. De bescherming van de gezondheid van de mens en het behoud van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant en dier staat centraal. Voor het gebruik van alle bodemmaterialen op of in de bodem wordt een normenkader gehanteerd dat in overeenstemming is met het kader voor bodemsanering.

4.2. Huidige regelgeving – Wettelijk kader

Het actief bodembeheer richt zich op een verantwoord en duurzaam gebruik van de bodem door het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van de gebruikswaarde van de bodem.

Voor het gebruik van uitgegraven bodem volgens de bepalingen van het VLAREBO geldt het beheerspoor. De basisdoelstellingen van de regelgeving over het gebruik van uitgegraven bodem, algemeen gekend in de sector onder de naam 'grondverzetregeling', zijn de beheersing van de verspreiding van bodemverontreiniging en de bevordering van het duurzaam gebruik van uitgegraven bodem. Het gaat hierbij om het verantwoord omgaan met reeds aanwezige (historische, diffuse) verontreiniging in de bodem. Door het gebruik van uitgegraven bodem zal de verontreiniging van de bodem niet toenemen. Reeds aanwezige beperkt verontreinigde bodem kan wel worden hergebruikt binnen duidelijk afgebakende zones, omdat de regelgeving het toepassen van licht verontreinigde bodemmateriële mogelijk maakt. Bij hoge risico's moet de bodem uiteraard uit de kringloop verwijderd en gereinigd worden. Bij lagere risico's bestaat de mogelijkheid voor gebruik als bodem of voor bouwkundig bodemgebruik omdat hergebruik van de bodemmateriële als onderdeel van de natuurlijke kringloop duurzamer is dan het storten van deze grondstoffen en ook duurzamer is dan de vervanging van deze alternatieve grondstoffen door primaire delfstoffen uit de zand-, klei- en grindwinning.

Een waterbodem is de bodem van een oppervlaktewaterlichaam en dus een bodem. Het Bodemdecreet is van toepassing op waterbodems. Wanneer in het kader van bagger- of ruimingsswerken specie op de bodem (oever) wordt gedeponneerd, zijn de bepalingen van het Bodemdecreet en het VLAREBO, met inbegrip van de normen, van toepassing.

Voor het toepassen van afvalstoffen als bodem of als bouwstof in het kader van het Materialendecreet geldt het preventieve spoor. Bij het gebruik als bodem of als bouwstof is het materialenbeleid gericht op het vermijden van effecten op bodem, grondwater en oppervlaktewater door de inbreng van nieuwe stoffen in het milieucompartiment.

Het uitvoeringsbesluit VLAREMA bevat de minimale voorwaarden die vervuld moeten zijn om een materiaal, overeenkomstig het Materialendecreet, te kunnen kwalificeren als een materiaal dat het einde van de afvalfase heeft bereikt. De grondstofverklaring is de verklaring afgeleverd door de OVAM waarin wordt gesteld dat een bepaald materiaal niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd. In een grondstofverklaring kunnen bijzondere voorwaarden opgenomen zijn met betrekking tot herkomst en gebruik. De grondstof is bijgevolg onlosmakelijk verbonden aan de toepassing. De normen die moeten worden gehaald, zijn milieutechnische normen die noodzakelijk zijn om een milieuveilige toepassing te garanderen en de omslag van afval naar grondstof te toetsen.

4.3. Huidige regeling – Gebruiksvoorwaarden

De huidige regeling voor het gebruik van uitgegraven bodem van het Bodemdecreet en het VLAREBO (grondverzetregeling) is sinds 1 april 2004 in voege. Het gebruik van uitgegraven bodem wordt omkaderd door een integraal traceerbaarheidsstelsel. De uit te graven bodem wordt op de plaats van herkomst of op een tussentijdse opslagplaats (TOP) of centrum voor grondreiniging (CGR) gekarakteriseerd. De uitgegraven bodem wordt vervolgens door een onafhankelijk erkende bodembeheerorganisatie opgevolgd en geattesteerd op de eindbestemming.

Het VLAREBO voorziet in normen voor het gebruik van uitgegraven bodem. Het normerend kader bepaalt per afzonderlijke partij of een uitgegraven bodem al dan niet geschikt is om onder bepaalde voorwaarden als bodem, als bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product op een andere locatie te gebruiken.

Bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib zijn in de huidige regeling ingedeeld als afvalstoffen en het gebruik valt momenteel derhalve onder het Materialendecreet en het VLAREMA. Bagger- en ruimingsspecie komt in aanmerking

voor hetzij gebruik als bouwstof, hetzij gebruik als bodem. Grondbrij en bentoniet-slib komen in aanmerking voor gebruik als bodem. Voor het gebruik als bouwstof is het aanvragen van een grondstofverklaring steeds verplicht. Het gebruik als bodem is voor bagger- en ruimingsspecie in bepaalde gevallen vrijgesteld van een grondstofverklaring, namelijk als deze voldoet aan de waarden voor vrij gebruik van uitgegraven bodem. Dit moet altijd kunnen worden aangetoond aan de hand van de nodige analyseresultaten. Voor het gebruik van bagger- en ruimingsspecie als bodem wordt in het VLAREMA de koppeling gemaakt met de grondverzetregeling van hoofdstuk XIII van het VLAREBO, zonder echter de principes van de traceerbaarheid toe te passen.

In 2013 is in Vlaanderen 17.566 kton bodem uitgegraven. Er werd 6378 kton bagger- en ruimingsspecie geruimd. Zowel de uitgegraven bodem als de bagger- en ruimingsspecie zijn in grote mate ingezet als alternatief voor delfstoffen (aanvul- en ophoogzand). Voor het gebruik van bentoniet-slib of grondbrij zijn geen gegevens bekend. In vergelijking met uitgegraven bodem en specie zijn het beperkte stromen. Bij navraag bij de bodembeheerorganisaties blijkt bovendien dat uitgegraven bodem vermengd met beperkte gehalten aan bentoniet-slib veelal meegenomen wordt onder de grondverzetsregeling.

4.4. Voorstel tot inkanteling van bodemmateriële in de grondverzetsregeling van het VLAREBO

Bodemmaterialen zijn in aard en samenstelling identiek en hebben bij hun verdere verwerking een vergelijkbare milieu-impact. Naargelang de manier waarop deze materialen aan de bodem onttrokken worden, spreekt men ook van uitgegraven bodem, bagger- en ruimingsspecie, grondbrij, bentoniet-slib. Al deze materialen zijn echter in oorsprong bodem en vanuit het standpunt van een duurzaam materialenbeleid is het aangewezen te streven naar een gelijkvormig beleid en beschermingskader voor deze materialen en de manier waarop ze worden behandeld.

Bodemmaterialen zijn te onderscheiden van andere materialen die als producten vrijkomen bij het proces van sorteren, breken en afzeven van met name bouw- en sloopafval, maar ook van overig afval. Vanuit de oorsprong kunnen deze andere materialen belast zijn met allerlei niet-bodem gerelateerde bestanddelen zoals onder andere gips, piepschuim, glas, keramiek en metaaldeeltjes, straatafval enzovoort. Deze materialen zijn in het algemeen bodemvreemde producten. De enige overeenkomst tussen bodemmateriële en zandige afvalstromen is gelegen in de korrelgrootteverdeling. De korrels zelf zijn hoofdzakelijk afkomstig van bouw- en sloopafval dat direct (natuursteen) of indirect (klei voor bakstenen, zand voor beton) afkomstig is uit de bodem. Het gebruik van deze afvalstromen kadert binnen het duurzaam gebruik van materialen en het gebruik blijft geregeld volgens de bepalingen van het VLAREMA.

4.5. Gevolgen inkanteling

De inkanteling van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentoniet-slib in het VLAREBO betekent dat deze materialen volgens een algemeen aanvaard kwaliteitsborgingssysteem zullen worden opgevolgd. Verder worden de betreffende materialen niet langer in het afvalstoffenkader, maar wel als bodemmateriële beschouwd, waardoor de negatieve connotatie van de term 'afval' verdwijnt.

De toepassing van de grondverzetsregeling op het gebruik van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentoniet-slib heeft tot gevolg dat het gebruik ervan afhankelijk wordt gemaakt van:

- onderzoek naar de kwaliteit ervan, op te leggen via de opmaak van een technisch verslag;
- het gebruikskader zoals uitgewerkt in hoofdstuk 13 van het VLAREBO;

- de attestering van de milieuhygiënische kwaliteit voor een beoogd gebruik via de grondverzettoelating;
- de attestering van de levering van de uitgegraven bodem op de plaats van het beoogde gebruik via het bodembeheerrapport;
- het verzekeren van het correcte gebruik met de traceerbaarheid;
- de vastlegging van de verantwoordelijkheden van verschillende actoren.

De traceerbaarheidsprocedure maakt het mogelijk de essentiële stappen in het grondverzet (van kwaliteitsbepaling over uitgraving tot levering van de uitgegraven bodem) te controleren en de verschillende actoren in het grondverzet zo goed als mogelijk te begeleiden. Hierdoor krijgt de ontvanger of eindgebruiker van de uitgegraven bodem de garantie over de gewenste kwaliteit van uitgegraven bodem in de correcte toepassing, hetzij als bodem hetzij voor bouwkundig bodemgebruik of in een vormvast product.

De grondverzetsregeling biedt het voordeel dat de geijkte standaardprocedures toelaten om verschillende stromen via een aangepaste strategie te karakteriseren. De bemonsteringstrategieën en analysepakketten zijn aangepast aan de specifieke situatie, zoals de aard van het materiaal, heterogene of homogene partijen en specifieke verdachte parameters. Beperkte aanpassingen in het VLAREBO en in standaardprocedures volstaan voor de opvolging van deze specifieke materialenstromen.

De wijziging van regelgeving met de integratie van de gebruiksbepalingen voor het gebruik van bodemmateriële legt geen nieuwe verplichtingen op. Het voorstel voorziet in een globale wetgeving voor het gebruik van alle bodemmateriële door een inkanteling van de gebruiksvoorwaarden voor bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietlib in het kader van het bodemdecreet. Deze wijziging vergt navolgend aanpassingen in verschillende uitvoeringsbesluiten, waaronder VLAREBO, VLAREMA, het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM), het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL) en het Milieuhandhavingsbesluit.

De economische gevolgen zijn beperkt, omdat de milieuhygiënische kwaliteit van deze grondstoffen voor toepassing nu reeds moet worden bepaald vooraleer ze toegepast kunnen worden. De rechtszekerheid daarentegen verhoogt omdat alle vrijkomende stromen tot op de plaats van gebruik opgevolgd worden in het kader van de opvolging met de traceerbaarheidsprocedure.

C. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad)

De Minaraad en de SERV geven in hun advies aan dat ze akkoord gaan met de principes van de voorgestelde wijzigingen, maar voegen eraan toe dat ze bij een aantal onderdelen nog opmerkingen, vragen of bezorgdheden (aanbevelingen) hebben.

Hierna volgt de bespreking van de aanbevelingen.

1. Verplicht bodemonderzoeksmoment

De Minaraad en de SERV onderschrijven de doelstelling om alle historische bodemverontreinigingen die een ernstige bedreiging vormen, voor 2036 te saneren. Hiertoe moeten naar schatting nog 40.000 risicogronden worden onderzocht. De adviesraden geven in hun advies aan dat dit voor risico-inrichtingen van categorie 'O' die onder de nieuwe onderzoeksplicht vallen in vele gevallen een vervroeging van de bestaande onderzoeksverplichting betekent. De Raden stellen zich de vraag of de kost voor de vervroegde onderzoeken wel in verhouding staat tot het risico op bodemverontreiniging en of dit wel een efficiënte inzet van middelen inhoudt.

Als mogelijke milderende maatregel stellen ze voor om de eindtermijn voor het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek van 2025 naar 2027 te verlengen.

In opvolging van de aanbeveling van de adviesraden wordt in het voorontwerp van decreet de eindtermijn voor het uitvoeren van de nieuwe bodemonderzoeksplicht voor de gronden die vallen onder de onderzoeksplicht voor categorie 'O' van 2025 naar 2027 verlengd. De verlenging van de eindtermijn maakt een ruimere spreiding van de uitvoering van de oriënterende bodemonderzoeken mogelijk. Aangezien het gaat om de grootste groep van onderzoeksplichtige gronden zal de ruimere spreiding ervoor zorgen dat het effect op de markt van de nieuwe bodemonderzoeksplicht (discrepancie tussen vraag en aanbod, prijszetting, uitvoeringspiek) kleiner zal zijn.

De verlenging van de eindtermijn naar 2027 betekent eveneens dat voor een aantal van de betreffende gronden er geen vervroeging van de bestaande onderzoeksplicht komt.

2. Vrijstelling van verplicht bodemonderzoeksmoment

In het ontwerp van wijzigingsdecreet wordt in een vrijstelling voor de nieuwe onderzoeksplicht voorzien voor eigenaars die cumulatief voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de eigenaar heeft de risico-inrichting(en) niet geëxploiteerd;
- de risico-inrichting was niet aanwezig tijdens zijn eigenaarschap;
- de eigenaar heeft de locatie sedert de verwerving enkel gebruikt voor particulier gebruik.

De voorwaarde van particulier gebruik houdt in dat ondernemingen en overheden niet in aanmerking komen voor de vrijstelling van onderzoeksplicht. De Raden stellen voor om dezelfde vrijstellingsvoorwaarden te hanteren als deze die krachtens artikel 23, §2, van het Bodemdecreet gelden in het kader van de saneringsplicht. Ze verwijzen daarbij naar de derde voorwaarde die luidt als volgt: "Hij was niet op de hoogte en behoorde niet op de hoogte te zijn van de bodemverontreiniging op het ogenblik dat hij eigenaar van de grond werd."

Volgens de Raden zouden op die manier zouden alle 'onschuldige bezitters' gevrijwaard kunnen blijven van de nieuwe bodemonderzoeksplicht.

Hierbij moet evenwel worden opgemerkt dat de voorwaarde van artikel 23, §2, 3°, van het Bodemdecreet (de zogenaamde kennisvoorwaarde) voor de vrijstelling van saneringsplicht niet kan worden toegepast voor de nieuwe bodemonderzoeksplicht. Volgens die voorwaarde moet de eigenaar aantonen dat hij op het moment van de verwerving van de verontreinigde grond niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de bodemverontreiniging. De nieuwe onderzoeksplicht wordt nu net ingevoerd om op een gerichte en systematische wijze te onderzoeken of op een risicogrond bodemverontreiniging aanwezig is en of er noodzaak is tot verdere maatregelen. Op de gronden die het toepassingsgebied voor de nieuwe onderzoeksplicht uitmaken, is immers nog geen oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd en zijn er in vele gevallen nog geen expliciete gegevens over de aanwezigheid van bodemverontreiniging gekend. De toepassing van de vrijstellingsvoorwaarde voor saneringsplicht op de nieuwe onderzoeksplicht zou dan ook betekenen dat een substantieel deel van de onderzoeksplichtige personen in aanmerking zou komen voor de vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht. Dit zou het opleggen van de nieuwe onderzoeksplicht in belangrijke mate uithollen.

Op basis van de vrijstellingsregeling voor de nieuwe onderzoeksplicht die in het voorontwerp is opgenomen, wordt ingeschat dat voor ongeveer 8000 risicogronden de eigenaars-particulieren in aanmerking komen voor vrijstelling van de onder-

zoeksplicht. Het bodemonderzoek wordt in dat geval in principe ambtshalve uitgevoerd door de OVAM en dit zoveel als mogelijk via een geïntegreerde site-aanpak. Per jaar bedraagt het geschatte noodzakelijke budget voor de OVAM voor de uitvoering van de betreffende bodemonderzoeken 3 miljoen euro per jaar en dit over de periode 2019-2028 (30 miljoen euro in totaal). Beslist werd dat de kosten binnen de bestaande kredieten moeten worden opgevangen. Het integraal inpassen van deze bijkomende kredietbehoefte binnen de bestaande budgettaire contouren is op zich al een bijzonder moeilijke oefening, zodat er in ieder geval geen ruimte bestaat voor een verruiming van de vrijstelling van onderzoeksplicht en de daaraan gekoppelde ambtshalve uitvoering en financiering door de OVAM.

Verder vragen de Raden met betrekking tot de nieuwe onderzoeksplicht om op de locaties waar de OVAM overgaat tot een geïntegreerde aanpak van de bodemonderzoeken voor de vrijgestelden ook niet-vrijgestelden (particulieren, zelfstandigen, ondernemingen, openbare besturen, terreinbeherende verenigingen) de mogelijkheid te bieden om zich hierbij vrijwillig aan te sluiten zodat voor hen ook de schaalvoordelen zouden gelden.

Hieraan gevolg gevend, zal de OVAM onderzoeken of en op welke wijze ze de niet-vrijgestelde onderzoeksplichtigen de mogelijkheid zal geven om zich vrijwillig aan te sluiten telkens ze de geïntegreerde aanpak van de bodemonderzoeken voor een welbepaalde locatie voorbereidt en uitrolt.

3. Kwaliteitsborging

Ingevolge het wegvallen van de veralgemeende conformverklaring van de bodemonderzoeken door de OVAM vergroot de aansprakelijkheid van de bodemsaneringsdeskundigen. De adviesraden geven in hun advies aan dat dit een gevolg kan hebben voor de hoogte van de premies van een aansprakelijkheidsverzekering en dus indirect voor de prijs van een bodemonderzoek.

Om na te gaan of er inderdaad een merkbare weerslag is, zal de OVAM de prijs-evoluties voor standaardonderzoeken opvolgen en haar bevindingen meegeven in de verslaggeving aan het Vlaams Parlement die nu reeds voorzien is in het kader van het Bodemdecreet.

Een van de instrumenten met het oog op verdere kwaliteitsborging die in voorliggend wijzigingsdecreet voorzien wordt, is een procesaudit door de OVAM bij de bodemsaneringsdeskundigen. Volgens de voorgestelde regeling stelt de OVAM een verslag op van de uitgevoerde audit en moet de bodemsaneringsdeskundige in voorkomend geval een plan van aanpak met corrigerende maatregelen aan de OVAM bezorgen en de maatregelen uitvoeren binnen de termijn die vastgelegd is in het goedgekeurde plan van aanpak. De Raden hebben vragen bij de frequentie van deze audit en de structuur van een plan van aanpak en geven aan dit nader te regelen.

Er wordt gevolg gegeven aan deze aanbeveling van SERV en Minaraad. In het ontwerp van wijzigingsdecreet wordt alsnog in een rechtsgrond voorzien voor de Vlaamse Regering om de decretale bepalingen rond de procesaudit (audit, plan van aanpak, compenserende maatregelen) bij de bodemsaneringsdeskundigen verder uit te werken.

De Raden hebben verder nog een opmerking bij de beoogde verdere responsabilisering van de bodemsaneringsdeskundige die verband houdt met diens huidige mogelijkheid om bij een bodemonderzoek af te wijken van de standaardprocedure. Het voorliggende voorstel bepaalt nu uitdrukkelijk dat een bodemonderzoek, dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, niet beschouwd wordt als een oriënterend bodemonderzoek. In de huidige regeling is het echter wel mogelijk

om af te wijken van de standaardprocedure, indien hierdoor een gelijkwaardige of betere kwaliteit van informatie wordt verkregen. De Raden vragen zich af of het in de toekomst nog steeds mogelijk zal zijn om, in samenspraak tussen de bodemsaneringsdeskundige en de OVAM, gemotiveerd af te wijken van de standaardprocedure. Zij zijn van mening dat deze mogelijkheid behouden moet blijven.

Die mogelijkheid voor de bodemsaneringsdeskundigen om gemotiveerd af te wijken van de standaardprocedures als een gelijkwaardige of betere kwaliteit van informatie wordt verkregen, blijft inderdaad behouden na de afschaffing van de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken.

4. Sectorale saneringsfondsen

In het ontwerp van wijzigingsdecreet zijn een aantal wijzigingen opgenomen die de oprichting van bodemsaneringsorganisaties stimuleren. De Raden zijn voorstander van dergelijke fondsen en vragen te gepasten tijde een evaluatie of de aangebrachte wijzigingen en versoepelingen hebben geleid tot de nodige sectorale fondsen die hun opdracht efficiënt vervullen.

Drie jaar na de inwerkingtreding van het wijzigingsdecreet zal een evaluatie van het effect van de ingevoerde maatregelen worden gemaakt. De evaluatie zal worden meegenomen in het jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de uitvoering van het bodembeleid.

5. Inkanteling van bodemmaterialen in grondverzetregeling van het Bodemdecreet en het VLAREBO

De Raden onderschrijven principieel de doelstellingen die worden nagestreefd met de voorziene inkanteling van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib in de grondverzetregeling van het VLAREBO. De voorliggende herziening zal de wetgeving vermoedelijk eenvoudiger, beter uitvoer- en handhaafbaar maken.

Om tot een praktisch uitvoerbare en efficiënte oplossing te komen, vragen de Raden ten slotte om alle betrokken partijen te consulteren over de aanpassing van het VLAREBO en de standaardprocedures.

Het is inderdaad het opzet om alle betrokken partijen te consulteren over de aanpassing van het VLAREBO, het VLAREMA en de standaardprocedures.

De Raden geven aan dat er daarnaast krachtens artikel 3, 6°, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones een verbod geldt om in de beschermingszones type II rioolwaterzuiveringsinstallaties of installaties voor verwerking van afval te installeren. De waterwinbedrijven vrezen dat door de voorziene inkanteling de installatie van afvalverwerkingsinstallaties voor grondbrij, bentonietslib en bagger- en ruimingsspecie niet langer meer verboden zullen zijn in dergelijke gebieden. De Raden vragen alvast om deze regeling te behouden met dien verstande dat dit natuurlijk niet mag wegnemen dat het deponeren van bijvoorbeeld ruimingsspecies uit beken in waterwingebieden en beschermingszones op de oever van waterlopen nog steeds toegelaten moet worden indien aan de geldende normen voldaan is.

De inkanteling van de grondachtige stromen in de grondverzetregeling heeft geen invloed op de verbodsbepalingen uit het grondwaterbesluit. Als grondbrij, bentonietslib, bagger- en ruimingsspecie enzovoort, moeten worden verwerkt omdat ze niet aan de VLAREBO-normen voor gebruik voldoen, zijn het op dat ogenblik afvalstoffen en zijn die installaties dus niet toegelaten in de beschermingszones. Als ze wel voldoen, is er in principe geen verwerking vereist, behoudens eventueel een menging

om de materie op specificatie te brengen voor een specifiek doel. Aangezien het materiaal voldoet aan de normen van het VLAREBO heeft het gebruik of een beperkte verwerking geen negatieve effecten op het grondwater. Bovendien zijn er nog andere verbodsbepalingen in het besluit van de Vlaamse Executieve van 27 maart 1985 die het gebruik van die materialen binnen de beschermingszones (kunnen) beperken. Verder wijzigen de voorgenomen aanpassingen niets aan het statuut van de rioolwaterzuiveringsinstallaties. De verbodsbepaling blijft onverminderd van kracht.

D. Advies van de Raad van State

Op 5 juli 2017 heeft de Raad van State advies nr. 61.646/1 gegeven over het ontwerp van decreet. Het advies heeft aanleiding gegeven tot de volgende beoordelingen en aanpassingen.

– Artikel 8 ontwerp van decreet

In het ontworpen artikel 8bis, eerste lid, van het Bodemdecreet wordt bepaald dat de erkende bodemsaneringsdeskundige zijn medewerking verleent aan audits die de OVAM organiseert. In zijn advies geeft de Raad van State aan dat ter wille van de duidelijkheid van de ontworpen regeling de bedoeling van de stellers van het ontwerp op een meer expliciete wijze moet worden tot uitdrukking gebracht in de tekst van het ontwerp.

Artikel 8 van het ontwerp van decreet wordt dienovereenkomstig aangepast.

– Artikel 16 ontwerp van decreet

In artikel 16 van het ontwerp wordt artikel 30, eerste lid, van het Bodemdecreet vervangen. Bij de redactie van die wijzigingsbepaling is een materiële fout gebeurd.

Het ontworpen artikel 30, eerste lid, van het Bodemdecreet wordt naar aanleiding van het advies van de Raad van State aangepast.

– Artikel 18 ontwerp van decreet

In zijn advies geeft de Raad van State aan dat het, om alle belanghebbenden daadwerkelijk de decretale beroepsmogelijkheid te bieden, aanbeveling verdient om ook de kennisgevingen van de betrokken beslissingen met de vereiste rechtszekerheid vast te leggen. Daartoe kan het Bodemdecreet worden aangevuld voor het ontworpen artikel 46bis, dan wel kan dit gebeuren in een uitvoeringsbesluit dat dan evenwel moet kunnen steunen op een expliciete machtiging vanwege de decreetgever.

In opvolging van het advies van de Raad van State wordt in artikel 31 van het ontwerp het ontworpen artikel 46bis van het Bodemdecreet aangepast in die zin dat aanvullend de opdrachtgever van het bodemonderzoek op de hoogte wordt gebracht van de beslissing van de OVAM over de conformiteit van het bodemonderzoek.

– Artikel 37 ontwerp van decreet

Als gevolg van het bepaalde in artikel 37, 1°, van het ontwerp zal een erkende bodemsaneringsorganisatie onder meer als taak hebben "het opmaken van een algemeen bodempreventieplan". De Raad van State geeft in verband hiermee in zijn advies aan dat uit het antwoord van de gemachtigde lijkt te moeten worden afgeleid dat de opmaak van een algemeen bodempreventieplan wordt geconcipeerd als een erkenningsvoorwaarde. De Raad stelt de vraag of artikel 95, §2, van het Bodemdecreet, hieraan niet het best refereert en in functie daarvan wordt aangepast.

Artikel 95, §2, van het Bodemdecreet voorziet in een expliciete machtiging aan de Vlaamse Regering om de procedure tot erkenning als bodemsaneringsorganisatie vast te stellen, evenals de voorwaarden voor het gebruik van de erkenning. De vereiste rechtsgrond is dan ook aanwezig om in het VLAREBO te bepalen dat het algemeen bodempreventieplan deel moet uitmaken van de aanvraag tot erkenning als bodemsaneringsorganisatie, en tevens als gebruiksvoorwaarde op te nemen dat de erkende bodemsaneringsorganisatie het algemeen bodempreventieplan periodiek moet actualiseren. In artikel 37 van het ontwerp van decreet wordt het ontworpen artikel 95, §2, van het Bodemdecreet daarom niet aangepast.

– Artikel 40 ontwerp van decreet

Artikel 40 van het ontwerp strekt ertoe een derde lid toe te voegen aan artikel 102, §1, van het Bodemdecreet. Het tweede lid van de betreffende bepaling is de spiegelbepaling van artikel 30, eerste lid, van het Bodemdecreet. Via artikel 16 van het voorontwerp van decreet wordt artikel 30, eerste lid, gewijzigd. Uit vergetelheid is dezelfde wijziging niet doorgevoerd in de spiegelbepaling van artikel 102, §1, tweede lid, van het Bodemdecreet. Laatstgenoemde bepaling moet alsnog worden afgestemd op het (gecorrigeerde) ontworpen artikel 30, eerste lid, om latere toepassingsproblemen te voorkomen.

De Raad van State gaat in zijn advies akkoord met de voorgestelde aanpassing van artikel 40 van het ontwerp.

– Artikel 49 en 50 ontwerp van decreet

In artikel 49 en 50 van het ontwerp van decreet wordt een erkenningsregeling ingevoerd voor inrichtingen voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimings-specie. De erkenning geldt voor taken die betrekking hebben op de traceerbaarheid van de bodemmateriële. Aangezien de reeds bestaande erkenningsregeling als gevolg van de ontworpen wijzigingen met de opgesomde hinderlijke inrichtingen wordt uitgebreid, geeft de Raad van State in zijn advies aan dat de omschrijving van de “taken, vastgesteld door de Vlaamse Regering krachtens de bepalingen van artikel 138, §1”, in artikel 139, §1, van het Bodemdecreet, tot die aspecten zou moeten worden beperkt. In artikel 138, §1, van het Bodemdecreet, wordt immers ook “het gebruik van uitgegraven bodem” vermeld.

Het ontworpen artikel 139, §1, van het Bodemdecreet wordt dienovereenkomstig aangepast.

– Artikel 53 ontwerp van decreet

De Raad van State heeft de vraag gesteld of in artikel 143, tweede lid, van het Bodemdecreet niet tevens naar artikel “46bis” van het Bodemdecreet, moet worden verwezen.

De Raad van State kan het alternatief voorstel van tekstaanpassing zoals geformuleerd door de gemachtigde bijtreden.

E. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Gewestaangelegenheid

Dit artikel hoeft niet nader toegelicht te worden.

Artikel 2

Definities

Bodemsaneringsdeskundige

Om de kwaliteit van bodemonderzoeken en bodemsaneringen te waarborgen, wordt in de bodemwetgeving onder meer voorzien in de verplichte tussenkomst van erkende bodemsaneringsdeskundigen.

In artikel 2, 30°, van het Bodemdecreet wordt het begrip 'bodemsaneringsdeskundige' gedefinieerd als een onafhankelijke deskundige erkend door de Vlaamse Regering. De definitie is evenwel niet langer correct. In toepassing van het VLAREL van 19 november 2010 wordt de bodemsaneringsdeskundige erkend door de leidinggevend ambtenaar van de OVAM (artikel 29, VLAREL).

Met voorliggende bepaling wordt de definitie aangepast in die zin dat verwezen wordt naar het decretale kader waaronder de erkenning als bodemsaneringsdeskundige wordt geregeld, dit is titel V van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hoofdstuk 6).

Bodemmaterialen

Verder worden met voorliggende bepaling nog vijf nieuwe definities aan artikel 2 van het Bodemdecreet toegevoegd die verband houden met de inkanteling van het gebruik van de volgende bodemmaterialen in de bepalingen voor het gebruik van uitgegraven bodem van het Bodemdecreet en het VLAREBO: baggerspecie, ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib.

Bodemmaterialen zijn natuurlijke materialen die afkomstig zijn uit de bodem. Het zijn natuurlijke mengsels van een fijne minerale fractie en organische stof (maximale korrelgrootte van 2 millimeter), alsmede van nature in de bodem voorkomende schelpen, grind (2-63 mm) en organismen. Van nature voorkomende materialen groter dan 63 mm behoren niet tot de bodem.

De definitie is gebaseerd op de samenstelling van het materiaal en de directe herkomst van het materiaal. Ook materiaal dat aan de samenstellingskenmerken voldoet, maar dat niet rechtstreeks vrijkomt uit de bodem, bijvoorbeeld omdat het eerder is toegepast of omdat het is behandeld, valt onder de definitie. Wel zal het steeds gaan om materiaal zoals het van nature in de bodem kan worden aangetroffen. Bodemmateriaal dat als grondstof verwerkt is in een vormvaste toepassing (beton, baksteen enzovoort) verliest zijn eigenheid als bodem en valt vervolgens niet meer onder het toepassingsgebied.

Bodemmaterialen zijn:

- uitgegraven bodem: bodemmateriaal dat afkomstig is van de uitgraving van de bodem op land;
- bagger- en ruimingsspecie: kan beschouwd worden als bodem die wordt onttrokken aan een waterbodem. Het materiaal is vrijgekomen uit de bodem via het oppervlaktewater of de voor dat water bestemde ruimte;
- baggerspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van bevaarbare waterlopen die behoren tot het openbare hydrografische net, of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur, met inbegrip van kanalen, havens en dokken;
- ruimingsspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van oppervlaktewateren als vermeld in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en geen baggerspecie is zoals hiervoor omschreven;

- bentonietslib is te beschouwen als bodem die is ontgraven door middel van een boortechniek. Ter voorkoming van het instorten van het boorgat wordt boorspoeling gebruikt. Het bentonietslib komt ook in grote hoeveelheden vrij bij het horizontaal boren van tunnels en leidingen. Het bentoniet wordt teruggewonnen en opnieuw als bentoniet ingezet. Het resterende bentoniet/bodemmengsel wordt ontwaterd en bevat dus bodem en bentoniet. Aangezien bentoniet een natuurproduct is afkomstig uit de bodem, wordt deze materiaalstroom ook als bodemmateriaal beschouwd;
- grondbrij is bodemmateriaal afkomstig van het triëren en het wassen van gewassen uit de volle grond. Het is de aanhangende bodem die vrijkomt bij het behandelen van gewassen na de oogst. Afhankelijk van de oogstomstandigheden en de gehanteerde scheidingstechnieken komt grondbrij vrij als droge of natte stromen. Aangezien grondbrij uit de bodem afkomstig is, wordt deze materiaalstroom ook als bodemmateriaal beschouwd.

Artikel 3

Rechtsgrond digitalisatie

In het Vlaamse regeerakkoord 2014-2019 zijn ambitieuze doelstellingen geformuleerd op vlak van digitalisering, onder meer in de transacties met de overheid. In het kader daarvan wordt in het Bodemdecreet een rechtsgrond opgenomen om het mogelijk te maken de procedures uit de bodemwetgeving (bijvoorbeeld aanvraag vrijstelling saneringsplicht, melding sluiting van risico-inrichting, administratief beroep) digitaal te laten verlopen.

Artikel 4 tot en met 8

Bodemsaneringsdeskundige – erkenning en kwaliteitsborging

Om de kwaliteit van bodemonderzoeken en bodemsaneringen te waarborgen, wordt in de bodemwetgeving voorzien in de verplichte tussenkomst van erkende bodemsaneringsdeskundigen.

Het decretale kader voor de bodemsaneringsdeskundigen is opgenomen in hoofdstuk II van titel III van het Bodemdecreet (artikel 8).

De huidige regeling heeft enkel betrekking op de erkenning als bodemsaneringsdeskundige. Met de voorgestelde wijzigingsbepalingen wordt dit nu ook uitgebreid met een regeling over de kwaliteitsborging van de taken van de erkende bodemsaneringsdeskundigen. Om het kwaliteitssysteem van de bodemsaneringsdeskundigen te toetsen, wordt voorzien in de mogelijkheid tot auditing door de OVAM als bijkomend instrument voor kwaliteitsborging. De audit moet het voor de bevoegde overheid mogelijk maken om periodiek het volledige proces van opdrachtinitiatie (offertevraag) tot aflevering van het eindproduct (rapport bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, eindevaluatie-onderzoek) bij de erkende bodemsaneringsdeskundige door te lichten. De OVAM stelt een verslag op van de uitgevoerde audit. Op basis van de gedane vaststellingen kan de OVAM de deskundige vragen om een plan van aanpak met corrigerende maatregelen voor te leggen en uit te voeren na goedkeuring.

Bij de invulling van de audit van de bodemsaneringsdeskundigen zal de OVAM rekening houden met bestaande kwaliteitsborgingssystemen (onder andere een opgelegde norm door een sectororganisatie aan haar leden-erkende bodemsaneringsdeskundigen). Als voorwaarde geldt dat het kwaliteitsborgingssysteem gekeurd is door een gecertificeerde instelling en er voldoende waarborgen zijn voor een zorgvuldige opvolging van een correcte en volledige implementatie van het kwaliteitsborgingssysteem door de bodemsaneringsdeskundigen (responsabilise-

ring). De OVAM zal op basis van gerichte vraagstelling tijdens de audit oordelen of en in welke mate het aanwezige kwaliteitsborgingssysteem in aanmerking kan worden genomen en welke aspecten de OVAM nog aanvullend moet meenemen in haar eigen audit.

Voor de regeling van de erkenning van bodemsaneringsdeskundigen wordt in artikel 8 van het Bodemdecreet doorverwezen naar hoofdstuk IIIBis van het Milieuvergunningsdecreet waar het kader van de erkenningen inzake leefmilieu globaal wordt geregeld. Ingevolge het omgevingsvergunningsdecreet van 25 april 2014 wordt het Milieuvergunningsdecreet evenwel opgeheven en wordt een titel V in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Titel V. Exploitatie van inrichtingen en activiteiten en erkende personen) ingevoegd. Vanaf de inwerkingtreding ervan op 23 februari 2017 zal het decretale kader voor de erkenningen inzake leefmilieu opgenomen worden in voormelde titel V van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM). Met voorliggende bepaling wordt artikel 8 van het Bodemdecreet aangepast in die zin dat nu verwezen wordt naar titel V van het DABM.

Artikel 9 tot en met 10

Draagwijdte saneringsplicht

Artikel 11 en 22 van het Bodemdecreet duiden respectievelijk voor nieuwe en historische bodemverontreiniging de perso(o)n(en) aan die de verplichting heeft (hebben) om een beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering uit te voeren (saneringsplichtige personen). Bij nieuwe bodemverontreiniging gaat het om een 'zelfstandige' saneringsplicht waarbij van rechtswege uit het Bodemdecreet volgt dat de in artikel 11 vermelde saneringsplichtige persoon onverwijld een beschrijvend bodemonderzoek moet uitvoeren van zodra er duidelijke aanwijzingen zijn dat de bodemverontreiniging de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden. Hetzelfde geldt voor de uitvoering van bodemsanering als uit het beschrijvend bodemonderzoek een nieuwe bodemverontreiniging blijkt die de bodemsaneringsnormen overschrijdt. Voor historische bodemverontreiniging geldt geen zelfstandige saneringsplicht in hoofde van de saneringsplichtige persoon, maar zal de plicht pas gevestigd worden nadat de OVAM betrokkene heeft aangemaakt om een beschrijvend bodemonderzoek, respectievelijk bodemsanering (bodemsaneringsproject, bodemsaneringswerken, eindevaluatieonderzoek) uit te voeren.

In de huidige regeling moet voor elke fase (beschrijvend bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, bodemsaneringswerken en eindevaluatieonderzoek) worden gekeken wie op het ogenblik van de zelfstandige plicht/aanmaning tot beschrijvend bodemonderzoek en het moment van de zelfstandige plicht/aanmaning tot bodemsanering de hoedanigheid van saneringsplichtige persoon heeft (exploitant en/of gebruiker en/of eigenaar van de grond waar de bodemverontreiniging tot stand gekomen is). Terecht wordt de vraag gesteld waarom voor elke fase opnieuw de plichtige moet worden vastgesteld. Het is logisch dat de persoon die plichtig is voor het beschrijvend bodemonderzoek, ook de verplichting heeft om de bodemsanering uit te voeren als uit het bodemonderzoek blijkt dat de bodemverontreiniging daadwerkelijk met saneringsmaatregelen moet worden behandeld. Dit kan leiden tot onbillijke situaties vooral bij niet-risicogronden waarbij een saneringsplichtige door overdracht van de grond zijn verplichting tot bodemsanering zou kunnen ontwijken met als gevolg dat de bodemsanering zou moeten worden uitgevoerd door een onzorgvuldige koper of finaal door de overheid.

Met voorliggende wijzigingsbepalingen wordt dit in artikel 11 en 22 van het Bodemdecreet aangepast. Als uit het beschrijvend bodemonderzoek tot uiting komt dat voor de vastgestelde bodemverontreiniging tot stand gekomen op de

betreffende grond, bodemsanering noodzakelijk is, rust de verplichting tot bodemsanering van die verontreiniging van rechtswege op de persoon die de verplichting had om het beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren, en dit zowel voor nieuwe als voor historische bodemverontreiniging. Uiteraard gebeurt dit met behoud van de mogelijkheid tot vrijstelling van saneringsplicht.

Artikel 11 tot en met 15

Opheffing van de veralgemeende conformverklaring van oriënterend bodemonderzoek

De voorgestelde wijzigingsbepalingen voorzien dat een oriënterend bodemonderzoek dat wordt uitgevoerd onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige niet langer standaard door de OVAM wordt beoordeeld op zijn technische conformiteit. Dit doet uiteraard geen afbreuk aan de verplichting dat een oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd conform de standaardprocedure voor oriënterend bodemonderzoek, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering op advies van de OVAM.

In het Bodemdecreet wordt een artikel opgenomen dat uitdrukkelijk bepaalt dat een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure niet beschouwd wordt als een oriënterend bodemonderzoek. Dit zorgt voor een verhoogde responsabilisering van de erkend bodemsaneringsdeskundige ten opzichte van diens opdrachtgever. Deze responsabilisering geldt des te meer in het kader van een overdracht van een risicoground aangezien de verwerver op grond van artikel 116, §2, van het Bodemdecreet de nietigheid kan vorderen van een overdracht waarbij geen oriënterend bodemonderzoek voorlag. Stelt een verwerver vast dat weliswaar een onderzoeksrapport werd voorgelegd maar dat dit niet voldoet aan de standaardprocedure dan volgt uit de voorliggende wijziging dat de overdracht gebeurde zonder oriënterend bodemonderzoek en voor vernietiging vatbaar is. In voorliggend geval kan de OVAM in toepassing van artikel 116, §3, van het Bodemdecreet de niet-tegenstelbaarheid van de overdracht jegens haar inroepen en de overdrager aanspreken als plichtige om alsnog een oriënterend bodemonderzoek en desgevallend nog een beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering uit te voeren.

De opheffing van de veralgemeende conformiteitsbeoordeling houdt dus in dat de OVAM er niet langer toe gehouden is elk oriënterend bodemonderzoek naar aanleiding van de indiening ervan te onderwerpen aan een controle van de conformiteit met het Bodemdecreet en de betreffende standaardprocedure.

Uiteraard behoudt de OVAM wel de bevoegdheid om op basis van het ingediende oriënterend bodemonderzoek een beslissing te nemen over de vaststelling van de aard van de bodemverontreiniging en de noodzaak tot het nemen van verdere maatregelen conform de bepalingen van het Bodemdecreet. De OVAM doet dit binnen een termijn van zestig dagen na ontvangst van het verslag van het oriënterend bodemonderzoek en informeert binnen die termijn de opdrachtgever van het bodemonderzoek hierover. Om de rechtszekerheid van de overdracht van risicogrounden te waarborgen, zal de OVAM na de kennisgeving van haar beoordeling van de aard van de vastgestelde verontreiniging en de noodzaak tot verdere maatregelen niet alsnog gebruik maken van haar bevoegdheid om voor het verstrijken van de termijn van zestig dagen de conformiteit van het oriënterend bodemonderzoek te beoordelen (bevoegdheid, vermeld in artikel 46bis van het Bodemdecreet). Als uit het bodemattest blijkt dat de OVAM op basis van het ingediende verslag van oriënterend bodemonderzoek van oordeel is dat geen verdere maatregelen noodzakelijk zijn, kan de overdracht bijgevolg in alle rechtszekerheid gebeuren zonder dat het verstrijken van de termijn van zestig dagen moet worden afgewacht. Hetzelfde

principe is van overeenkomstige toepassing voor het beschrijvend bodemonderzoek en het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek.

Gelet op het wegvallen van de beslissing inzake de conformiteit van het oriënterend bodemonderzoek, wordt de bepaling betreffende de termijn waarbinnen de OVAM zich over de aard en de ernst van de bodemverontreiniging dient uit te spreken, gekoppeld aan de ontvangst van het verslag van het oriënterend bodemonderzoek.

Verder voorzien de hogervermelde wijzigingsbepalingen in een kennisgeving van de beslissing van de OVAM aan de opdrachtgever van het oriënterend bodemonderzoek en wordt voorzien in een administratieve beroepsmogelijkheid bij de Vlaamse Regering.

Artikel 16

Overdracht appartementsmede-eigendom – juridisch-technische aanpassing

Voor de overdracht van privatieve kavels (bijvoorbeeld appartementen) in een onroerend goed dat valt onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom vermeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek (bijvoorbeeld een appartementsgebouw), voorziet artikel 30 van het Bodemdecreet, in geval er sprake is van een risicoground, in een specifieke regeling die afwijkt van de algemene regeling voor de overdracht van risicogronden. Overeenkomstig die algemene regeling (artikel 29 en 102, Bodemdecreet) moet de overdrager voorafgaand aan de overdracht van een risicoground een oriënterend bodemonderzoek uitvoeren en het verslag ervan aan de OVAM bezorgen.

Bij overdracht van een privatieve kavel van een onroerend goed dat valt onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom zoals bedoeld in artikel 577-3, Burgerlijk Wetboek, moet de overdrager, in afwijking van de algemene regel, alleen een oriënterend bodemonderzoek uitvoeren als de risico-inrichting gekoppeld is of was aan de over te dragen privatieve kavel (bijvoorbeeld overdracht van gelijkvloers appartement waarin in het verleden een benzinestation werd uitgebraat). Dit uitzonderingsregime is van toepassing ingeval van overdracht van een privatieve kavel die deel uitmaakt van een gedwongen mede-eigendom die geregeld wordt door de dwingende bepalingen van artikel 577-3 en volgende, Burgerlijk Wetboek én artikel 577-2, §9, Burgerlijk Wetboek.

Artikel 577-3, Burgerlijk Wetboek laat echter ook toe af te wijken van de dwingende bepalingen van gedwongen mede-eigendom indien de aard van de goederen zulks rechtvaardigt en alle mede-eigenaars instemmen met die afwijking. Het gaat in dit geval om de gedwongen mede-eigendommen die vallen onder het toepassingsgebied van artikel 577-2, Burgerlijk Wetboek, of de zogenaamde 'vereenvoudigde gedwongen mede-eigendommen'. Dit betekent dat er geen sprake is van een vereniging van mede-eigenaars met rechtspersoonlijkheid.

De huidige formulering van artikel 30 van het Bodemdecreet laat evenwel onzekerheid bestaan over het gegeven of de zogenaamde 'vereenvoudigde mede-eigendommen' ook onder het toepassingsgebied van het uitzonderingsregime van artikel 30, Bodemdecreet vallen. Afgaande op de letterlijke bewoordingen geldt het uitzonderingsregime van artikel 30, Bodemdecreet immers niet wanneer er sprake is van een regime van gedwongen mede-eigendom dat valt onder de toepassing van artikel 577-2, Burgerlijk Wetboek. Dit leidt tot een 'absurde' en onlogische situatie waarin op het vlak van het appartementsrecht sprake is van een eenvoudige mede-eigendom, daar waar op het vlak van het Bodemdecreet het uitzonderingsregime van artikel 30 Bodemdecreet dan weer niet geldt. Nochtans geldt ook voor dergelijke dossiers de noodzaak om de afwijkende regeling voor de onderzoeksplicht te kunnen toepassen.

Voorliggende wijzigingsbepaling komt hieraan tegemoet. Het uitzonderingsregime van artikel 30 Bodemdecreet wordt eveneens van toepassing op de gedwongen mede-eigendommen die onder toepassing van artikel 577-2 Burgerlijk Wetboek vallen.

De wijziging van artikel 30 van het Bodemdecreet wordt aangegrepen om ook nog een juridisch-technische correctie in die bepaling aan te brengen. In het Bodemdecreet werd bij decreet van 28 maart 2014 de verplichting tot melding van de overdracht van een risicoground (artikel 103, Bodemdecreet) opgeheven. De verwijzing in artikel 30 van het Bodemdecreet naar de melding van overdracht is dan ook niet langer correct. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt dit rechtgezet.

Artikel 17 tot en met 18

Eenmalige verplichting tot oriënterend bodemonderzoek voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging – gefaseerde uitvoering

Met het oog op het realiseren van de doelstelling om tegen 2036 de sanering van alle historische bodemverontreiniging te hebben opgestart of afgerond en dus alle gronden met potentieel historische bodemverontreiniging uiterlijk 2028 in kaart te brengen wordt via voorliggend wijzigingsdecreet volgende nieuwe instrumenten in het Bodemdecreet voorzien:

- de invoering van de verplichting om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren (OBO-plicht) voor risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging waarvoor nog geen dergelijk bodemonderzoek in het grondeninformatieregister van de OVAM opgenomen is. Het oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd vóór 31 december 2021, 31 december 2023, dan wel 31 januari 2027 afhankelijk van de categorie van risico-inrichting(en) op de te onderzoeken grond;
- een mogelijkheid tot vrijstelling van de nieuwe OBO-plicht voor particulieren met mogelijkheid overdracht zonder voorafgaand oriënterend bodemonderzoek.

Het toepassingsgebied van de nieuwe OBO-plicht strekt zich uit tot de volgende gronden:

- risicogronden met risico-inrichtingen die reeds in exploitatie zijn van vóór 29 oktober 1995 en geen periodieke onderzoeksplicht hebben (VLAREBO-categorie 'O').
- risicogronden met vroegere risico-inrichtingen (VLAREBO-categorie 'B', 'A' of 'O') waarvan de exploitatie begonnen is vóór 29 oktober 1995.

Volgende gronden zullen bijgevolg niet vallen onder dit nieuwe onderzoeksmoment:

- risicogronden met in exploitatie zijnde risico-inrichtingen van categorie 'A' en 'B' waarvan de exploitatie is aangevat vóór 29 oktober 1995. Deze gronden hebben een periodieke onderzoeksplicht en moeten op basis van de bestaande regeling vóór 2028 onderzocht zijn (10-20 jaarlijks), tenzij ze omstreeks die datum zijn gestart;
- risicogronden met een risico-inrichting aangeduid met kenletter 'O' gestart na 29 oktober 1995. Deze gronden zullen onderzocht worden bij overdracht of stopzetting van de risico-inrichting 'O'. Indien bodemverontreiniging wordt aangetroffen, wordt deze verontreiniging als nieuwe bodemverontreiniging beschouwd;
- risicogronden met voormalige 'O', 'A' of 'B' waarvoor er al een oriënterend bodemonderzoek bij de OVAM voorhanden is.

De datum van 29 oktober 1995 wordt als scharnierdatum gebruikt: deze gronden hebben immers te maken met potentieel historische bodemverontreiniging. Het

voorgestelde instrument van het verplicht onderzoeksmoment kadert immers in de realisatie van de doelstelling 2036 (sanering historische bodemverontreiniging).

Om de uitvoering van de oriënterende bodemonderzoeken enigszins in de tijd te spreiden, wordt geopteerd voor een fasering van de onderzoeksplicht. Dit gebeurt door een verschillende einddatum voor de naleving van de onderzoeksplicht vast te stellen voor de verschillende bestaande categorieën van risico-inrichtingen ('O', 'A' en 'B'). De gronden met een risico-inrichting die in de categorie met het hoogste risico op bodemverontreiniging (categorie 'B') ingedeeld is, krijgen de vroegste eindtermijn: 31 december 2021. Voor de gronden met een risico-inrichting met categorie 'A' als hoogste risico-categorie is de deadline 31 december 2023. Voor de overige gronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht vallen (enkel risico-inrichting(en) van categorie 'O'), is de einddatum 31 januari 2027.

Voor de eerste categorie van risicogronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht valt, meer bepaald de risicogronden met nog in exploitatie zijnde risico-inrichtingen die reeds in exploitatie zijn van vóór 29 oktober 1995 en geen periodieke onderzoeksplicht hebben ('O'-categorie), rust de verplichting op de exploitant van de betreffende risico-inrichting(en). Voor de andere categorie, meer bepaald de risicogronden met vroegere risico-inrichtingen waarvan de exploitatie begonnen is vóór 29 oktober 1995, rust de verplichting tot oriënterend bodemonderzoek op de eigenaar van de grond. Als op een grond behoort tot beide categorieën van het toepassingsgebied rust de onderzoeksplicht zowel op de eigenaar als de exploitant. Uiteraard kunnen zij in onderling overleg in dat geval één oriënterend bodemonderzoek op de grond uitvoeren.

In het Bodemdecreet wordt ook voorzien in de mogelijkheid om op gemotiveerd verzoek of ambtshalve vrijstelling van de nieuwe bodemonderzoeksplicht te bekomen. Zo wordt de eigenaar vrijgesteld van de onderzoeksplicht als de OVAM van oordeel is dat cumulatief wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- hij heeft de risico-inrichting(en) niet geëxploiteerd;
- de risico-inrichtingen waren niet aanwezig tijdens zijn eigenaarschap;
- hij heeft de locatie sedert de verwerving alleen aangewend voor particulier gebruik.

Als de eigenaar het eigendomsrecht op de risicogrond door vererving heeft verworven, zal gekeken worden of in hoofde van de erflater is voldaan aan de betreffende vrijstellingsvoorwaarden.

Vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe bodemonderzoeksplicht kan de eigenaar een aanvraag tot vrijstelling van de onderzoeksplicht bij de OVAM indienen. Dit gebeurt met de nodige stavingsdocumenten (bijvoorbeeld aankoopakte grond, verklaring op erewoord dat hij het onroerend goed sedert de aankoop heeft gebruikt voor particulier gebruik). De OVAM heeft de mogelijkheid om de eigenaars en exploitanten bij brief te wijzen op hun onderzoeksplicht die rechtstreeks volgt uit het Bodemdecreet. De OVAM baseert zich hierbij op de informatie uit de gemeentelijke inventarissen zoals bedoeld in artikel 7 van het Bodemdecreet. In dat geval zal de eigenaar, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn aanvraag tot vrijstelling van de onderzoeksplicht bij de OVAM moeten indienen uiterlijk binnen 90 dagen na ontvangst van de brief van de OVAM. Op basis van die werkwijze kan de OVAM de eigenaars die in aanmerking komen voor vrijstelling van onderzoeksplicht sneller identificeren en kan de ambtshalve uitvoering door de OVAM optimaal georganiseerd worden om tegen eind 2028 het ambtshalve luik succesvol af te ronden.

De eigenaar met vrijstelling van de algemene OBO-plicht is van rechtswege ook vrijgesteld van de OBO-plicht van artikel 29 en 102, Bodemdecreet (vrijstelling OBO-plicht bij overdracht). Deze vrijstelling geldt uiteraard slechts op voorwaarde

dat er sedert de vrijstelling geen nieuwe risico-inrichtingen op het terrein werden uitgevoerd.

Bij de verkoop van een risicoground zal de verwerver moeten worden geïnformeerd over de van rechtswege vrijstelling van de OBO-plicht. De verwerver weet bijgevolg dat hij een risicoground koopt zonder dat hij voorafgaandelijk informatie heeft over de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging. De verwerver weet dat de grond die hij aankoopt, op een bepaald ogenblik na de verwerving nog het voorwerp zal uitmaken van een siteonderzoek of een oriënterend bodemonderzoek door de OVAM, en eventueel daaropvolgend een beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering waarvoor hij niet wordt aangesproken inzake de saneringsplicht. Hij moet er zich bij de aankoop wel rekenschap van geven dat de eventueel aanwezige bodemverontreiniging en de eventueel noodzakelijke bodemsanering de grond (tijdelijk) ongeschikt kan maken voor het beoogde gebruik of dit gebruik althans (tijdelijk) zou kunnen hinderen of beperken.

In het Bodemdecreet wordt niet voorzien in een specifieke regeling die het mogelijk maakt voor de OVAM om na de overdracht alsnog de overdrager aan te spreken in saneringsplicht in geval in een latere fase na de overdracht uit het ambtshalve oriënterend bodemonderzoek of siteonderzoek van de OVAM toch bodemverontreiniging aan het licht zou komen die gelinkt is aan de vroegere overdrager. In dat geval zal de OVAM de kosten van het ambtshalve optreden in kader van aansprakelijkheid proberen terug te vorderen.

Voor de gronden waarvoor de eigenaar vrijstelling van de onderzoeksplicht heeft bekomen en waar geen andere onderzoeks- of saneringsplichtigen aanwezig zijn, zal de tussenkomst van de OVAM in principe gebeuren via een siteaanpak (siteonderzoek). De siteaanpak zal in principe per gemeente gebeuren. Voor de gronden die niet in de siteaanpak kunnen worden meegenomen, zal de OVAM een individueel ambtshalve oriënterend bodemonderzoek uitvoeren.

Het is belangrijk te benadrukken dat de vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht niet automatisch betekent dat betrokkene ook wordt vrijgesteld van de saneringsplicht (beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering). De vrijstellingsvoorwaarden voor de saneringsplicht hebben immers betrekking op vastgestelde bodemverontreiniging terwijl die info in principe niet beschikbaar is vooraleer een oriënterend bodemonderzoek is uitgevoerd. Wel is het uiteraard mogelijk dat de OVAM na beoordeling van het ambtshalve oriënterend bodemonderzoek of siteonderzoek op basis van het dossier van de grond oordeelt dat de saneringsplichtige persoon voldoet aan de voorwaarden voor vrijstelling van saneringsplicht.

Artikel 19

Schrapping van uitzondering op periodieke onderzoeksplicht – schrapping ingevolge opheffing van bodempreventie- en bodembeheer

Artikel 33 van het Bodemdecreet voorziet in een periodieke bodemonderzoeksplicht voor exploitanten van bepaalde risico-inrichtingen waarvan de exploitatie een verhoogd risico op bodemverontreiniging inhoudt. In de betreffende bepaling is een uitzondering op die periodieke plicht opgenomen voor exploitanten die voor de verplichting tot het opmaak van een BPBP een beroep doen op een erkende bodemsaneringsorganisatie (artikel 91, §1, van het Bodemdecreet). Omdat het instrument BPBP via voorliggend verzameldecreet (zie artikel 38 tot en met 41) opgeheven wordt, wordt ook de uitzondering op de periodieke onderzoeksplicht geschrapt die hieraan gekoppeld is.

Artikel 20 tot en met 26

Opheffing veralgemeende conformverklaring van beschrijvend bodemonderzoek

Deze wijzigingsbepalingen zijn voor wat betreft het beschrijvend bodemonderzoek de spiegelbepalingen van artikel 11 tot en met 15 van voorliggend ontwerp van decreet. Mutatis mutandis wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij artikel 11 tot en met 15.

Artikel 27 tot en met 29

Opheffing veralgemeende conformverklaring oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek

Deze wijzigingsbepalingen zijn voor wat betreft het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek de spiegelbepalingen van artikel 11 tot en met 15 van voorliggend ontwerp van decreet. Mutatis mutandis wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij artikel 11 tot en met 15.

Artikel 30 tot en met 31

Bevoegdheid OVAM tot beoordeling conformiteit van bodemonderzoeken

Ingevolge dit ontwerp van wijzigingsdecreet worden in de toekomst bodemonderzoeken niet langer standaard aan een conformiteitsonderzoek van de OVAM onderworpen. Wel wordt erin voorzien dat de OVAM de bevoegdheid heeft om de conformiteit van een bodemonderzoek te beoordelen, bijvoorbeeld naar aanleiding van de vaststellingen bij audits in het kader van de kwaliteitsborging of steekproefsgewijs. De conformiteitsbeoordeling in het kader van de dossierbehandeling is mogelijk binnen de 60 dagen na ontvangst van het bodemonderzoek. Zoals ook reeds in de huidige regeling het geval is, zal een bodemonderzoek ingediend in het kader van een voorgenomen overdracht van een risicoground niet als een oriënterend bodemonderzoek beschouwd worden als het niet conform de decretale vereisten (standaardprocedure voor oriënterend bodemonderzoek) werd uitgevoerd. De beslissing van de OVAM over de conformiteit is vatbaar voor administratief beroep bij de Vlaamse Regering.

Een bodemonderzoek wordt conform het Bodemdecreet niet als een oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek of siteonderzoek beschouwd als het niet conform de op dat ogenblik geldende standaardprocedure is uitgevoerd. Dit principe is niet gekoppeld aan de voormelde termijn van zestig dagen. Ook na die termijn kan alsnog komen vast te staan dat een bodemonderzoek niet rechtsgeldig werd uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren in het kader van een audit van een bodemsaneringsdeskundige door de OVAM of naar aanleiding van een later bodemonderzoek door de nieuwe eigenaar. Wat de gevolgen van dergelijke vaststelling betreft, zal de OVAM in toepassing van het evenredigheidsbeginsel in dergelijk geval een redelijke en zorgvuldige houding aannemen en niet voor loutere formaliteiten haar beslissing herzien die op het betreffende bodemonderzoek gebaseerd is. Dit zal in principe enkel het geval zijn als er een relevante weerslag is naar vaststelling van de saneringsplicht, de draagwijdte van de saneringsplicht of de saneringsplichtige persoon. Afhankelijk van de dossierspecifieke gegevens kan de OVAM onder meer op volgende wijze gevolg geven aan de gedane vaststellingen:

- in geval de grond nog niet werd overgedragen: alsnog de huidige exploitant, gebruiker en/of eigenaar aanmanen tot uitvoering van een beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering (historische bodemverontreiniging) of wijzen op zijn zelfstandige saneringsplicht (nieuwe bodemverontreiniging);
- in geval de grond intussen werd overgedragen: vrijstelling van saneringsplicht voor de nieuwe eigenaar met vervolgens ambtshalve tussenkomst van de OVAM

- en kostenverhaal ten aanzien van de bodemsaneringsdeskundige en eventueel saneringsaansprakelijke;
- in geval de grond intussen werd overgedragen: toepassing van het instrument van de niet-tegenstelbaarheid van de overdracht tegenover de OVAM (artikel 116, §3, Bodemdecreet);
- toepassing van het handavingsinstrumentarium (bestuurlijke handhaving: onder meer regularisatiebevel).

De verwerver van zijn kant zou de nietigheid van de overdracht kunnen inroepen (artikel 116, §2, Bodemdecreet) of de kosten van een eventuele bodemsanering proberen te verhalen op de overdrager.

In voorkomend geval zou de OVAM ook kunnen overgaan tot de ambtshalve uitvoering van een bodemonderzoek (artikel 37 en 42, Bodemdecreet) om eerst op korte termijn volledige duidelijkheid te krijgen over de werkelijke bodemtoestand en eventuele impact op de saneringsplicht.

Artikel 32

Actualisatie beschrijvend bodemonderzoek – juridisch-technische aanpassing

Artikel 47, §3, van het Bodemdecreet bepaalt dat een bodemsaneringsproject moet gebaseerd zijn op de resultaten van een conformverklaard beschrijvend bodemonderzoek. De veralgemeende beoordeling van de conformiteit van bodemonderzoeken door de OVAM wordt met dit wijzigingsdecreet evenwel opgeheven, zodat ook de verwijzing naar de conformverklaring van het beschrijvend bodemonderzoek in artikel 47, §3, van het Bodemdecreet moet worden geschrapt. Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling.

Artikel 33

Uitbreiding toepassingsgebied schadegevallenregeling

Het Bodemdecreet voorziet in een specifieke regeling voor de behandeling van bodemverontreiniging tot stand gekomen ingevolge een schadegeval (artikel 74 tot en met 82, Bodemdecreet). De gunstregeling is enkel van toepassing op schadegevallen die gemeld worden bij de bevoegde overheid binnen een termijn van veertien dagen nadat ze zich hebben voorgedaan en waarbij de effectieve behandeling van de bodemverontreiniging maximaal honderdtachtig dagen duurt. De termijn wordt uitgebreid tot dertig dagen.

Artikel 34

Opheffing van verplichting tot opmaak van individueel en sectoraal bodempreventie- en bodembeheerplan

Op basis van artikel 91, §1, van het Bodemdecreet kan de Vlaamse Regering de activiteiten specificeren waarvoor de exploitant een individueel BPBP moet voorleggen aan de OVAM. De Vlaamse Regering heeft met de aanduiding van de activiteit van het chemisch reinigen van textiel (droogkuis) hieraan in een concreet geval uitvoering gegeven (artikel 121, 1°, VLAREBO). Volgens diezelfde decretale bepaling kan de exploitant voor de nakoming van deze BPBP-plicht een beroep doen op een erkende bodemsaneringsorganisatie (sectoraal BPBP-plan).

Met voorliggende wijzigingsbepaling zal de BPBP-verplichting voor exploitanten niet langer van toepassing zijn. De doelstelling om een nauwere betrokkenheid van de exploitant bij het beheer van de grond te bewerkstelligen en een planmatige en preventieve aanpak van bodemverontreiniging aan te moedigen, kan namelijk

evenzeer worden gerealiseerd door verder in te zetten op de taak van de erkende bodemsaneringsorganisatie om een algemeen bodempreventieplan op te stellen ten behoeve van de activiteit of sector waarvoor ze is opgericht. Dit algemeen bodempreventieplan komt dan ook in de plaats van het sectoraal BPBP. In voorkomend geval kan in het kader van de opmaak, evaluatie en bijsturing van het algemeen preventieplan als conclusie naar voren komen dat bepaalde bodembeschermende maatregelen in de technische bedrijfsvoering voor selectie als BBT voor de sector in aanmerking moet worden genomen. Desgevallend kunnen deze maatregelen ook hun vertaling vinden in de regelgeving (VLAREM II) zelf om zo als sectorale milieuvoorwaarden een algemene gelding voor de sector te krijgen. Hierdoor blijft er voldoende garantie bestaan voor een responsabilisering en sensibilisering van exploitanten inzake mogelijke bodemverontreiniging. Met de integratie van zowel het individueel als het sectoraal BPBP in het algemeen bodempreventieplan beoogt de wetgever een uniforme, planmatige en preventieve aanpak van bodemverontreiniging binnen dergelijke sectoren door, waarbij tegelijk de administratieve lasten voor de exploitanten en de beheerskosten voor de overheid verminderen.

De aangepaste regeling doet geen afbreuk aan de erkenning van VLABOTEX als bodemsaneringsorganisatie voor de activiteit van het chemisch reinigen van textiel (droogkuis) waarop de gewijzigde regeling van artikel 96 tot en met 98 van het Bodemdecreet (verplichte en facultatieve taken, subsidies) onverkort op van toepassing is: zie overgangsbepaling.

Artikel 35

Uitvoering van waterbodemonderzoek en -sanering als saneringswillige

Het Bodemdecreet bepaalt dat zowel de verplichting tot waterbodemonderzoek en waterbodemsanering kan worden uitgevoerd door een andere persoon dan de beheerder van de waterbodem.

In de memorie van toelichting bij het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 worden voorbeelden gegeven van dergelijke andere personen. Het betreft instanties betrokken bij het beheer van de waterlopen en het integraal waterbeleid. De OVAM wordt niet expliciet vermeld. Vermits het aspect waterbodemonderzoek en -sanering van het integraal waterbeleid werd ondergebracht in het Bodemdecreet, is het duidelijk dat ook de OVAM op dit vlak een essentiële rol speelt, temeer daar uit pilootwaterbodemonderzoeken is gebleken dat waterbodemonverontreiniging meestal gepaard gaat met bodemonverontreiniging op de oever. Om dit ook tekstueel te verduidelijken, wordt ervoor geopteerd om de mogelijkheid tot vrijwillige uitvoering van een waterbodemonderzoek of -sanering te voorzien in artikel 92 van het Bodemdecreet, veeleer dan een verduidelijking aan te brengen in het hoofdstuk Waterbodems zelf. Op deze manier wordt inzake vrijwillig onderzoek en sanering een equivalentie nagestreefd tussen de aanpak inzake waterbodems en de reguliere bepalingen van het Bodemdecreet.

Artikel 36 tot en met 39

Optimalisering regeling sectorfondsen

Met het oog op de optimalisering van de werking van de sectorfondsen en het aantrekkelijker maken van de oprichting van sectorale bodemsaneringsorganisaties wordt de regeling die verband houdt met de sectorfondsen op een aantal punten aangepast.

Zo wordt de verplichting tot opmaak van een individueel BPBP voor de exploitanten uit artikel 91 van het Bodemdecreet vervangen door de opmaak van een algemeen bodempreventieplan door de erkende bodemsaneringsorganisatie.

Verder wordt de regeling over de erkende bodemsaneringsorganisaties ook enigszins aangepast. De representativiteitseis blijft een belangrijke voorwaarde om in aanmerking te komen voor erkenning als bodemsaneringsorganisatie voor een welbepaalde activiteit of sector. Met het voorliggende ontwerp van wijzigingsdecreet wordt de vereiste representativiteit voor de erkenning als bodemsaneringsorganisatie voor een welbepaalde activiteit of sector minder rigide ingevuld en dus niet langer gekoppeld aan een welbepaald vast percentage (60%) van de leden van de sector. De representativiteitseis moet flexibel kunnen worden ingevuld, rekening houdend met de eigenheden van de betrokken sector.

Artikel 96 van het Bodemdecreet regelt de verplichte taken van een bodemsaneringsorganisatie. Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt de taakomschrijving van de erkende bodemsaneringsorganisatie aangepast gelet op de vervanging van het sectoraal BPBP door het algemeen preventieplan (artikel 96, 1° en 3°, Bodemdecreet). Dit algemeen bodempreventieplan moet gezien worden als de integratie van het individueel en het sectoraal BPBP teneinde voor een bedoelde sector een uniforme, planmatige en preventieve aanpak van bodemverontreiniging te garanderen.

Verder wordt ook nog een decretale wijziging voorgesteld die eerder juridisch-technisch van aard is. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2012 werd aan artikel 128 van het VLAREBO een vijfde lid toegevoegd, dat stelt dat de Vlaamse Regering een termijn kan bepalen waarbinnen de overeenkomsten voor overname van de saneringsplicht (artikel 97, §1, BD) ten laatste (af)gesloten moeten worden. Omwille van de rechtszekerheid is het aangewezen om hiervoor in een wettelijke basis in het Bodemdecreet zelf te voorzien.

Ten slotte wordt ook nog een wijziging van de subsidieregeling voor de erkende bodemsaneringsorganisaties in artikel 98 van het Bodemdecreet voorgesteld. Via het wijzigingsdecreet van het Bodemdecreet van 28 maart 2014 werd artikel 98 van het Bodemdecreet in overeenstemming gebracht met de terminologie over gemengde bodemverontreiniging (artikel 26 en 27 van het Bodemdecreet) die met het voormelde wijzigingsdecreet werd aangepast. Ook artikel 134, tweede en derde lid, van het VLAREBO zal omwille van de rechtszekerheid hier nog mee in overeenstemming moeten worden gebracht bij latere wijziging van het VLAREBO.

Artikel 40

Vrijstelling van de verplichting tot oriënterend bodemonderzoek bij overdracht van risicogrond

Met voorliggende wijzigingsbepaling wordt de vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht voor de eigenaar van een nog niet onderzochte risicogrond met potentieel historische bodemverontreiniging (zie ontworpen artikel 31, Bodemdecreet) doorgetrokken naar de verplichting om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren bij de overdracht van de risicogrond (artikel 29 en 102, Bodemdecreet).

Als sedert de vrijstellingsbeslissing op de risicogrond geen risico-inrichtingen zijn geëxploiteerd, moet de eigenaar van rechtswege ook geen oriënterend bodemonderzoek uitvoeren alvorens hij de risicogrond kan overdragen. In geval van vrijstelling van de nieuw ingevoerde onderzoeksplicht kan de OVAM het bodemonderzoek uitvoeren (ontworpen artikel 156, Bodemdecreet). Dit zal in principe gebeuren via de siteaanpak van artikel 140 en volgende van het Bodemdecreet (siteonderzoek) over een periode van 10 jaar afhankelijk van de beschikbare financiële en

personele middelen. Dit betekent onvermijdelijk dat voor een aantal gronden het bodemonderzoek door de OVAM nog niet zal uitgevoerd zijn op het ogenblik dat de vrijgestelde eigenaar zijn risicoground wenst over te dragen. Om hieraan tegemoet te komen, wordt uit billijkheidsoverwegingen de vrijstelling van de nieuwe bodemonderzoeksplicht doorgetrokken naar de plicht tot oriënterend bodemonderzoek bij overdracht van de grond. Wel is het zo dat de persoon die een dergelijke risicoground wenst te kopen zonder dat er een oriënterend bodemonderzoek beschikbaar is bij de aankoop bijgevolg geen informatie heeft over mogelijk aanwezige bodemverontreiniging die eventueel zijn beoogde gebruik van de grond onmogelijk maakt of belemmert. De verwerver die dergelijke risicoground aankoopt is evenwel via het bodemattest op de hoogte dat hij een risicoground aankoopt zonder informatie van een oriënterend bodemonderzoek en neemt dan ook met kennis van zaken dit risico.

Ook wordt benadrukt dat de grond niettegenstaande de vrijstelling van de verplichting tot oriënterend bodemonderzoek toch niet overgedragen kan worden als in het grondeninformatieregister van de OVAM informatie is opgenomen waaruit blijkt dat op de over te dragen grond een bodemverontreiniging tot stand gekomen is waarvoor verdere maatregelen noodzakelijk zijn. Er zijn immers nog andere informatiebronnen dan een oriënterend bodemonderzoek waaruit de aanwezigheid van bodemverontreiniging kan blijken.

Verder wordt artikel 102, §1, tweede lid, van het Bodemdecreet in overeenstemming gebracht met de aanpassing van artikel 30 van het Bodemdecreet. In artikel 16 van voorliggend wijzigingsdecreet wordt de voorgestelde aanpassing nader toegelicht.

Artikel 41 tot en met 42

Vrijstelling van saneringsplicht bij overdracht van risicoground – uiterste tijdstip voor indienen vrijstellingsaanvraag

In het kader van de overdracht van een risicoground is de overdrager verplicht om voorafgaand een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren en het verslag ervan aan de OVAM te bezorgen (artikel 102, Bodemdecreet). De overdracht kan niet plaatsvinden als op basis van het Grondeninformatieregister van de OVAM blijkt dat er bodemverontreiniging tot stand gekomen is op de over te dragen grond waarvoor verdere maatregelen (beschrijvend bodemonderzoek en eventueel bodemsaneringsproject, verbintenis tot bodemsaneringswerken en financiële zekerheid) noodzakelijk zijn (artikel 104 en 109, Bodemdecreet).

In het Bodemdecreet is in de mogelijkheid voorzien voor de overdrager om vrijstelling te bekomen van de saneringsplicht in het kader van de overdracht van een verontreinigde risicoground waarvoor verdere maatregelen noodzakelijk zijn (artikel 105 en 110, Bodemdecreet). Uit de regeling over de vrijstelling kan impliciet afgeleid worden dat de aanvraag tot vrijstelling bij de OVAM kan worden ingediend uiterlijk tot voor de overdracht van de risicoground heeft plaatsgevonden. Omwille van de rechtszekerheid wordt dit via voorliggende wijzigingsbepaling nu ook uitdrukkelijk in de wettekst opgenomen (artikel 105, §3, en 110, §3, Bodemdecreet).

Artikel 43

Versnelde overdrachtsprocedure – juridisch-technische aanpassing

Artikel 115 van het Bodemdecreet voorziet in een procedure om de versnelde overdracht van een verontreinigde risicoground mogelijk te maken. In die procedure is voorzien dat de OVAM zich binnen de zestig dagen na de ontvangst van alle documenten uitspreekt over de conformiteit van het beschrijvend bodemonderzoek en

het verzoek tot toepassing van de versnelde overdrachtsprocedure (artikel 115, §3, Bodemdecreet). De veralgemeende beoordeling van de conformiteit van bodemonderzoeken door de OVAM wordt met dit ontwerp van wijzigingsdecreet evenwel opgeheven, zodat ook in de regeling over de versnelde overdracht de verwijzing naar de conformverklaring van het beschrijvend bodemonderzoek moet worden geschrapt. Dit gebeurt met voorliggende wijzigingsbepaling.

Verder wordt in de regeling over de versnelde overdracht ook aangegeven dat een aanvraag tot vrijstelling van saneringsplicht niet langer kan worden ingediend nadat de versnelde overdracht is gebeurd en dus de eenzijdige verbintenis van de verwerver tot uitvoering van de bodemsanering uitwerking heeft gekregen (zie ook toelichting bij artikel 38 en 39 van dit ontwerp van wijzigingsdecreet).

Artikel 44

Vereffening vennootschap met risicogronde – juridische-technische aanpassing

Sedert 1 januari 2015 bestaat er niet langer een afzonderlijke verplichting voor de vereffenaar om naar aanleiding van de vereffening van een vennootschap met risicogronde in eigendom een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren op de gronden in eigendom van de vennootschap. De titel van hoofdstuk XI boven artikel 123 van het Bodemdecreet verwijst maakt evenwel nog steeds melding van het begrip 'vereffening'. Met voorgestelde wijzigingsbepaling wordt dit gecorrigeerd.

Artikel 45 tot en met 48

Inkanteling van het gebruik van bodemmateriële binnen de bepalingen voor het gebruik van uitgegraven bodem

Met de uitbreiding van het toepassingsgebied van de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem naar alle bodemmateriële die gebruikt worden als bodem, wordt het opschrift van hoofdstuk XIII van titel III van het Bodemdecreet aangepast: "Het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële". Daarbij komt nu een expliciete vermelding van de term 'traceerbaarheid' in het opschrift van het hoofdstuk. Het traceerbaarheidssysteem is al sinds de inwerkingtreding van de regeling voor het gebruik van uitgegraven bodem van toepassing en wordt op zich niet fundamenteel gewijzigd. De expliciete vermelding van de term "traceerbaarheid" veruitwendigt het belang van deze krachtlijn in de regeling van het gebruik van bodemmateriële.

In artikel 136 van het Bodemdecreet wordt de term 'uitgegraven bodem' telkens vervangen door de term 'bodemmateriële'. Op die manier wordt het toepassingsgebied van de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem uitgebreid naar alle bodemmateriële die gebruikt worden als bodem.

Verder wordt in artikel 137 van het Bodemdecreet een vierde uitzondering toegevoegd aan de bestaande drie uitzonderingen waarop de regeling voor het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële niet van toepassing is, en wordt het artikel wetgevingstechnisch opgeschoond.

Gereinigd bodemmateriële of bodemmateriële die een fysische scheiding onderging, is bodemmateriële dat is ontdaan van zijn verontreinigingen en die na de behandeling in samenstelling en in herkomst van het materiële nog als bodemmateriële is te beschouwen.

Baggerwerken zijn onder meer nodig met het oog op de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart, de waterhuishouding, de bescherming van het achterland tegen hoogwater. Een aantal van deze werkzaamheden heeft een wekerend ka-

rakter: steeds opnieuw bezinkt op deze locaties sediment dat vanwege onderhoud of beheer aan het watersysteem gebaggerd moet worden.

Een belangrijk deel van deze baggerspecie wordt binnen het oppervlaktewater verspreid. Het betreft hier in hoofdzaak baggerspecie die afkomstig is uit de havens en vaarwegen in de kustgebieden. Dit sediment bezinkt hier omdat vanwege de economische noodzaak tot instandhouding van (diepe) havens en vaarwegen de morfologische ontwikkeling van het natuurlijk systeem wordt verstoord: havens en vaarwegen fungeren hier als bezinkbassin. Door baggerspecie weer te verspreiden in het oppervlaktewater worden de nadelige gevolgen van het onttrekken van sediment teniet gedaan.

Terugstorten van specie in een waterloop of in zee of het bergen van specie in speciaal aangelegde onderwatercellen zijn milieuvergunningsplichtige handelingen. Op grond van het huidige Vlaamse beleid zal een dergelijke vergunning alleen worden verleend als de baggerspecie voldoet aan vastgestelde chemische kwaliteitscriteria (opgenomen in de milieuvergunning of de geldende regelgeving) en als de kwaliteit van de te verspreiden of te bergen baggerspecie niet (significant) slechter is dan de kwaliteit van de waterbodem van het ontvangende watersysteem. Hierbij is het uitgangspunt dat alleen die specie kan worden teruggestort, die geen negatieve impact heeft op het ecosysteem.

Het terugstorten van specie in zee wordt geregeld door de federale Wet ter bescherming van het mariene milieu. Deze wet is in uitvoering gebracht in het KB van 12 maart 2000, dat de voorwaarden definieert voor het terugstorten van baggerspecie. Voor het terugstorten van specie in de maritieme zone geldt ook het OSPAR-verdrag (verdragen van Oslo en Parijs), waarover tussen de Vlaamse en federale overheid een samenwerkingsakkoord is afgesloten.

De uitgewerkte regeling voor de bodemmaterialen heeft niet de bedoeling om nieuwe vergunningsplichten in te voeren of bestaande op te heffen. Zo bestaat er reeds een regeling voor het terugstorten van specie in een waterloop of in zee of het bergen van specie in speciaal aangelegde onderwatercellen zoals bedoeld in rubriek 2.3.7, b), van de indelingslijst, vermeld in artikel 5.5.1, §1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, reeds geregeld. Dit aspect wordt dan ook niet meegenomen naar aanleiding van de inkanteling van het gebruik van de bodemmaterialen in het Bodemdecreet en het VLAREBO.

Artikel 48 tot en met 50

Erkende inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie

De schrapping uit de regeling voor het gebruik van bodemmaterialen die gebruikt worden als bodem uit het Materialendecreet en het VLAREMA en de inkanteling ervan in het Bodemdecreet en het VLAREBO vereist dat in het Bodemdecreet een artikel wordt ingeschreven dat erin voorziet dat de Vlaamse Regering een regeling kan uitwerken voor de erkenning van een inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie.

Dit gebeurt met de voorliggende wijzigingsbepalingen waarbij artikel 138 en 139 van het Bodemdecreet worden aangepast en het opschrift van afdeling III wordt vervangen door "Afdeling III. Erkenning als bodembeheerorganisatie, tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

In overeenstemming met de mogelijkheid tot erkenning van een inrichting voor tijdelijke opslag van uitgegraven bodem en van een grondreinigingscentrum kan een

inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie erkend worden voor het afleveren van een bodembeheerrapport voor de specie die zij verhandelt. In overeenstemming met de mogelijkheid tot erkenning van een inrichting voor tijdelijke opslag van uitgegraven bodem en van een grondreinigingscentrum kan een inrichting voor de behandeling van specie erkend worden voor het afleveren van een bodembeheerrapport voor de specie die het verhandelt.

Artikel 51 tot en met 53

Opheffing conformverklaring siteonderzoek

Deze bepalingen zijn voor wat betreft het siteonderzoek de spiegelbepalingen van artikel 11 tot en met 15 van voorliggend ontwerp van decreet. Mutatis mutandis wordt dan ook verwezen naar de toelichting bij de voormelde artikelen.

Artikel 54

Veralgemeining van de schorsende werking van administratief beroep tegen conformverklaring bodemsaneringsproject

In de huidige regeling (artikel 151, Bodemdecreet) is het administratief beroep tegen de conformverklaring van een (beperkt) bodemsaneringsproject enkel schorsend als het is ingesteld door het college van burgemeester en schepenen van de plaats waar de grond gelegen is en de andere overheidsorganen die in het kader van de procedure tot conformverklaring van het bodemsaneringsproject advies hebben verleend.

In het Omgevingsvergunningsdecreet van 25 april 2014 (artikel 55) is voorzien dat het administratief beroep de uitvoering van de omgevingsvergunning schorst. Het conformiteitsattest voor het bodemsaneringsproject kan gelden als omgevingsvergunning (artikel 54 Bodemdecreet). Naar analogie met de regeling van het Omgevingsvergunningsdecreet wordt met voorliggende bepaling het schorsend karakter van het administratief beroep tegen de conformverklaring van het bodemsaneringsproject veralgemeend ongeacht de hoedanigheid van de beroepsindiener. De bestreden beslissing wordt bij beroep geschorst tot de dag na de datum van de betekening van de beroepsbeslissing van de Vlaamse Regering.

Artikel 55

Tussenkost OVAM bij vrijstelling van de nieuwe OBO-plicht

Met dit ontwerp van wijzigingsdecreet wordt in het Bodemdecreet een nieuwe eenmalige bodemonderzoeksplicht ingevoerd. De verplichting om voor een welbepaalde datum (31 december 2021, 31 december 2023 of 31 januari 2027 afhankelijk van de categorie van risico-inrichting(en) op de onderzoeksplichtige grond) een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren en het verslag ervan aan de OVAM te bezorgen rust op de eigenaars en/of exploitanten van gronden met potentieel historische bodemverontreiniging (gronden waar risico-inrichtingen voor 29 oktober 1995 werden geëxploiteerd) die nog niet onderzocht werden sedert de invoering van het Bodemsaneringsdecreet in 1995 op basis van de bestaande decretale onderzoeksverplichtingen (bijvoorbeeld overdracht en onteigening van risicogrond, sluiting van risico-inrichting, periodieke onderzoeksplicht). Aan die nieuwe onderzoeksplicht is voor de eigenaars ook een mogelijkheid tot vrijstelling van die onderzoeksplicht gekoppeld als ze voldoen aan een aantal voorwaarden.

In geval van toekenning van de vrijstelling zal de OVAM op basis van de voorliggende wijzigingsbepaling kunnen optreden. Dit gebeurt door ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren, dan wel de grond samen met andere

gronden waarvoor een vrijstelling werd toegekend, op te nemen in een site met het oog op de uitvoering van een siteonderzoek.

Artikel 56

Instrumenten van kostenverhaal

De voorliggende bepaling wijzigt de tekst van artikel 161 van het Bodemdecreet op een aantal punten. De wijzigingen hebben geen inhoudelijke impact, maar betreffen enkel redactionele wijzigingen die de tekst eenvoudiger en beter leesbaar maken.

Artikel 57

Wijziging Materialendecreet

Artikel 38 van het Materialendecreet wordt met voorliggende bepaling vervangen in die zin dat niet enkel uitgegraven bodem, maar ook de andere bodemmateriële vermeld in het Bodemdecreet (bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentoniet-slib) niet worden beschouwd als afvalstoffen als zij gebruikt worden overeenkomstig de bepalingen voor het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële van hoofdstuk XIII van het VLAREBO (grondverzetsregeling).

De voorschriften voor het gebruik van bodemmateriële zijn zodanig vormgegeven dat wordt voldaan aan de eisen die gelden voor het omgaan met afvalstoffen. De reden hiervoor is dat bodemmateriële in het licht van de kaderrichtlijn Afvalstoffen en de jurisprudentie inzake afvalstoffen onder het toepassingsgebied van afvalstoffenkader kunnen worden beschouwd. Door in de grondverzetsregeling (hoofdstuk XIII van het VLAREBO) reeds rekening te houden met de eisen die voor afvalstoffen gelden, hoeft degene die bodemmateriële gebruikt zich niet af te vragen of de afvalstoffenregelgeving van toepassing is.

Er is een eenduidig afwegingskader voor het omslagpunt van afvalstoffen naar materiële die geen afvalstoffen zijn. In de praktijk worden dezelfde criteria toegepast om bodemmateriële die qua aard en samenstelling vergelijkbaar zijn, te beschouwen als een materiaal dat het einde van de afvalfase heeft bereikt. De bodemmateriële (einde-afval) blijven ook tijdens het transport en gedurende de tussentijdse opslag met het oog op het effectieve gebruik grondstoffen.

Het gebruik van bodemmateriële die terug grondstoffen zijn geworden, kan aan voorwaarden zijn verbonden. Dit heeft tot gevolg dat het materiaal terug een afvalstof kan worden indien de gebruiksvoorwaarden bij zijn toepassing niet worden nageleefd. Concreet betekent dit dat de toepassing van de bodemmateriële op de eindbestemming moet voldoen aan de gebruiksvoorwaarden. Het traceerbaarheidssysteem van de grondverzetregeling is een kwaliteitszorgsysteem dat moet garanderen de bodemmateriële op rechtmatige wijze worden gebruikt.

Artikel 58

Wijziging van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007

Met voorliggend ontwerp van wijzigingsdecreet (artikel 34) wordt de decretale rechtsgrond voor het individueel en sectoraal bodempreventie- en bodembeheersplan (artikel 91 Bodemdecreet) opgeheven. Omwille van de rechtszekerheid en om de optimalisering van de sectorfondsregeling zo spoedig als mogelijk te laten ingaan, wordt met dit wijzigingsdecreet ook gelijktijdig reeds de bestaande uitvoeringsregeling van het individueel en sectoraal bodempreventie- en bodembeheersplan in het VLAREBO (artikel 121 tot en met 125) opgeheven.

Artikel 59

Overgangsbepaling – beoordeling conformiteit bodemonderzoeken

Als gevolg van het wijzigingsdecreet zal de OVAM bij inwerkingtreding ervan niet langer alle bodemonderzoeken beoordelen op hun conformiteit. Omwille van de rechtszekerheid is het opportuun een overgangsbepaling te voorzien die duidelijk aangeeft dat bodemonderzoeken en siteonderzoeken die voor de inwerkingtreding van de opheffing van de veralgemeende conformverklaring ingediend worden, zullen worden afgehandeld overeenkomstig de bepalingen die van toepassing zijn op het ogenblik van de indiening ervan. De OVAM zal de betreffende bodemonderzoeken bijgevolg nog beoordelen op hun conformiteit.

Artikel 60

Overgangsbepaling – erkende bodemsaneringsorganisaties

Naar aanleiding van de opheffing van artikel 91 van het Bodemdecreet en artikel 121 van het VLAREBO (verplichting tot individueel en sectoraal bodempreventie- en bodembeheersplan voor de door de Vlaamse Regering aangeduide activiteiten) en de wijziging van artikel 95 van het Bodemdecreet (erkenning van bodemsaneringsorganisaties) wordt voor de bestaande erkende bodemsaneringsorganisaties met oog op rechtszekerheid in een overgangsbepaling voorzien. Met de overgangsbepaling wordt uitdrukkelijk geregeld dat de opheffing en de wijziging van de voormelde regeling geen rechtsgevolg heeft voor de erkenning van de bestaande bodemsaneringsorganisatie(s). De continuïteit van de werking van de betreffende organisaties wordt bijgevolg gewaarborgd. Op dit ogenblik is er slechts één bodemsaneringsorganisatie erkend. Dit is de vzw VLABOTEX voor de droogkuissector.

De regeling over de bodemsaneringsorganisaties (artikel 95 tot en met 100, Bodemdecreet: onder andere verplichte en facultatieve taken, subsidie), zoals aangepast met voorliggend wijzigingsdecreet, is ook na de inwerkingtreding van de aangepaste regeling van toepassing op de bestaande erkende bodemsaneringsorganisatie(s), zo bijvoorbeeld ook voor de opmaak van een algemeen preventieplan.

Artikel 61

Inwerkingtredingsbepaling

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de wijzigingsbepalingen van dit decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

VOORONTWERP VAN DECREET
van 31 maart 2017

Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 30° worden de woorden "door de Vlaamse Regering" vervangen door de zinsnede "met toepassing van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid";

2° een punt 33° tot en met 38° worden toegevoegd, die luiden als volgt:

- "33° bodemmaterialen: uitgegraven bodem, baggerspecie, ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib;
- 34° uitgegraven bodem: bodemmateriaal dat afkomstig is van de uitgraving van de bodem;
- 35° baggerspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van bevaarbare waterlopen die behoren tot het openbare hydrografische net, of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur, met inbegrip van kanalen, havens en dokken;
- 36° ruimingsspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van oppervlaktewateren als vermeld in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en geen baggerspecie is;

- 37° grondbrij: bodemmateriaal dat afkomstig is van het triëren en het wassen van gewassen uit de volle grond;
- 38° bentonietlib: mengsel van uitgegraven bodem en bentoniet dat afkomstig is van toepassingen bij grond- en putboringen en grondwerken.”.

Art. 3. In artikel 4 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. De kennisgevingen, meldingen, verzendingen en procedures in het kader van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, met uitzondering van die bepaald door de Vlaamse Regering, kunnen digitaal gebeuren of verlopen conform de regels die de Vlaamse Regering vaststelt.”.

Art. 4. In titel III van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt het opschrift van hoofdstuk II vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk II. Bodemsaneringsdeskundige”.

Art. 5. In titel III, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt een afdeling I ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling I. Erkenning als bodemsaneringsdeskundige”.

Art. 6. In artikel 8, eerste en tweede lid van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 20 april 2012, wordt de zinsnede “de bepalingen van hoofdstuk IIIBis van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning” vervangen door de zinsnede “de bepalingen van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid”.

Art. 7. Aan titel III, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt een afdeling II toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling II. Kwaliteitsborging”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt aan afdeling II, toegevoegd bij artikel 7, een artikel 8bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8bis. De erkende bodemsaneringsdeskundige verleent zijn medewerking aan audits die de OVAM organiseert in de kantoren van de bodemsaneringsdeskundige, op het te onderzoeken terrein of op een plaats die de OVAM bepaalt. De OVAM stelt een verslag op van de uitgevoerde audit. De bodemsaneringsdeskundige geeft op verzoek van de OVAM het nodige gevolg aan het auditverslag en legt in voorkomend geval een plan van aanpak met corrigerende maatregelen en termijnen van uitvoering voor aan de OVAM ter goedkeuring. De bodemsaneringsdeskundige voert de corrigerende maatregelen uit binnen de termijn die vastgelegd is in het goedgekeurde plan van aanpak.”.

Art. 9. In artikel 11, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 mei 2012 en 28 maart 2014, worden de woorden “beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering” vervangen door de woorden “beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering”.

Art. 10. Aan artikel 22 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid rust de verplichting tot bodemsanering van rechtswege op de persoon die door de OVAM is aangemaand om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren als dat bodemonderzoek een ernstige historische bodemverontreiniging

aantoont, met behoud van de toepassing van de vrijstellingsregeling, vermeld in artikel 23.”.

Art. 11. In artikel 28 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Een oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van het oriënterend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, wordt niet beschouwd als een oriënterend bodemonderzoek.”.

Art. 12. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling I van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het opschrift van onderafdeling Ibis vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling Ibis. Beslissingen op basis van het oriënterend bodemonderzoek”.

Art. 13. Artikel 28bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Art. 14. Artikel 28ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 28ter. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van het oriënterend bodemonderzoek spreekt de OVAM zich uit over de aard van de bodemverontreiniging. Ze oordeelt ook of er duidelijke aanwijzingen zijn van een ernstige bodemverontreiniging of van een bodemverontreiniging die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden.

De OVAM brengt de opdrachtgever van het oriënterend bodemonderzoek op de hoogte van de beslissingen, vermeld in het eerste lid.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissingen van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 15. Artikel 28quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Art. 16. In artikel 30, eerste lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, worden de woorden “en de melding van overdracht gebeuren” opgeheven.

Art. 17. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling I, onderafdeling II, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt punt C, opgeheven door het decreet van 28 maart 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“C. Verplicht eenmalig oriënterend bodemonderzoek voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging”.

Art. 18. Artikel 31 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 28 maart 2014, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"Art. 31. §1. Voor de volgende risicogronden waarop volgens de informatie in het grondeninformatieregister nog geen oriënterend bodemonderzoek is uitgevoerd, moet op initiatief en op kosten van de volgende personen een oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd:

- 1° risicogronden waarop een of meer risico-inrichtingen, aangeduid in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 met kenletter 'O', worden geëxploiteerd met aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995: de exploitant van de risico-inrichting;
- 2° risicogronden waarop een of meer risico-inrichtingen, vermeld in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, werden geëxploiteerd met aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995: de eigenaar van de risicogrond.

De bodemsaneringsdeskundige onder wiens leiding het oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd, dient het verslag in bij de OVAM.

§2. Het oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM worden ingediend voor het volgende tijdstip:

- 1° voor de risicogronden, vermeld in paragraaf 1,1°: vóór 31 december 2025;
- 2° voor de risicogronden, vermeld in paragraaf 1,2°:
 - a) als het gaat om een of meer risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'B': vóór 31 december 2021;
 - b) als het gaat om een risico-inrichting met kenletter 'A', meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'A' of meerdere risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'A' en geen enkele met kenletter 'B': vóór 31 december 2023;
 - c) als het gaat om een risico-inrichting met kenletter 'O' of meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'O': vóór 31 december 2025;

§3. De eigenaar is niet verplicht om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren als de OVAM op basis van het dossier van de grond of het gemotiveerd standpunt van de eigenaar van oordeel is dat cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- 1° de eigenaar heeft de risico-inrichtingen niet zelf geëxploiteerd;
- 2° de risico-inrichtingen werden op de grond geëxploiteerd voor hij eigenaar werd van de grond;
- 3° sinds de verwerving heeft de eigenaar de grond alleen aangewend voor particulier gebruik;
- 4° als de eigenaar het eigendomsrecht op de risicogrond door vererving heeft verworven: in hoofde van de erflater is voldaan aan de vrijstellingsvoorwaarden, vermeld in punt 1° tot en met 3°.

De eigenaar dient zijn aanvraag tot vrijstelling van de plicht tot het uitvoeren van het oriënterend bodemonderzoek met gemotiveerd standpunt in bij de OVAM. Dit kan op elk tijdstip, maar moet op straffe van niet-ontvankelijkheid van de aanvraag gebeuren uiterlijk binnen een termijn van negentig dagen na ontvangst van de brief waarin de OVAM de eigenaar wijst op zijn zelfstandige verplichting om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. De OVAM onderzoekt het gemotiveerd standpunt van de ontvankelijke aanvraag en oordeelt of de eigenaar voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden. De OVAM stelt de eigenaar in kennis van haar beslissing binnen een termijn van negentig dagen na ontvangst van de aanvraag.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissing van de OVAM beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.

§4. Als de eigenaar van de risicogrond vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht heeft verkregen, gaat die vrijstelling op het moment van de overdracht van de grond van rechtswege over op de verwerver als die de risico-inrichtingen niet zelf heeft geëxploiteerd op de grond."

Art. 19. In artikel 33 van hetzelfde decreet wordt de zin “Deze verplichting geldt niet voor de exploitanten die voor het voldoen van de verplichting, vermeld in 91, § 1, een beroep doen op een erkende bodemsaneringsorganisatie als vermeld in afdeling II van hoofdstuk VII.” opgeheven.

Art. 20. In artikel 38 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Een beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van het beschrijvend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, wordt niet beschouwd als een beschrijvend bodemonderzoek.”.

Art. 21. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift van onderafdeling II vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling II. Beslissingen op basis van het beschrijvend bodemonderzoek”.

Art. 22. Artikel 39 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 23. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift “Onderafdeling III. Aard en ernst van de bodemverontreiniging” opgeheven.

Art. 24. Artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 40. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek spreekt de OVAM zich uit over :

- 1° de aard van de bodemverontreiniging;
- 2° de aanwezigheid van een bodemverontreiniging die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of van een ernstige bodemverontreiniging.

De OVAM brengt de opdrachtgever van het beschrijvend bodemonderzoek op de hoogte van de beslissingen, vermeld in het eerste lid.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissingen van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 25. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift van onderafdeling IV vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling III. Ambtshalve beschrijvend bodemonderzoek”.

Art. 26. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt onderafdeling V, die bestaat uit artikel 43, opgeheven.

Art. 27. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling III, van hetzelfde decreet wordt het opschrift “Onderafdeling I. Verslag van het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek” opgeheven.

Art. 28. Artikel 44 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 44. Het beschrijvend bodemonderzoek kan gelijktijdig of onmiddellijk na het oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd. In dat geval worden de resultaten van beide onderzoeken in een verslag bij de OVAM ingediend, onder de benaming 'Verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek'.

Een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure vermeld in het tweede lid, wordt niet beschouwd als een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek.

Artikel 40 is van overeenkomstige toepassing op de beslissingen over het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek.”.

Art. 29. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling III, van hetzelfde decreet wordt onderafdeling II, die bestaat uit artikel 45 en 46, opgeheven.

Art. 30. Aan titel III, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt een afdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV. Beoordeling van de conformiteit van bodemonderzoeken”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt aan afdeling IV, toegevoegd bij artikel 30, een artikel 46bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 46bis. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van een oriënterend bodemonderzoek, een beschrijvend bodemonderzoek of een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek kan de OVAM beoordelen of het betreffende bodemonderzoek conform de overeenstemmende standaardprocedure is uitgevoerd.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissing van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 32. In artikel 47, §3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het woord “conformverklaard” opgeheven.

Art. 33. In artikel 74 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, worden de woorden “veertien dagen” vervangen door de woorden “dertig dagen”.

Art. 34. In titel III, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt afdeling VIII, die bestaat uit artikel 91, opgeheven.

Art. 35. In artikel 92, vierde lid, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt tussen de woorden “als vermeld in het eerste en tweede lid.” en de woorden “In verband met” de zin “De OVAM kan eveneens als saneringswillige overgaan tot uitvoering van een waterbodemonderzoek of de sanering van een waterbodem.” ingevoegd.

Art. 36. In artikel 95 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede "als vermeld in artikel 91, §1" vervangen door de woorden "als bepaald door de Vlaamse Regering";

2° in paragraaf 2 wordt de zinsnede "een of meer organisaties die gezamenlijk minimaal 60 % vertegenwoordigen van" vervangen door de woorden "een organisatie die representatief is of verschillende organisaties die samen representatief zijn voor".

Art. 37. In artikel 96 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

"1° het opmaken van een algemeen bodempreventieplan;";

2° in punt 3° wordt de zinsnede "diegenen die voor de vervulling van hun verplichting, vermeld in artikel 91, § 1, een beroep doen op de erkende bodemsaneringsorganisatie" vervangen door de zinsnede "de personen die met de bodemsaneringsorganisatie een overeenkomst hebben gesloten als vermeld in artikel 97, §1".

Art. 38. Aan artikel 97, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De Vlaamse Regering kan een termijn bepalen waarin de overeenkomsten, vermeld in het eerste en het tweede lid, moeten worden gesloten."

Art. 39. In artikel 98 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de gemengde bodemverontreiniging die is veroorzaakt door de activiteit waarvoor een erkende bodemsaneringsorganisatie is opgericht, en waarop de bepalingen voor historische bodemverontreiniging van toepassing zijn conform artikel 27, §2."

Art. 40. Aan artikel 102, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De eigenaar van de risicogrond die een vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht, vermeld in artikel 31, §1, heeft verkregen, is van rechtswege vrijgesteld van de onderzoeksplicht, vermeld in het eerste lid en artikel 29, als sedert de vrijstellingsbeslissing op de risicogrond geen risico-inrichtingen zijn geëxploiteerd."

Art. 41. Aan artikel 105 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt de gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling van de saneringsplicht voor de elementen, vermeld in paragraaf 1, 2° en 3°, bij de OVAM ingediend voor de overdracht van de grond met toepassing van artikel 104 heeft plaatsgevonden."

Art. 42. Aan artikel 110 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt de gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling van de saneringsplicht voor de elementen, vermeld in paragraaf 1, 2° en 3°, bij de OVAM

ingediend voor de overdracht van de grond met toepassing van artikel 109 heeft plaatsgevonden.”

Art. 43. In artikel 115, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2010 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3 worden de woorden “de conformiteit van het bodemonderzoek en” opgeheven;

2° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. Artikel 105, §3, en artikel 110, §3, zijn van overeenkomstige toepassing op de vrijstelling van de saneringsplicht in de procedure van versnelde overdracht.”.

Art. 44. In titel III van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016, worden in het opschrift van hoofdstuk XI de woorden “en vereffening” opgeheven.

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016, wordt het opschrift van hoofdstuk XIII vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk XIII. Het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële”.

Art. 46. Artikel 136 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 136. De bepalingen van dit hoofdstuk regelen het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële, gereinigde bodemmateriële en bodemmateriële waarop een fysieke scheiding wordt toegepast.”.

Art. 47. Artikel 137 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 137. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op:

- 1° primaire oppervlaktedelfstoffen als vermeld in het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen;
- 2° delfstoffen die in grindwinningsgebieden volgens het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grondwinning ontgonnen worden;
- 3° ingevoerde minerale delfstoffen die als geologische afzetting in hun natuurlijke staat ontgonnen worden;
- 4° bagger- en ruimingsspecie die wordt teruggestort in de waterloop waaruit ze afkomstig is als vermeld in rubriek 2.3.7, b), van de indelingslijst, vermeld in artikel 5.5.1, §1 van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.”.

Art. 48. In artikel 138 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “uitgegraven bodem” worden telkens vervangen door het woord “bodemmaterialen”;

2° de woorden “tussentijdse opslagplaats en grondreinigingscentrum” worden vervangen door de zinsnede “tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum en inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie”.

Art. 49. In hoofdstuk XIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt het opschrift van Afdeling III vervangen door wat volgt:

"Afdeling III. Erkenning als bodembeheerorganisatie, tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 50. In artikel 139 van hetzelfde decreet worden de woorden "tussentijdse opslagplaats of grondreinigingscentrum" telkens vervangen door de zinsnede "tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 51. In artikel 142 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

"Een verslag van siteonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.";

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Een siteonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het tweede lid, wordt niet beschouwd als een siteonderzoek.".

Art. 52. In titel III, hoofdstuk XIV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het opschrift van onderafdeling III vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling III. Beslissingen op basis van het siteonderzoek".

Art. 53. In artikel 143 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede "43 en 45, §2," vervangen door het getal "40".

Art. 54. Artikel 151 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 151. Het beroep schorst de uitvoering van de bestreden beslissingen, vermeld in artikel 146, tot de dag na de datum van de betekening van de beslissing.".

Art. 55. Artikel 156 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 21 december 2007, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"Art. 156. In geval van een vrijstelling van de onderzoeksplicht, vermeld in artikel 31, §1, kan de OVAM beslissen om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren of de grond op te nemen in een site met het oog op de uitvoering van een siteonderzoek.".

Art 56. Aan artikel 157 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008 en 28 maart 2014, wordt een derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

"Voor bodemverontreiniging die in een beschrijvend bodemonderzoek, een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek of in een eindverklaring na bodemsanering, uitgevoerd door de OVAM in het kader van ambtshalve tussenkomst, als niet een ernstige bodemverontreiniging werd gekwalificeerd, ontstaat er een saneringsplicht als die

bodemverontreiniging door een wijziging van de kenmerken, functies of eigenschappen van de bodem na bestemmingswijziging van de grond alsnog of opnieuw een risico oplevert of kan opleveren tot nadelige beïnvloeding van mens of milieu. De verplichting om een beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering uit te voeren, rust in dat geval op de eigenaar van de grond waar de bodemverontreiniging opnieuw een risico oplevert of kan opleveren. De OVAM maant de eigenaar aan om het beschrijvend bodemonderzoek of de bodemsanering binnen een bepaalde termijn uit te voeren. Alle belanghebbenden kunnen tegen deze beslissing van de OVAM een beroep indienen bij de Vlaamse Regering overeenkomstig de bepalingen van artikel 153 tot en met 155. De bepalingen over de aanduiding van de saneringsplichtige, vermeld in artikel 11 en 22, en de vrijstellingsbepalingen, vermeld in artikel 12, §2, en artikel 23, §2, zijn niet van toepassing op deze saneringsplicht.

De Vlaamse Regering kan bepalen in welke gevallen de saneringsplichtige eigenaar, vermeld in het derde lid, aanspraak kan maken op cofinanciering voor het beschrijvend bodemonderzoek of de bodemsanering. In dat geval stelt de Vlaamse Regering nadere regelen vast over de procedure en de voorwaarden tot cofinanciering. De Vlaamse Regering kan de maxima van de cofinanciering in nominale bedragen bepalen. De cofinanciering wordt toegekend binnen de perken van de daartoe voorziene begrotingskredieten.”.

Art. 57. In artikel 161 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2007 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “krachtens de bepalingen van dit decreet om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI, uit te voeren” vervangen door de woorden “tot ambtshalve uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet”;

2° in paragraaf 3 en paragraaf 4, tweede lid, wordt de zinsnede “beslissing tot ambtshalve uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI” vervangen door de woorden “beslissing van de OVAM tot ambtshalve uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet”;

3° in paragraaf 5 wordt de zinsnede “uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI” vervangen door de woorden “uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het Materialendecreet van 23 december 2011

Art. 58. Artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 38. Bodemmaterialen, als vermeld in artikel 2, 33° van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, worden niet beschouwd als afvalstoffen als zij gebruikt worden overeenkomstig de bepalingen voor het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen, vermeld in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en de uitvoeringsbesluiten ervan.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007.

Art. 59. In titel III, hoofdstuk VI, van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 21 september 2012 en 23 oktober 2015, wordt afdeling II, die bestaat uit artikel 121 tot en met 125, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 60. De bodemonderzoeken en site-onderzoeken die vóór de inwerkingtreding van artikel 11 tot en met 15, artikel 20 tot en met 31 en artikel 51 tot en met 53 van dit decreet bij de OVAM worden ingediend, worden afgehandeld overeenkomstig de bepalingen die van toepassing zijn op het moment waarop het bodemonderzoek of het site-onderzoek bij de OVAM wordt ingediend.

Art. 61. De erkenningen als bodemsaneringsorganisatie voor activiteiten als vermeld in artikel 91, §1, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 die vóór de inwerkingtreding van artikel 34 en 59 van dit decreet zijn afgeleverd, blijven van kracht.

Art. 62. De artikelen van dit decreet treden in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de maand van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 2,2°, artikel 3, artikel 45 tot en met 50 en artikel 58 die in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN
EN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Wijzigingen Bodemdecreet, Materialendecreet en VLAREBO

Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet, Materialendecreet en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007

Datum van goedkeuring	9/05/2017
Datum goedkeuring SERV	15/05/2017
Volgnummer	17 013
Coördinator + e-mailadres	Francis Noyen, francis.noyen@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Pieter Noens, pieter.noens@minaraad.be Annick Lamote, alamote@serv.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel	54
Krachtlijnen	55
Procesbeschrijving.....	56
Dossierbeschrijving	57
1 Dossier	57
2 Beschrijving.....	57
2.1 Verplicht bodemonderzoeksmoment	57
2.2 Vrijstelling	58
2.3 Kwaliteitsborging.....	60
2.4 Sectorfondsen.....	61
2.5 Inkanteling in VLAREBO	61
Aanbevelingen.....	63
1 Algemeen	63
2 Verplicht bodemonderzoeksmoment.....	63
3 Vrijstelling	64
4 Kwaliteitsborging	65
5 Sectorale saneringsfondsen.....	66
6 Inkanteling in VLAREBO	67

Krachtlijnen

Minaraad en SERV gaan akkoord met de principes van de voorgestelde wijzigingen maar hebben bij verschillende onderdelen nog opmerkingen, vragen en bezorgdheden.

De Raden onderschrijven de doelstelling om alle historische bodemverontreinigingen, die een ernstige bedreiging vormen, te saneren voor 2036.

Om deze doelstelling te halen voert het voorstel een verplicht bodemonderzoeksmoment in voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging. Voor risico-inrichtingen categorie O betekent dit in vele gevallen een vervroeging van de bestaande onderzoeksverplichting. De Raden stellen zich de vraag of de kost voor de vervroegde onderzoeken wel in verhouding staat tot het risico op bodemverontreiniging en suggereren mogelijke milderende maatregelen.

De Raden hechten er belang aan dat de eigenaars en exploitanten van deze gronden tijdig worden geïnformeerd over het statuut van de bodem en de mogelijkheden om het toegekende statuut te verbeteren, over het verplichte onderzoeksmoment en de mogelijke verdere processtappen, met inbegrip van de voorziene timing.

Het voorontwerp van decreet voorziet de mogelijkheid om vrijstelling te bekomen van de nieuwe onderzoeksplicht. Minaraad en SERV vinden het positief dat via deze vrijstellingsregeling onbillijke situaties vermeden worden. De randvoorwaarden voor vrijstelling zijn echter nogal streng en verdienen aanpassing. De Raden stellen voor om dezelfde vrijstellingsvoorwaarden te hanteren als deze die krachtens art. 23, §2 van het Bodemdecreet gelden in het kader van de saneringsplicht. Op die manier zouden alle 'onschuldige bezitters' gevrijwaard kunnen blijven van de nieuwe bodemonderzoeksplicht.

Bij vrijstelling van de onderzoeksplicht zal de OVAM in principe in het kader van een programmatische aanpak op site-niveau het onderzoek ambtshalve uitvoeren. Deze aanpak levert tal van voordelen op. De Raden vragen om op deze locaties ook niet-vrijgestelden de mogelijkheid te bieden om zich hierbij vrijwillig aan te sluiten zodat voor hen ook de schaalvoordelen zouden gelden.

De Raden gaan akkoord met het responsabiliseren van de erkende deskundigen. OVAM zal de bodemonderzoeken niet langer standaard beoordelen op technische conformiteit. Hierdoor stijgt de nood aan een procesaudit in plaats van een productcontrole en een visie van OVAM met betrekking tot kwaliteitsborging. Voor de Raden is het belangrijk dat deze visie steunt op een risicogebaseerde benadering en dat hierover teruggekoppeld wordt met de stakeholders.

Het voorstel bevat wijzigingsvoorstellen van het instrumentarium voor de sectorfondsen. De Raden zijn voorstander van dergelijke fondsen en vragen ten gepaste tijde een evaluatie of de aangebrachte wijzigingen en versoepelingen hebben geleid tot de nodige sectorale fondsen die hun opdracht efficiënt vervullen.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	4 april 2017
Naam adviesvrager + functie	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Rechtsgrond van de adviesvraag	DABM, Artikel 2.2.2.
Adviestermijn	Adviestermijn 30 dagen – uitstel verleend tot x mei 2017
Samenwerking	SERV
Overlegcommissie	WCMH
Vergaderingen: soort + datum	20/04/2017 toelichting door OVAM 25/04/2017 WCMH – SERV ENO

Minaraad en SERV ontvingen van Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw op 4 april 2017 de vraag om een advies te formuleren over het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december

De adviestermijn bedraagt 30 dagen. De Minaraad heeft termijnverlenging gevraagd.

Dossierbeschrijving

1 Dossier

[1] Het dossier bestond uit:

- Een regeringsnota.
- Een voorontwerp van decreet.
- Een memorie van toelichting.
- Een reguleringsimpactanalyse.
- Een fiche met uittreksel van het verslag van de vergadering van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016, VR PV 2016/10 – punt 0032

[2] Het voorontwerp omvat, volgens de memorie van toelichting, drie soorten wijzigingsvoorstellen:

- inhoudelijke wijzigingen, in het bijzonder:
 - de invoering van een verplicht bodemonderzoeksmoment voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging met daaraan gekoppeld de mogelijkheid tot vrijstelling van die onderzoeksplicht voor particulieren;
 - de afschaffing van de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken en auditing van de erkende bodemsaneringsdeskundigen;
 - de optimalisering van het instrumentarium voor de sectorfondsen;
 - de inkanteling van het gebruik van bodemmaterialen (bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib) in de regeling over het gebruik van uitgegraven bodem van het Bodemdecreet en VLAREBO.
- deregulering, administratieve vereenvoudiging (bv; invoeren rechtsgrond digitalisatie in artikel 3) en lastenvermindering;
- juridisch-technische aanpassingen (bv. overdracht appartementsmede-eigendom in artikel 16)

De inhoudelijke wijzigingen worden hierna nader toegelicht.

2 Beschrijving

2.1 Verplicht bodemonderzoeksmoment

[3] Het Milieubeleidsplan 1997-2001 bevat het engagement om alle historische bodemverontreinigingen die een ernstige bedreiging vormen te saneren voor 2036.

[4] Om die doelstelling tijdig te kunnen realiseren, moeten in eerste instantie de gronden met historische bodemverontreiniging worden geïnventariseerd en de ernst van de verontreiniging worden bepaald. In samenwerking met steden en gemeenten worden

alle risicogronen in kaart gebracht via het inventarisatieproject van de OVAM: de gronden met historische risico-inrichtingen worden geïnventariseerd tegen eind 2017.

- [5] Volgens schattingen zijn er in Vlaanderen 80.000 risicogronen. Daarvan zijn er na iets meer dan 20 jaar bodembeleid (1995-2016) ongeveer 40.000 onderzocht (via een oriënterend bodemonderzoek). Dit is gebeurd op basis van de bestaande onderzoeksverplichtingen: de bestaande wetgeving voorziet verplichte onderzoeksmomenten: (1) bij overdracht van een risicogrond; (2) bij stopzetting/sluiting van een risico-inrichting; (3) periodiek bij welbepaalde in exploitatie zijnde risico-inrichtingen (inrichtingen van categorie A, A*, B en B*: zie toelichting bij indelingslijst bijlage 1 van titel I VLAREM). Niettegenstaande deze onderzoeksverplichtingen reeds 20 jaar bestaan (Bodemsaneringsdecreet 1995), moet naar schatting nog 40.000 risicogronen worden onderzocht.
- [6] Een groot aantal van de risicogronen worden niet gevat door de bestaande verplichte onderzoeksmomenten. De meeste eigenaars en exploitanten zijn ook niet geneigd om op vrijwillige basis een bodemonderzoek op hun terrein uit te voeren uit vrees voor een eventuele verontreinigingsproblematiek die aan de oppervlakte zou komen.
- [7] Om de doelstelling van onderzoek en bodemsanering van de gronden met historische bodemverontreiniging tegen 2036 te realiseren, voert het voorliggend voorstel een nieuw verplicht onderzoeksmoment in. Het gaat daarbij vooral om volgende risicogronen:
- risicogronen met risico-inrichtingen die reeds in exploitatie zijn van vóór 29 oktober 1995 en geen periodieke onderzoeksplacht hebben (VLAREBO-categorie 'O').
 - risicogronen met vroegere risico-inrichtingen (VLAREBO-categorie 'B', 'A' of 'O') waarvan de exploitatie begonnen is vóór 29 oktober 1995.
- [8] Om de uitvoering van de oriënterende bodemonderzoeken enigszins in de tijd te spreiden, wordt geopteerd voor een fasering van de onderzoeksplacht. Dit gebeurt door een verschillende einddatum voor de naleving van de onderzoeksplacht vast te stellen voor de verschillende bestaande categorieën van risico-inrichtingen (O, A en B). De gronden met een risico-inrichting die in de categorie met het hoogste risico op bodemverontreiniging (categorie B) ingedeeld is, krijgen de vroegste eindtermijn: 31 december 2021. Voor de gronden met een risico-inrichting met categorie 'A' als hoogste risico-categorie is de deadline 31 december 2023. Voor de overige gronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplacht vallen (enkel risico-inrichting(en) van categorie 'O'), is de einddatum 31 december 2025.

2.2 Vrijstelling

- [9] Het voorontwerp van decreet voorziet de mogelijkheid om vrijstelling te bekomen van de nieuwe onderzoeksplacht. Naar aanleiding van het inventarisatieproject van de OVAM zullen veel gronden de kwalificatie van risicogrond krijgen omwille van de risico-inrichtingen die er in het (verre) verleden werden geëxploiteerd. Eigenaars van dergelijke risicogronen zijn zich vaak niet bewust van de oude historiek van hun

eigendom en zullen mogelijk pas bij overdracht hiervan kennis krijgen (via bodemattest met vermelding van risico-inrichting). Hierdoor zullen zij onverwacht extra inspanningen moeten leveren voor het uitvoeren van het oriënterend bodemonderzoek. Zij zullen vaak onwetend zijn over hun rechten als 'onschuldig eigenaar'. De doelgroep voor vrijstelling onderzoeksplicht zijn eigenaars die cumulatief voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de eigenaar heeft de risico-inrichting(en) niet geëxploiteerd;
- de risico-inrichting was niet aanwezig tijdens zijn eigenaarschap;
- de eigenaar heeft de locatie sedert de verwerving enkel gebruikt voor particulier gebruik (verklaring op erewoord).

Bij verwerving door vererving: erflater voldoet aan voorgaande voorwaarden.

- [10] Bij vrijstelling van de onderzoeksplicht zal de OVAM in principe in het kader van een programmatische aanpak op site-niveau het onderzoek ambtshalve uitvoeren.
- [11] De eigenaar met vrijstelling van de algemene OBO-plicht is van rechtswege ook vrijgesteld van de OBO-plicht van artikel 29 en 102 Bodemdecreet (vrijstelling OBO-plicht bij overdracht). Deze vrijstelling geldt uiteraard slechts op voorwaarde dat er sedert de vrijstelling geen nieuwe risico-inrichtingen op het terrein werden uitgevoerd.
- [12] Bij de verkoop van een risicoground zal de verwerver moeten worden geïnformeerd over de van rechtswege vrijstelling van de OBO-plicht. De verwerver weet bijgevolg dat hij een risicoground koopt zonder dat hij voorafgaandelijk informatie heeft over de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging. De verwerver weet dat de grond die hij aankoopt op een bepaald ogenblik na de verwerving nog het voorwerp zal uitmaken van een siteonderzoek of een oriënterend bodemonderzoek door de OVAM, en eventueel daaropvolgend een beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering waarvoor hij niet wordt aangesproken in saneringsplicht. Hij moet er zich bij de aankoop wel rekenschap van geven dat de eventueel aanwezige bodemverontreiniging en de eventueel noodzakelijke bodemsanering de grond (tijdelijk) ongeschikt kan maken voor het beoogde gebruik of dit gebruik althans (tijdelijk) zou kunnen hinderen of beperken. Indien in een latere fase na de overdracht uit het ambtshalve oriënterend bodemonderzoek of site-onderzoek van de OVAM toch bodemverontreiniging aan het licht zou komen die gelinkt is aan de vroegere overdrager zal OVAM ambtshalve optreden en de kosten ervan van het in kader van aansprakelijkheid proberen terug te vorderen.
- [13] Het is belangrijk te benadrukken dat de vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht niet automatisch betekent dat de betrokkene ook wordt vrijgesteld van de saneringsplicht (beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering). De vrijstellingsvoorwaarden voor de saneringsplicht hebben immers betrekking op vastgestelde bodemverontreiniging terwijl die info in principe niet beschikbaar is vooraleer een oriënterend bodemonderzoek is uitgevoerd. Wel is het uiteraard mogelijk dat de OVAM na beoordeling van het ambtshalve oriënterend bodemonderzoek of site-onderzoek op

basis van het dossier van de grond oordeelt dat de saneringsplichtige persoon voldoet aan de voorwaarden voor vrijstelling van saneringsplicht.

- [14] De RIA bevat een inschatting van de locaties en kosten die gepaard gaan met het huidige voorstel.

Bij ongewijzigd beleid zullen zowel de ondernemingen (20.000 locaties waarvan 2000 in categorie O), de overheden (10.000 locaties) als de particulieren (10.000 locaties) elk afzonderlijk te maken krijgen met de verplichting tot uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek. De onderzoekskosten bij overdracht, stopzetting of periodieke onderzoeksplicht zullen volledig bij deze groepen liggen. Er is in de huidige wetgeving immers geen mogelijkheid tot vrijstelling van de bestaande onderzoeksverplichtingen voorzien. De kost van een oriënterend bodemonderzoek bedraagt gemiddeld € 5000. Het tijdstip van uitgave is afhankelijk van het moment van overdracht van de grond, sluiting van de actieve risico-inrichting of tijdstip van periodieke onderzoeksplicht. Voor veel gronden zal dit tijdstip na 2028 liggen.

In de voorgestelde regeling komen de ondernemingen met uitsluitend risico-inrichting van categorie O die vóór november 1995 gestart zijn onder het toepassingsgebied van het nieuw verplichte onderzoeksmoment, dit zijn naar schatting 1.200 locaties. Voor die 1.200 locaties zal uiterlijk eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd zijn.

Particulieren die eigenaar zijn van een risicoground waar vóór november 1995 risico-inrichtingen uitgebaat werden, vallen ook onder het toepassingsgebied van het nieuw verplicht onderzoeksmoment. Het gaat om 10.000 locaties die in principe uiterlijk eind 2028 zullen onderzocht zijn. Ingeschat kan worden dat particulieren voor 80% van de locaties voor vrijstelling in aanmerking komen, dit zijn 8.000 locaties. Bij vrijstelling van onderzoeksplicht gaat de OVAM het bodemonderzoek uitvoeren. Dit gebeurt met een programmatische aanpak over een periode van 10 jaar (2019-2028) met inzet van het site-instrument hetgeen schaalvoordelen (€3.500 i.p.v. €5.000 per OBO) met zich meebrengt. De overdrachten van die gronden worden eveneens mogelijk zonder de voorafgaande verplichting van een bodemonderzoek.

Overheden die eigenaar zijn van risicogronden waarop vóór november 1995 risico-inrichtingen werden geëxploiteerd (10.000 locaties), vallen eveneens onder het nieuw verplicht onderzoeksmoment en zullen uiterlijk eind 2028 uitgevoerd zijn.

2.3 Kwaliteitsborging

- [15] Het systeem van erkenningen van bodemsaneringsdeskundigen en het invoeren van een kwaliteitssysteem leidde tot een voortdurende toename van de kwaliteit van de bodemonderzoeken. De voorgestelde wijzigingsbepalingen voorzien dat OVAM de bodemonderzoeken, uitgevoerd onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige, niet langer standaard beoordeelt op technische conformiteit. Daarnaast is in het voorontwerp van decreet een artikel opgenomen dat uitdrukkelijk bepaalt dat een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure niet beschouwd wordt als een oriënterend bodemonderzoek.

Uiteraard behoudt de OVAM ook de bevoegdheid om op basis van het ingediende oriënterend bodemonderzoek een beslissing te nemen over de vaststelling van de aard van de bodemverontreiniging en de noodzaak tot het nemen van verdere maatregelen conform de bepalingen van het Bodemdecreet.

- [16] De opheffing van de veralgemeende conformverklaring van de bodemonderzoeken zal wel gepaard gaan met flankerende maatregelen zoals een audit van het kwaliteitszorgsysteem door OVAM. De audit moet het voor de bevoegde overheid mogelijk maken om periodiek het volledige proces van opdrachtinitiatie (offertevraag) tot aflevering van het eindproduct (rapport bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, eindevaluatie-onderzoek) bij de erkende bodemsaneringsdeskundige door te lichten. De OVAM stelt een verslag op van de uitgevoerde audit. Op basis van de gedane vaststellingen kan de OVAM de deskundige vragen om een plan van aanpak met corrigerende maatregelen voor te leggen en uit te voeren na goedkeuring.

2.4 Sectorfondsen

- [17] De positieve ervaringen met sectorale bodemsaneringsorganisaties zoals BOFAS en VLABOTEX liggen aan de basis van het voornemen om dit ook toe te passen voor andere KMO-sectoren als metaalbewerking, glastuinbouw, transport en garagehouders. Om de oprichting van nieuwe sectorale saneringsfondsen en dus nieuwe bodemsaneringsorganisaties te stimuleren, is een aanpassing van de bodemwetgeving rond sectorfondsen noodzakelijk. Zo wordt voorgesteld om de verplichting om als individuele exploitant driejaarlijks een bodempreventie- en bodembeheerplan op te stellen te vervangen door de verplichting voor de erkende bodemsaneringsorganisatie om een algemeen bodempreventieplan voor de betreffende sector op te maken die als leidraad kan dienen voor de exploitanten van de betrokken sector. Verder wordt voorgesteld om de regeling over de erkende bodemsaneringsorganisaties (sectorfonds) op een aantal punten aan te passen, in het bijzonder de representativiteitsvereiste. De vereiste representativiteit voor de erkenning als bodemsaneringsorganisatie voor een welbepaalde activiteit of sector wordt niet langer gekoppeld aan een welbepaald vast percentage (60%) van de leden van de sector. De representativiteitseis moet flexibel kunnen worden ingevuld rekening houdend met de eigenheden van de betrokken sector.

2.5 Inkanteling in VLAREBO

- [18] Het gebruik van uitgegraven bodem wordt vandaag geregeld in het Bodemdecreet en VLAREBO (d.i. de grondverzetsregeling). Het gebruik van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib wordt vandaag geregeld in het Materialendecreet en VLAREMA. Omwille van deze opname in verschillende kaders geldt er vandaag een ongelijke behandeling voor het gebruik van bodemmaterialen, hetgeen (aldus de memorie van toelichting) zorgt voor verwarring, moeilijke handhaving en misbruik in de hand werkt. Om hieraan tegemoet te komen en omdat de sector heeft aangegeven tevreden te zijn over de principes en procedures van de grondverzetsregeling, voorziet

het voorontwerp van decreet in de inkanteling van het gebruik van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib als bodemmaterialen in deze regeling.

- [19] De inkanteling brengt concreet met zich mee dat voormelde bodemmaterialen niet langer onder het afvalstoffenkader vallen en dat zij volgens een algemeen aanvaard kwaliteitsborgingssysteem (met inbegrip van een traceerbaarheidsprocedure) zullen worden opgevolgd. De economische gevolgen van de inkanteling worden als beperkt aangemerkt, aangezien nu reeds de milieuhygiënische kwaliteit van deze bodemmaterialen voor toepassing bepaald moet worden. Daarentegen zou de rechtszekerheid verhogen, omdat alle vrijkomende bodemmateriaalstromen tot op de plaats van gebruik opgevolgd dienen te worden in het kader van de traceerbaarheidsprocedure.

Aanbevelingen

1 Algemeen

- [20] De Minaraad en de SERV gaan akkoord met de principes van de voorgestelde wijzigingen maar hebben bij verschillende onderdelen nog opmerkingen, vragen en bezorgdheden. In het volgende luik van dit advies worden deze nader toegelicht.
- [21] De Raden appreciëren dat OVAM in de voorbereiding van de wijzigingsvoorstellen in de loop van 2015 belangrijke stakeholders (o.a. vereniging van erkende bodemsaneringsdeskundigen, Federatie Notarissen, OVB, ...) heeft geraadpleegd. Om ook andere belanghebbende partijen de mogelijkheid te geven hun opmerkingen te geven, werd tevens een publieke consultatie over de wijzigingsvoorstellen voorzien via de OVAM-website en de OVAM-nieuwsbrief. De consultatie liep van 12 november 2015 tot eind december 2015. Op basis van de reacties is het voorstel deels bijgestuurd.

2 Verplicht bodemonderzoeksmoment

- [22] Minaraad en SERV onderschrijven de doelstelling om alle historische bodemverontreinigingen, die een ernstige bedreiging vormen, te saneren voor 2036. Hiertoe moeten naar schatting nog 40.000 risicogronden worden onderzocht.
- [23] Voor risico-inrichtingen categorie O die onder de nieuwe onderzoeksplicht vallen, betekent dit in vele gevallen een vervroeging van de bestaande onderzoeksverplichting. Immers de huidige onderzoeksplicht houdt een oriënterend bodemonderzoek in bij de overdracht van de grond of de sluiting van de risico-inrichting. Het doel hiervan is om de toekomstige verwerver te beschermen.

Volgens de RIA zullen 1.200 locaties behorend tot categorie O tegen de einddatum een oriënterend bodemonderzoek moeten uitvoeren. Dit aantal locaties houdt evenwel nog geen rekening met de locaties die onder de toekomstige sectorfondsen vallen en met locaties die ondertussen deel uitmaken van een overdracht waardoor het aantal locaties nog kan afnemen.

Niettemin stellen de Raden zich de vraag of de kost voor de vervroegde onderzoeken wel in verhouding staat tot het risico op bodemverontreiniging en of dit wel een efficiënte inzet van middelen inhoudt. Een mogelijke milderende maatregel is het verlengen van de eindtermijn voor het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek van 2025 naar 2027. Immers met een maximale doorlooptermijn van 8 jaar worden de doelstellingen nog steeds gehaald en is er nog een jaar tijd voor bijkomende handhavende maatregelen. Bovendien wordt hierdoor de piek aan OBO's afgevlakt waardoor eventuele prijsstijgingen tegengegaan worden. Ten slotte zou men moeten onderzoeken of en hoe de doorlooptijd kan worden verkort. Op basis van dit onderzoek kunnen maatregelen uitgewerkt worden om de doorlooptijd in te korten waardoor er meer ruimte komt om de eindtermijnen te verlengen en toch de doelstellingen te halen.

De OVAM voorziet om eind 2017 het inventarisatieproject af te ronden, zodat de gronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht vallen, geïdentificeerd kunnen worden (Grondeninformatieregister). De Raden hechten er belang aan dat de eigenaars en exploitanten van deze gronden tijdig worden geïnformeerd over het statuut van de bodem en de mogelijkheden om het toegekende statuut te verbeteren, over het verplichte onderzoeksmoment en de mogelijke verdere processtappen, met inbegrip van de voorziene timing. Zij ondersteunen dan ook het voornemen van de OVAM om dit te doen.

3 Vrijstelling

[24] Er wordt een vrijstelling voorzien van de onderzoeksplicht voor eigenaars die cumulatief voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de eigenaar heeft de risico-inrichting(en) niet geëxploiteerd;
- de risico-inrichting was niet aanwezig tijdens zijn eigenaarschap;
- de eigenaar heeft de locatie sedert de verwerving enkel gebruikt voor particulier gebruik (verklaring op erewoord).

Volgens de RIA komen ondernemingen niet in aanmerking voor de vrijstelling van onderzoeksplicht aangezien ze zelf de bodembedreigende activiteiten hebben geëxploiteerd (beginsel 'vervuiler betaalt'), dan wel eigenaar van de grond waren tijdens de exploitatie van de inrichting. Ook overheden komen niet in aanmerking voor de vrijstelling omdat ze veelal eigenaar waren van de gronden op het moment van de uitvoering van de bodembedreigende activiteiten, dan wel waren ze betrokken bij de uitvoering van die activiteiten of hebben ze er inkomsten uit verworven.

[25] Minaraad en SERV vinden het positief dat via deze vrijstellingsregeling onbillijke situaties vermeden worden. Bovenstaande randvoorwaarden zijn echter nogal streng en verdienen aanpassing. Ook organisaties, ondernemingen en zelfstandigen kunnen voldoen aan de eerste twee voorwaarden. De Raden stellen voor om dezelfde vrijstellingsvoorwaarden te hanteren als deze die krachtens art. 23, §2 van het Bodemdecreet gelden in het kader van de saneringsplicht. Immers, de derde voorwaarde luidt daar *“Hij was niet op de hoogte en behoorde niet op de hoogte te zijn van de bodemverontreiniging op het ogenblik dat hij eigenaar van de grond werd”*. Op die manier zouden alle ‘onschuldige bezitters’ gevrijwaard kunnen blijven van de nieuwe bodemonderzoeksplicht. Een algemeen aandachtspunt bij dit alles voor de Raden is dat de voorwaarden voor vrijstelling geen aanleiding mogen geven tot speculatie of onterechte afwenteling van de onderzoekskost op de samenleving.

[26] Bij een vrijstelling van de onderzoeksplicht zal het bodemonderzoek worden uitgevoerd in opdracht van OVAM. Dit gebeurt met een programmatische aanpak over een periode van 10 jaar (2019-2028) met inzet van het site-instrument hetgeen schaalvoordelen (€3.500 i.p.v. €5.000 per OBO) met zich meebrengt.

Het is positief dat OVAM via een programmatische aanpak de bodem onderzoekt en desgevallend saneert. Deze aanpak levert tal van voordelen op. De Raden vragen om op de locaties waar OVAM overgaat tot een geïntegreerde aanpak ook niet-vrijgestelden (particulieren, zelfstandigen, ondernemingen, openbare besturen, terreinbeherende verenigingen) de mogelijkheid te bieden om zich hierbij vrijwillig aan te sluiten zodat voor hen ook de schaalvoordelen zouden gelden.

4 Kwaliteitsborging

- [27] De voorgestelde wijzigingsbepalingen voorzien dat OVAM de bodemonderzoeken, uitgevoerd onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige, niet langer standaard beoordeelt op technische conformiteit. Uit een toelichting door OVAM blijkt dat momenteel ongeveer een derde van de onderzoeken inhoudelijk getoetst worden. De overige worden veeleer administratief getoetst.
- [28] De Raden gaan akkoord met de algemene beleidslijn van de Vlaamse overheid om erkende deskundigen te responsabiliseren. In dit kader past ook het voorliggende voorstel om de verplichte conformiteitsbeoordeling af te bouwen en in te zetten op een procesgerichte kwaliteitscontrole.
- [29] Voor eigenaars, investeerders, kopers vormt de huidige conformverklaring een stuk rechtszekerheid dat nu voor een deel wegvalt. Deze problematiek geldt zeker voor saneringsfondsen. Deze fondsen werken immers met een resultaatsverbintenis en nemen de saneringsplicht over. De Raden vrezen dat het schrappen van de conformverklaring, zal leiden tot veel meer discussies.
- [30] Door het wegvallen van de conformiteitsbeoordeling door OVAM vergroot de aansprakelijkheid van de bodemsaneringsdeskundige. Dit kan een gevolg hebben voor de hoogte van de premie van een aansprakelijkheidsverzekering en dus indirect voor de prijs van een bodemonderzoek. De Raden vragen dat OVAM de prijsevoluties voor standaardonderzoeken in kaart brengt en meeneemt in de verslaggeving die nu reeds voorzien wordt in kader van het Bodemdecreet.
- [31] Indien een bodemonderzoek, uitgevoerd onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige, niet langer standaard door de OVAM wordt beoordeeld op haar technische conformiteit, stijgt de nood aan een procesaudit in plaats van een productcontrole en een visie van OVAM met betrekking tot kwaliteitsborging.
- Voor de Raden is het belangrijk dat deze visie steunt op een risicogebaseerde benadering en hierover teruggekoppeld wordt met de stakeholders. Zo'n benadering impliceert o.a. een proces om de risico's die een kwaliteitsvol onderzoek bedreigen te bepalen, te analyseren, te evalueren, te behandelen, te monitoren en te documenteren.
- [32] Een van de instrumenten die OVAM voorziet is een procesaudit bij de bodemsaneringsdeskundigen. De Raden vragen zich af of dit instrument niet moet gekoppeld worden met het VLAREL. Zo vermeldt artikel 8 van het voorontwerp" ... *De*

OVAM stelt een verslag op van de uitgevoerde audit. De bodemsaneringsdeskundige voert de corrigerende maatregelen uit binnen de termijn die vastgelegd is in het goedgekeurde plan van aanpak.” Wat is de frequentie van deze audit? Wat zijn de gevolgen indien het plan van aanpak niet goedgekeurd of niet uitgevoerd wordt? Volgt er dan een intrekking van de erkenning of een schorsing? Ook is onduidelijk wat verstaan wordt onder een plan van aanpak. De structuur van een plan van aanpak zou er idealiter als volgt moeten uitzien: omschrijving van de afwijking, een oorzaakanalyse, een analyse van de draagwijdte, een correctie, een corrigerende maatregel en een evaluatie achteraf of de corrigerende maatregel effectief was.

- [33] Een laatste opmerking betreffende de beoogde verdere responsabilisering van de bodemsaneringsdeskundige houdt verband met diens huidige mogelijkheid om bij een bodemonderzoek af te wijken van de standaardprocedure. Het voorliggende voorstel bepaalt nu uitdrukkelijk dat een bodemonderzoek, dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, niet beschouwd wordt als een oriënterend bodemonderzoek. Vandaag is het echter wel mogelijk om af te wijken van de standaardprocedure, indien hierdoor een gelijkwaardige of betere kwaliteit van informatie wordt verkregen, of om op sectoraal niveau af te wijken als er gelijkwaardige richtlijnen en/of codes van goede praktijk, goedgekeurd door de overheid, worden toegepast. De Raden vragen zich af of het in de toekomst nog steeds mogelijk zal zijn om, in samenspraak tussen de bodemsaneringsdeskundige en OVAM, gemotiveerd af te wijken van de standaardprocedure. Zij zijn alvast van mening dat deze mogelijkheid behouden moet blijven.

5 Sectorale saneringsfondsen

- [34] Bodemsanering is dikwijls een dermate dure aangelegenheid dat zij de draagkracht van de saneringsplichtige overstijgt, waardoor heel wat natuurlijke personen of rechtspersonen die een bepaalde activiteit uitoefenen in financiële moeilijkheden komen en/of zelfs naar het faillissement worden gedreven. In geval van faillissement moet de bodemsanering ambtshalve uitgevoerd worden en valt deze dus volledig ten laste van de gemeenschap.

Via de oprichting van bodemsaneringsorganisaties wordt solidarisering en de spreiding van de kosten en lasten binnen een bepaalde sector verwezenlijkt. Daartoe wordt in de schoot van de bodemsaneringsorganisatie een sectorfonds opgericht dat gespijsd wordt door de sector zelf en door de overheid.

In Vlaanderen is momenteel één Vlaams Bodemsaneringsorganisatie voor de Textielsector (Vlabotex) erkend. Volgens de beleidsnota Omgeving 2014-2019 hebben de ervaringen met Vlabotex geleerd dat sectorale 'saneringsfondsen' niet alleen de overhead verbonden aan bodemonderzoek en bodemsanering volledig wegnemen van individuele bedrijven, maar door hun schaalgrootte ook een sterk kostenreducerend effect creëren.

Overeenkomstig het bodemdecreet kan het Vlaams Gewest subsidies¹ verlenen aan een erkende bodemsaneringsorganisatie voor de gedeeltelijke financiering van de sanering van historische bodemverontreiniging. In dat kader subsidieert Vlaanderen één erkende bodemsaneringsorganisatie voor de textielreinigingssector.² In 2014 stelde het Rekenhof³ vast dat de jaarlijks uitbetaalde subsidies ver onder de ramingen van het subsidiëringsprogramma bleven⁴.

- [35] De Raden zijn voorstander van dergelijke fondsen en vragen ten gepaste tijde een evaluatie of de aangebrachte wijzigingen en versoepelingen hebben geleid tot de nodige sectorale fondsen die hun opdracht efficiënt vervullen.

6 Inkanteling in VLAREBO

- [36] De Raden onderschrijven principieel de doelstellingen die worden nagestreefd met de voorziene inkanteling van bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib in de grondverzetsregeling van het VLAREBO. De voorliggende herziening zal de wetgeving vermoedelijk eenvoudiger, beter uitvoer- en handhaafbaar maken.
- [37] Om tot een praktisch uitvoerbare en efficiënte oplossing te komen, vragen de Raden tenslotte om alle betrokken partijen te consulteren over de aanpassing van VLAREBO en de standaardprocedures. Zo vragen nutsbedrijven aandacht voor noodsituaties waarbij noodruimingën moeten gebeuren en interventies noodzakelijk zijn, zonder voorafgaandelijke melding aan een erkende bodembeheersorganisatie. Daarnaast geldt er krachtens art. 3, 6° van het besluit van de Vlaamse Executieve van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de watergebieden en de beschermingszones een verbod om in de beschermingszones type II rioolwaterzuiveringsinstallaties of installaties voor verwerking van afval te installeren. De waterwinbedrijven vrezen dat door de voorziene inkanteling de installatie van afvalverwerkingsinstallaties voor grondbrij, bentonietslib en bagger- en ruimingsspecies niet langer meer verboden zullen zijn in dergelijke gebieden. De Raden vragen alvast om deze regeling te behouden. Dit neemt natuurlijk niet weg dat het deponeren van bv. ruimingsspecies uit beken in waterwingebieden en beschermingszones op de over van waterlopen nog steeds toegelaten moet worden indien aan de geldende normen voldaan is.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende bodemsanering en bodembescherming - Subsidiëring van een bodemsaneringsorganisatie (artikelen 134 tot 140).

² Besluit van 14 september 2007 van de Vlaamse Regering betreffende de erkenning van Vlabotex VZW als bodemsaneringsorganisatie (Vlabotex) vzw.

³ Verslag van het Rekenhof Rekeningenboek over 2013.

⁴ Ministerieel besluit van 30 november 2007 betreffende de goedkeuring van het subsidiëringsprogramma voor de periode van 2008 tot en met 2012 van Vlabotex vzw. Voor 2012 bedroeg de raming 1.539.883 euro en de toegekende subsidie 606.799,95 euro. Weliswaar wordt hiermee reeds rekening gehouden bij de begrotingsopmaak, met een vereffingskrediet van 803.000 euro voor 2012.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 2 juni 2017

Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 30° worden de woorden “door de Vlaamse Regering” vervangen door de zinsnede “met toepassing van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid”;

2° een punt 33° tot en met 38° worden toegevoegd, die luiden als volgt:

- “33° bodemmaterialen: uitgegraven bodem, baggerspecie, ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib;
- 34° uitgegraven bodem: bodemmateriaal dat afkomstig is van de uitgraving van de bodem;
- 35° baggerspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van bevaarbare waterlopen die behoren tot het openbare hydrografische net, of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur, met inbegrip van kanalen, havens en dokken;
- 36° ruimingsspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van oppervlaktewateren als vermeld in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en geen baggerspecie is;
- 37° grondbrij: bodemmateriaal dat afkomstig is van het triëren en het wassen van gewassen uit de volle grond;

38° bentonietlib: mengsel van uitgegraven bodem en bentoniet dat afkomstig is van toepassingen bij grond- en putboringen en grondwerken.”.

Art. 3. In artikel 4 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. De kennisgevingen, meldingen, verzendingen en procedures in het kader van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, met uitzondering van die bepaald door de Vlaamse Regering, kunnen digitaal gebeuren of verlopen conform de regels die de Vlaamse Regering vaststelt.”.

Art. 4. In titel III van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt het opschrift van hoofdstuk II vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk II. Bodemsaneringsdeskundige”.

Art. 5. In titel III, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt een afdeling I ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling I. Erkenning als bodemsaneringsdeskundige”.

Art. 6. In artikel 8, eerste en tweede lid van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 20 april 2012, wordt de zinsnede “de bepalingen van hoofdstuk IIIbis van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning” vervangen door de zinsnede “de bepalingen van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid”.

Art. 7. Aan titel III, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt een afdeling II toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling II. Kwaliteitsborging”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt aan afdeling II, toegevoegd bij artikel 7, een artikel 8bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8bis. De erkende bodemsaneringsdeskundige verleent zijn medewerking aan audits die de OVAM organiseert in de kantoren van de bodemsaneringsdeskundige, op het te onderzoeken terrein of op een plaats die de OVAM bepaalt. De OVAM stelt een verslag op van de uitgevoerde audit.

De bodemsaneringsdeskundige geeft op verzoek van de OVAM het nodige gevolg aan het auditverslag en legt in voorkomend geval een plan van aanpak met corrigerende maatregelen en termijnen van uitvoering voor aan de OVAM ter goedkeuring. De bodemsaneringsdeskundige voert de corrigerende maatregelen uit binnen de termijn die vastgelegd is in het goedgekeurde plan van aanpak.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen over de uitvoering van de audit, het auditverslag, de corrigerende maatregelen en het plan van aanpak.”.

Art. 9. In artikel 11, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 mei 2012 en 28 maart 2014, worden de woorden “beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering” vervangen door de woorden “beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering”.

Art. 10. Aan artikel 22 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van het eerste lid rust de verplichting tot bodemsanering van rechtswege op de persoon die door de OVAM is aangemaand om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren als dat bodemonderzoek een ernstige historische bodemverontreiniging aantoonst, met behoud van de toepassing van de vrijstellingsregeling, vermeld in artikel 23."

Art. 11. In artikel 28 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. Een oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van het oriënterend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, wordt niet beschouwd als een oriënterend bodemonderzoek."

Art. 12. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling I van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het opschrift van onderafdeling Ibis vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling Ibis. Beslissingen op basis van het oriënterend bodemonderzoek".

Art. 13. Artikel 28bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Art. 14. Artikel 28ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 28ter. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van het oriënterend bodemonderzoek spreekt de OVAM zich uit over de aard van de bodemverontreiniging. Ze oordeelt ook of er duidelijke aanwijzingen zijn van een ernstige bodemverontreiniging of van een bodemverontreiniging die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden.

De OVAM brengt de opdrachtgever van het oriënterend bodemonderzoek op de hoogte van de beslissingen, vermeld in het eerste lid.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissingen van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155."

Art. 15. Artikel 28quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Art. 16. In artikel 30 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"In afwijking van artikel 29 en 102 moet voor de overdracht van een privaatieve kavel van een gebouw of groep van gebouwen als vermeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek, alleen in de volgende gevallen een oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd:"

Art. 17. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling I, onderafdeling II, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt punt C, opgeheven door het decreet van 28 maart 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"C. Verplicht oriënterend bodemonderzoek voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging".

Art. 18. Artikel 31 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 28 maart 2014, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"Art. 31. §1. Voor de volgende risicogronden waarop volgens de informatie in het grondeninformatieregister nog geen oriënterend bodemonderzoek is uitgevoerd, moet op initiatief en op kosten van de volgende personen een oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd:

- 1° risicogronden waarop een of meer risico-inrichtingen, aangeduid in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 met kenletter 'O', worden geëxploiteerd met aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995: de exploitant van de risico-inrichting;
- 2° risicogronden waarop een of meer risico-inrichtingen, vermeld in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, werden geëxploiteerd met aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995: de eigenaar van de risicogrond.

De bodemsaneringsdeskundige onder wiens leiding het oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd, dient het verslag in bij de OVAM.

§2. Het oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM worden ingediend voor het volgende tijdstip:

- 1° voor de risicogronden, vermeld in paragraaf 1, 1°: vóór 31 januari 2027;
- 2° voor de risicogronden, vermeld in paragraaf 1, 2°:
 - a) als het gaat om een of meer risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'B': vóór 31 december 2021;
 - b) als het gaat om een risico-inrichting met kenletter 'A', meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'A' of meerdere risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'A' en geen enkele met kenletter 'B': vóór 31 december 2023;
 - c) als het gaat om een risico-inrichting met kenletter 'O' of meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'O': vóór 31 januari 2027;

§3. De eigenaar is niet verplicht om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren als de OVAM op basis van het dossier van de grond of het gemotiveerd standpunt van de eigenaar van oordeel is dat cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- 1° de eigenaar heeft de risico-inrichtingen niet zelf geëxploiteerd;
- 2° de risico-inrichtingen werden op de grond geëxploiteerd voor hij eigenaar werd van de grond;
- 3° sinds de verwerving heeft de eigenaar de grond alleen aangewend voor particulier gebruik;
- 4° als de eigenaar het eigendomsrecht op de risicogrond door vererving heeft verworven: in hoofde van de erflater is voldaan aan de vrijstellingsvoorwaarden, vermeld in punt 1° tot en met 3°.

De eigenaar dient zijn aanvraag tot vrijstelling van de plicht tot het uitvoeren van het oriënterend bodemonderzoek met gemotiveerd standpunt in bij de OVAM. Dit kan op elk tijdstip, maar moet op straffe van niet-ontvankelijkheid van de aanvraag gebeuren uiterlijk binnen een termijn van negentig dagen na ontvangst van de brief waarin de OVAM de eigenaar wijst op zijn zelfstandige verplichting om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. De OVAM onderzoekt het gemotiveerd standpunt van de ontvankelijke aanvraag en oordeelt of de eigenaar voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden. De OVAM stelt de eigenaar in kennis van haar beslissing binnen een termijn van negentig dagen na ontvangst van de aanvraag.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissing van de OVAM beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.

§4. Als de eigenaar van de risicoground vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht heeft verkregen, gaat die vrijstelling op het moment van de overdracht van de grond van rechtswege over op de verwerver als die de risico-inrichtingen niet zelf heeft geëxploiteerd op de grond.”.

Art. 19. In artikel 33 van hetzelfde decreet wordt de zin “Deze verplichting geldt niet voor de exploitanten die voor het voldoen van de verplichting, vermeld in 91, § 1, een beroep doen op een erkende bodemsaneringsorganisatie als vermeld in afdeling II van hoofdstuk VII.” opgeheven.

Art. 20. In artikel 38 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Een beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van het beschrijvend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, wordt niet beschouwd als een beschrijvend bodemonderzoek.”.

Art. 21. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift van onderafdeling II vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling II. Beslissingen op basis van het beschrijvend bodemonderzoek”.

Art. 22. Artikel 39 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 23. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift “Onderafdeling III. Aard en ernst van de bodemverontreiniging” opgeheven.

Art. 24. Artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 40. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek spreekt de OVAM zich uit over :

- 1° de aard van de bodemverontreiniging;
- 2° de aanwezigheid van een bodemverontreiniging die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of van een ernstige bodemverontreiniging.

De OVAM brengt de opdrachtgever van het beschrijvend bodemonderzoek op de hoogte van de beslissingen, vermeld in het eerste lid.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissingen van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 25. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift van onderafdeling IV vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling III. Ambtshalve beschrijvend bodemonderzoek”.

Art. 26. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt onderafdeling V, die bestaat uit artikel 43, opgeheven.

Art. 27. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling III, van hetzelfde decreet wordt het opschrift "Onderafdeling I. Verslag van het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek" opgeheven.

Art. 28. Artikel 44 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 44. Het beschrijvend bodemonderzoek kan gelijktijdig of onmiddellijk na het oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd. In dat geval worden de resultaten van beide onderzoeken in een verslag bij de OVAM ingediend, onder de benaming 'Verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek'.

Een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure vermeld in het tweede lid, wordt niet beschouwd als een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek.

Artikel 40 is van overeenkomstige toepassing op de beslissingen over het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek."

Art. 29. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling III, van hetzelfde decreet wordt onderafdeling II, die bestaat uit artikel 45 en 46, opgeheven.

Art. 30. Aan titel III, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt een afdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling IV. Beoordeling van de conformiteit van bodemonderzoeken".

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt aan afdeling IV, toegevoegd bij artikel 30, een artikel 46bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 46bis. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van een oriënterend bodemonderzoek, een beschrijvend bodemonderzoek of een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek kan de OVAM beoordelen of het betreffende bodemonderzoek conform de overeenstemmende standaardprocedure is uitgevoerd.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissing van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155."

Art. 32. In artikel 47, §3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het woord "conformverklaard" opgeheven.

Art. 33. In artikel 74 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, worden de woorden "veertien dagen" vervangen door de woorden "dertig dagen".

Art. 34. In titel III, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt afdeling VIII, die bestaat uit artikel 91, opgeheven.

Art. 35. In artikel 92, vierde lid, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt tussen de woorden "als vermeld in het eerste en tweede lid." en de woorden "In verband met" de zin "De OVAM kan eveneens als saneringswillige overgaan tot uitvoering van een waterbodemonderzoek of de sanering van een waterbodem." ingevoegd.

Art. 36. In artikel 95 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede "als vermeld in artikel 91, §1" vervangen door de woorden "als bepaald door de Vlaamse Regering";

2° in paragraaf 2 wordt de zinsnede "een of meer organisaties die gezamenlijk minimaal 60 % vertegenwoordigen van" vervangen door de woorden "een organisatie die representatief is of verschillende organisaties die samen representatief zijn voor".

Art. 37. In artikel 96 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:
"1° het opmaken van een algemeen bodempreventieplan;"

2° in punt 3° wordt de zinsnede "diegenen die voor de vervulling van hun verplichting, vermeld in artikel 91, § 1, een beroep doen op de erkende bodemsaneringsorganisatie" vervangen door de zinsnede "de personen die met de bodemsaneringsorganisatie een overeenkomst hebben gesloten als vermeld in artikel 97, §1".

Art. 38. Aan artikel 97, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De Vlaamse Regering kan een termijn bepalen waarin de overeenkomsten, vermeld in het eerste en het tweede lid, moeten worden gesloten."

Art. 39. In artikel 98 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de gemengde bodemverontreiniging die is veroorzaakt door de activiteit waarvoor een erkende bodemsaneringsorganisatie is opgericht, en waarop de bepalingen voor historische bodemverontreiniging van toepassing zijn conform artikel 27, §2."

Art. 40. Aan artikel 102, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De eigenaar van de risicogrond die een vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht, vermeld in artikel 31, §1, heeft verkregen, is van rechtswege vrijgesteld van de onderzoeksplicht, vermeld in het eerste lid en artikel 29, als sedert de vrijstellingsbeslissing op de risicogrond geen risico-inrichtingen zijn geëxploiteerd."

Art. 41. Aan artikel 105 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt de gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling van de saneringsplicht voor de elementen, vermeld in paragraaf 1, 2° en 3°, bij de OVAM ingediend voor de overdracht van de grond met toepassing van artikel 104 heeft plaatsgevonden."

Art. 42. Aan artikel 110 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt de gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling van de saneringsplicht voor de elementen, vermeld in paragraaf 1, 2° en 3°, bij de OVAM ingediend voor de overdracht van de grond met toepassing van artikel 109 heeft plaatsgevonden."

Art. 43. In artikel 115, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2010 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3 worden de woorden "de conformiteit van het bodemonderzoek en" opgeheven;

2° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§6. Artikel 105, §3, en artikel 110, §3, zijn van overeenkomstige toepassing op de vrijstelling van de saneringsplicht in de procedure van versnelde overdracht."

Art. 44. In titel III van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016, worden in het opschrift van hoofdstuk XI de woorden "en vereffening" opgeheven.

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016, wordt het opschrift van hoofdstuk XIII vervangen door wat volgt:

"Hoofdstuk XIII. Het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen".

Art. 46. Artikel 136 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 136. De bepalingen van dit hoofdstuk regelen het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen, gereinigde bodemmaterialen en bodemmaterialen waarop een fysische scheiding wordt toegepast."

Art. 47. Artikel 137 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 137. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op:

- 1° primaire oppervlakedelfstoffen als vermeld in het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlakedelfstoffen;
- 2° delfstoffen die in grindwinningsgebieden volgens het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grondwinning ontgonnen worden;
- 3° ingevoerde minerale delfstoffen die als geologische afzetting in hun natuurlijke staat ontgonnen worden;
- 4° bagger- en ruimingsspecie die wordt teruggestort in de waterloop waaruit ze afkomstig is als vermeld in rubriek 2.3.7, b), van de indelingslijst, vermeld in artikel 5.5.1, §1 van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid."

Art. 48. In artikel 138 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "uitgegraven bodem" worden telkens vervangen door het woord "bodemmaterialen";

2° de woorden "tussentijdse opslagplaats en grondreinigingscentrum" worden vervangen door de zinsnede "tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum en inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 49. In hoofdstuk XIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt het opschrift van Afdeling III vervangen door wat volgt: "Afdeling III. Erkenning als bodembeheerorganisatie, tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 50. In artikel 139 van hetzelfde decreet worden de woorden "tussentijdse opslagplaats of grondreinigingscentrum" telkens vervangen door de zinsnede "tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 51. In artikel 142 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

"Een verslag van siteonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.";

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Een siteonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het tweede lid, wordt niet beschouwd als een siteonderzoek.".

Art. 52. In titel III, hoofdstuk XIV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het opschrift van onderafdeling III vervangen door wat volgt:

"Onderafdeling III. Beslissingen op basis van het siteonderzoek".

Art. 53. In artikel 143 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede "43 en 45, §2," vervangen door het getal "40".

Art. 54. Artikel 151 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 151. Het beroep schorst de uitvoering van de bestreden beslissingen, vermeld in artikel 146, tot de dag na de datum van de betekening van de beslissing.".

Art. 55. Artikel 156 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 21 december 2007, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

"Art. 156. In geval van een vrijstelling van de onderzoeksplicht, vermeld in artikel 31, §1, kan de OVAM beslissen om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren of de grond op te nemen in een site met het oog op de uitvoering van een siteonderzoek.".

Art. 56. In artikel 161 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2007 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede "krachtens de bepalingen van dit decreet om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI, uit te voeren" vervangen door de woorden "tot ambtshalve uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet";

2° in paragraaf 3 en paragraaf 4, tweede lid, wordt de zinsnede "beslissing tot ambtshalve uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI" vervangen door de woorden "beslissing van de OVAM tot ambtshalve uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet";

3° in paragraaf 5 wordt de zinsnede "uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI" vervangen door de woorden "uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet".

Hoofdstuk 3. Wijziging van het Materialendecreet van 23 december 2011

Art. 57. Artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 38. Bodemmateriële, als vermeld in artikel 2, 33° van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, worden niet beschouwd als afvalstoffen als zij gebruikt worden overeenkomstig de bepalingen voor het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële, vermeld in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en de uitvoeringsbesluiten ervan."

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007.

Art. 58. In titel III, hoofdstuk VI, van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 21 september 2012 en 23 oktober 2015, wordt afdeling II, die bestaat uit artikel 121 tot en met 125, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 59. De bodemonderzoeken en site-onderzoeken die vóór de inwerkingtreding van artikel 11 tot en met 15, artikel 20 tot en met 31 en artikel 51 tot en met 53 van dit decreet bij de OVAM worden ingediend, worden afgehandeld overeenkomstig de bepalingen die van toepassing zijn op het moment waarop het bodemonderzoek of het site-onderzoek bij de OVAM wordt ingediend.

Art. 60. De erkenningen als bodemsaneringsorganisatie voor activiteiten als vermeld in artikel 91, §1, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 die vóór de inwerkingtreding van artikel 34 en 58 van dit decreet zijn afgeleverd, blijven van kracht.

Art. 61. De artikelen van dit decreet treden in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de maand van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 2, 2°, artikel 3, artikel 45 tot en met 50 en artikel 57 die in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 61.646/1
van 5 juli 2017

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007’

Op 7 juni 2017 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 29 juni 2017. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Marc RIGAUX, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 5 juli 2017.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt er in hoofdzaak toe om een aantal wijzigingen aan te brengen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 (hoofdstuk 2 van het ontwerp).

Die wijzigingen zijn van uiteenlopende aard.

Vooreerst wordt een verplicht bodemonderzoeksmoment ingevoerd voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging met daaraan gekoppeld de mogelijkheid tot vrijstelling van die onderzoeksplicht voor particulieren. Daarnaast wordt de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken afgeschaft en wordt voorzien in het auditen van de erkende bodemsaneringsdeskundigen. Het instrumentarium voor de sectorfondsen wordt geoptimaliseerd en het gebruik van bodemmateriaal² wordt ingekanteld in de regeling inzake het gebruik van uitgegraven bodem zoals die is vervat in het Bodemdecreet en VLAREBO.

Het ontwerp van decreet bevat tevens een beperkt aantal wijzigingen van het Materialendecreet van 23 december 2011 en van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 die hoofdzakelijk een juridisch-technisch karakter hebben.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 8

3. In het ontworpen artikel 8*bis*, eerste lid, van het Bodemdecreet, wordt bepaald dat de erkende bodemsaneringsdeskundige zijn medewerking verleent aan audits die de OVAM organiseert. Aan de gemachtigde is gevraagd welke de aard is van de betrokken audits en of er in voorkomend geval sancties mogelijk zijn ten aanzien van de deskundige die geen of onvoldoende medewerking verleent aan de audit.

De gemachtigde antwoordde:

“Om het kwaliteitssysteem van de erkende bodemsaneringsdeskundigen te toetsen, wordt in het ontworpen artikel 8*bis* voorzien in de mogelijkheid tot auditing door de OVAM als bijkomend instrument voor kwaliteitsborging. De audit moet het mogelijk

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Bagger- en ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib.

maken om periodiek het volledige proces van opdrachtinitiatie (offertevraag) tot aflevering van het eindproduct (rapport bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, eindevaluatie-onderzoek) bij de erkende bodemsaneringsdeskundige door te lichten. Het kwaliteitszorgsysteem heeft in eerste instantie de betrachting ondersteunend ('sensibiliserend') te werken om zo de kwaliteit op eerder zachte wijze te kunnen opdrijven. Alleen wanneer het sensibiliserende luik blijkt te kort te schieten of wanneer borgende acties opportuun zijn, zal op onderbouwde wijze overgestapt worden op sanctionering. Voor elke deskundige zal een zogenaamd individueel kwaliteitsdossier (IKD) worden opgemaakt, waaruit besloten zal kunnen worden of sensibiliserende acties dan wel sanctionerende acties moeten geïnitieerd worden.

In artikel 172 en 173 van het Bodemdecreet wordt bepaald dat het toezicht, bestuurlijke en strafrechterlijke handhaving van de bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 gebeurt volgens de regels van Titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM, titel Milieuhandavingsdecreet). Zie ook artikel 16.1.1, 18°, van het DABM. Dus ook de bepalingen met de auditverplichtingen van het ontworpen artikel 8*bis* (en de eventueel latere uitvoeringsbepalingen in het VLAREBO) vallen onder het toepassingsgebied van Titel XVI van het DABM.

De niet-naleving van de auditverplichtingen van de erkende bodemsaneringsdeskundige, opgenomen in het ontworpen artikel 8*bis*, zullen door de Vlaamse Regering worden gekwalificeerd als een milieu-inbreuk als vermeld in artikel 16.1.2, 1°, van het DABM via opname in bijlage XII van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van Titel XVI van het DABM (Milieuhandavingsbesluit). Dit zal gebeuren in het uitvoeringsbesluit waarbij nadere uitvoering gegeven wordt aan een aantal bepalingen van het voorliggende voorontwerp van decreet.

Het is ook de bedoeling om in artikel 53/3, § 1, van het VLAREL van 19 november 2010 als bijzondere gebruiksvoorwaarde voor erkende bodemsaneringsdeskundigen op te nemen dat ze moeten meewerken aan de audits van de OVAM, vermeld in het ontworpen artikel 8*bis*. Dit zal eveneens gebeuren in het uitvoeringsbesluit. In toepassing van artikel 54, § 1, 2°, van het VLAREL zou de niet-naleving van de betreffende bijzondere gebruiksvoorwaarde aanleiding kunnen geven tot schorsing of opheffing van de erkenning als bodemsaneringsdeskundige."

Ter wille van de duidelijkheid van de ontworpen regeling zou de bedoeling van de stellers van het ontwerp, zoals deze is uiteengezet door de gemachtigde, op een meer expliciete wijze moeten worden tot uitdrukking gebracht in de tekst van het ontwerp. Meer in het bijzonder zouden daartoe duidelijker het voorwerp en de finaliteit van de beoogde audit moeten worden aangegeven.

Artikel 16

4. In verband met het ontworpen artikel 30, eerste lid, van het Bodemdecreet, deelde de gemachtigde het volgende mee:

"In artikel 16 van het voorontwerp wordt artikel 30, eerste lid, vervangen. Evenwel is bij de redactie van de wijzigingsbepaling een materiële fout geslopen, in die zin dat een relevant deel van het eerste lid (de gevallen waarin een oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd, meer bepaald 1° in dat privatieve deel is of was een risico-inrichting

gevestigd; 2° in de gemeenschappelijke delen is of was een risico-inrichting gevestigd die uitsluitend bestemd is of was voor dat privaatieve deel) niet werd opgenomen in de wijzigingsbepaling zodat het ontworpen artikel 30, eerste lid, zinledig is. Deze materiële fout zou nog moeten gecorrigeerd worden.”

Rekening houdend met wat de gemachtigde heeft meegedeeld, zal de tekst van de ontworpen bepaling moeten worden aangevuld met de weggevalen zinsnede.

Artikel 18

5. In het ontworpen artikel 31, § 3, derde lid, van het Bodemdecreet, wordt bepaald dat alle belanghebbenden tegen de beslissing van de OVAM beroep kunnen indienen bij de Vlaamse Regering “conform artikel 153 tot en met 155”.

Een gelijkaardige beroepsmogelijkheid tegen beslissingen van de OVAM wordt ingeschreven in de ontworpen artikelen 40, derde lid (artikel 24 van het ontwerp), 44, vierde lid (artikel 28 van het ontwerp), en 46*bis*, tweede lid (artikel 31 van het ontwerp), van het Bodemdecreet.

Ondervraagd over de wijze waarop de belanghebbenden in de voornoemde gevallen kennis krijgen van de desbetreffende beslissingen van OVAM antwoordde de gemachtigde:

“De georganiseerde administratieve beroepsmogelijkheid van het ontworpen artikel 31, § 3, derde lid, heeft betrekking op de beslissing van de OVAM over de aanvraag tot vrijstelling van de onderzoeksplicht die krachtens het ontworpen artikel 31, § 1, op de eigenaar van de grond rust. Het zullen in feite alleen die eigenaar of mede-eigenaars zijn die zich als belanghebbenden mbt de beslissing van de OVAM aandienen. De betrokken eigenaar (mede-eigenaars) worden door de OVAM in kennis gesteld van de beslissing over de vrijstelling van de onderzoeksplicht binnen 90 dagen na ontvangst van de aanvraag tot vrijstelling van de onderzoeksplicht (het ontworpen artikel 31, § 3, tweede lid).

De georganiseerde administratieve beroepsmogelijkheid van het ontworpen artikel 40, derde lid, heeft betrekking op de uitspraak van de OVAM over de aard en de ernst van de bodemverontreiniging vastgesteld in kader van een beschrijvend bodemonderzoek waarvan het verslag namens de opdrachtgever door de erkend bodemsaneringsdeskundige bij de OVAM wordt ingediend. Deze beslissingsbevoegdheid van de OVAM en de beroepsmogelijkheid bestaat ook reeds in het huidige Bodemdecreet (artikel 40 en 43 van het Bodemdecreet).

Overeenkomstig het ontworpen artikel 40, tweede lid, brengt de OVAM de opdrachtgever van het beschrijvend bodemonderzoek op de hoogte van haar beslissing over de aard en de ernst van de verontreiniging. Dit gebeurt in de huidige regeling ook, meer bepaald samen met de beslissing over de conformiteit van het beschrijvend bodemonderzoek (artikel 39, § 2, van het Bodemdecreet en artikel 71 van het VLAREBO). De huidige praktijk van de OVAM is om haar beslissing over de conformiteit van het beschrijvend bodemonderzoek en de daarop gebaseerde uitspraak over de ernst en de aard van de vastgestelde bodemverontreiniging mee te delen aan de volgende personen en dit op hetzelfde moment als aan de opdrachtgever (als het gaat om

een ander persoon dan eigenaar, gebruiker of exploitant van de grond) van het beschrijvend bodemonderzoek:

- de eigenaar van de onderzochte grond;
- de eventuele gebruiker van en exploitant op de onderzochte grond (voor zover gekend);
- in geval van verspreiding van de verontreiniging vanuit de onderzochte grond naar naastgelegen percelen (bijv. onderstroming): de eigenaar, gebruiker en exploitant (voor zover twee laatstgenoemden gekend) van de verspreidingspercelen.

Die praktijk zal ook worden voortgezet bij inwerkingtreding van de wijzigingsbepalingen.

Zie antwoord bij artikel 24 (ontworpen artikel 40, derde lid) dat van overeenkomstige toepassing is op de beslissing over de aard en de ernst van de bodemverontreiniging vastgesteld in het kader van een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek, waarvan het verslag namens de opdrachtgever door de erkende bodemsaneringsdeskundige bij de OVAM wordt ingediend.

De georganiseerde administratieve beroepsmogelijkheid van het ontworpen artikel 46bis, tweede lid, heeft betrekking op de gevallen waarbij de OVAM in toepassing van het ontworpen artikel 46bis, eerste lid, uitspraak doet over de conformiteit van het bodemonderzoek (oriënterend bodemonderzoek, beschrijvend bodemonderzoek en oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek) waarvan het verslag namens de opdrachtgever door de erkend bodemsaneringsdeskundige bij de OVAM wordt ingediend.

In het ontworpen artikel 46bis, eerste lid, wordt niet uitdrukkelijk voorzien dat de OVAM de opdrachtgever van het bodemonderzoek op de hoogte brengt van de beslissing over de conformiteit van het onderzoek. Het is aangewezen om dit alsnog op te nemen in het ontworpen artikel 46bis, eerste lid.”

Uit het antwoord van de gemachtigde volgt dat de kennisgeving nu eens wettelijk is vastgelegd, dan eens berust op een praktijk of – bij vergetelheid – niet is geregeld.

Om alle belanghebbenden daadwerkelijk de beroepsmogelijkheid te bieden die decretaal wordt vastgelegd, verdient het aanbeveling om ook de kennisgevingen van de betrokken beslissingen met de vereiste rechtszekerheid vast te leggen. Daartoe kan het Bodemdecreet worden aangevuld, zoals de gemachtigde voorstelt voor het ontworpen artikel 46bis, dan wel kan dit gebeuren in een uitvoeringsbesluit dat dan evenwel dient te kunnen steunen op een expliciete machtiging vanwege de decreetgever.

Artikel 37

6. Als gevolg van het bepaalde in artikel 37, 1°, van het ontwerp, zal een erkende bodemsaneringsorganisatie onder meer als taak hebben “het opmaken van een algemeen bodempreventieplan”.

Aan de gemachtigde werd gevraagd volgens welke procedure het algemeen bodempreventieplan wordt opgesteld en waar dit is geregeld. De gemachtigde antwoordde:

“De opmaak van een algemeen bodempreventieplan is conform het ontworpen artikel 96, 1°, een verplichte taak van een erkende bodemsaneringsorganisatie. Op grond

van artikel 95, § 2, tweede lid, van het Bodemdecreet bepaalt de Vlaamse Regering de procedure tot erkenning als bodemsaneringsorganisatie en kan ze bijkomende erkenningsvoorwaarden bepalen.

Het opzet is om in de erkenningsregeling voor bodemsaneringsorganisaties (artikel 126-128 VLAREBO-besluit van 14 december 2007) te voorzien dat het algemeen bodempreventieplan deel moet uitmaken van het aanvraagdossier tot erkenning als bodemsaneringsorganisatie. Het vormt bijgevolg een onderdeel van de ontvankelijkheidsbeoordeling van de aanvraag tot erkenning door de minister (op advies van de OVAM) en de daaropvolgende beslissing van de Vlaamse Regering over de erkenningsaanvraag.

Op grond van artikel 95, § 2, van het Bodemdecreet bepaalt de Vlaamse Regering eveneens de voorwaarden voor het gebruik van de erkenning als bodemsaneringsorganisatie. De Vlaamse Regering heeft hier in artikel 129 van het VLAREBO-besluit invulling aan gegeven. Het is het opzet om in de betreffende bepaling ook als gebruiksvoorwaarde op te nemen dat het algemeen preventieplan periodiek moet geactualiseerd worden.”

Uit het antwoord van de gemachtigde lijkt te moeten worden afgeleid dat de opmaak van een algemeen bodempreventieplan wordt geconcipieerd als een erkenningsvoorwaarde. Vraag is derhalve of artikel 95, § 2, van het Bodemdecreet, hieraan niet het best refereert en in functie daarvan wordt aangepast.

Artikel 40

7. Artikel 40 van het ontwerp strekt ertoe een derde lid toe te voegen aan artikel 102, § 1, van het Bodemdecreet. In dit verband deelde de gemachtigde mee wat volgt:

“Artikel 102, § 1, tweede lid, van het Bodemdecreet is de spiegelbepaling van artikel 30, eerste lid, van het Bodemdecreet. Via artikel 16 van het voorontwerp van decreet wordt artikel 30, eerste lid, gewijzigd. Uit vergetelheid is dezelfde wijziging niet doorgevoerd in de spiegelbepaling van artikel 102, § 1, tweede lid, van het Bodemdecreet. Laatstgenoemde bepaling moet alsnog worden afgestemd op het (gecorrigeerde) ontworpen artikel 30, eerste lid, om latere toepassingsproblemen te voorkomen. Dezelfde wijziging moet alsnog in laatstgenoemde bepaling worden doorgevoerd.”

De door de gemachtigde gedane suggestie kan worden bijgetreden. Artikel 40 van het ontwerp dient met het oog daarop te worden aangepast.

Artikelen 49 en 50

8. De artikelen 49 en 50 van het ontwerp komen erop neer dat een erkenningsregeling wordt ingevoerd voor inrichtingen voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie. De opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie vormen een handelsactiviteit die aan concurrentie is onderworpen. De inrichtingen met deze activiteiten zijn hinderlijke inrichtingen die in de indelingslijst van bijlage 1 bij het besluit van 1 juni 1995 ‘houdende algemene en

sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne' zijn opgenomen.³ De voornoemde artikelen van het ontwerp komen erop neer dat voor deze ingedeelde inrichtingen, benevens de verplichting om te beschikken over een omgevingsvergunning, ook nog de verplichting zal gelden om een erkenning aan te vragen.

Aan de gemachtigde is gevraagd of de hier bedoelde nieuwe erkenningen vallen onder de toepassing van de dienstenrichtlijn en, zo ja, of deze erkenningen in overeenstemming zijn met deze laatste.

De gemachtigde antwoordde:

“De nieuwe erkenning opgenomen in artikel 50 van het voorontwerp is de erkenning als inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie. De erkenning als tussentijdse opslagplaats en grondreinigingscentrum bestaat reeds in de huidige bodemwetgeving.

De taken waarvoor de erkenning geldt, zijn te beschouwen als niet-economische dienst van algemeen belang en vallen bijgevolg niet onder de toepassing van de dienstenrichtlijn. De erkenning heeft immers geen betrekking op de activiteit van de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie zelf. De erkenning geldt voor de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 138, § 1, van het Bodemdecreet, meer bepaald het mee waarborgen van de traceerbaarheid van de bodemmaterialen (bagger- en ruimingsspecie in dit geval) bij het gebruik ervan als bodem, voor bouwkundig bodemgebruik of in vormvast product. Dit gebeurt door het afleveren van een grondverzetstoelating (zie artikel 182, § 1, van het VLAREBO-besluit voor erkende tussentijdse opslagplaats en erkend grondreinigingscentrum) en een bodembeheerrapport (zie artikel 184, § 1, van het VLAREBO-besluit) voor de bodemmaterialen die door haar werden aanvaard. Het bodembeheerrapport attesteert de levering van de bodemmaterialen op de plaats van het beoogde gebruik en bevestigt dat voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in de conformverklaring van het technisch verslag en in de grondverzettoelating. In het kader van de kwaliteitsborging van het grondverzetsysteem zal de erkende inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie ook de bevoegdheid hebben om uitspraak te doen over de conformiteit van het technisch verslag van de aanvaarde bodemmaterialen.

Zoals aangegeven in artikel 138, § 1, van het Bodemdecreet hebben voormelde taken (waarborgen traceerbaarheid, kwaliteitsborging) waarvoor de erkenning geldt, als finaliteit de verspreiding van bodemverontreiniging te beheersen en het duurzaam gebruik van bodemmaterialen te bevorderen. De taken beogen aldus de bescherming van mens en milieu en kaderen dan ook in het algemeen belang. Dit moet dan ook als een overheidstaak gekwalificeerd worden en dus als een niet-economische dienst van algemeen belang.”

Uit het antwoord van de gemachtigde blijkt dat de erkenning geldt voor taken die betrekking hebben op de traceerbaarheid van de grondmaterialen. Aangezien de reeds bestaande erkenningsregeling als gevolg van de ontworpen wijzigingen wordt uitgebreid met de opgesomde hinderlijke inrichtingen, zou de omschrijving van de “taken, vastgesteld door de Vlaamse

³ Cfr. de rubrieken 2.2.8 “opslag en behandeling baggerspecie afkomstig van het ruimen, verdiepen of verbreden van bevaarbare en onbevaarbare waterlopen die behoren tot het openbaar hydrografisch net, of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur” (cat. 3), en 2.3.7 “opslag, behandeling en verwijdering van baggerspecie, met uitzondering van het ter plaatse uitspreiden van niet-verontreinigde ruimingsspecie” (cat. 1 en 2) van de indelingslijst van bijlage 1 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995.

Regering krachtens de bepalingen van artikel 138, § 1”, in artikel 139, § 1, van het Bodemdecreet, tot die aspecten moeten worden beperkt. In artikel 138, § 1, van het Bodemdecreet, wordt immers ook “het gebruik van uitgegraven bodem” vermeld.⁴

Artikel 53

9. Als gevolg van de wijziging die artikel 53, 2°, van het ontwerp, beoogt aan te brengen in artikel 143, tweede lid, van het Bodemdecreet, wordt in dat lid de verwijzing naar de artikelen “43 en 45, § 2,” vervangen door een verwijzing naar artikel “40”.

Aan de gemachtigde werd gevraagd of in artikel 143, tweede lid, van het Bodemdecreet, niet tevens naar artikel “46bis” van het Bodemdecreet, moet worden verwezen. De gemachtigde antwoordde:

“Het is inderdaad de bedoeling dat de OVAM de bevoegdheid heeft om te oordelen of het site-onderzoek is uitgevoerd overeenkomstig de geldende standaardprocedure naar analogie van de oriënterende, beschrijvende en oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken. De niet-verwijzing naar artikel 46bis in artikel 53, 2°, van het voorontwerp van decreet is een vergetelheid. De mogelijkheid tot beoordeling van de conformiteit met de standaardprocedure voor het site-onderzoek moet alsnog worden opgenomen. Dit kan door in artikel 53, 2°, van het voorontwerp van decreet ook een verwijzing naar het ontworpen artikel 46bis op te nemen, maar vereist ook een aanpassing van het opschrift van onderafdeling 3 zoals voorgesteld door artikel 52 van het voorontwerp (Beoordeling van de conformiteit van het site-onderzoek en beslissingen op basis van het site-onderzoek). Een alternatieve oplossing zou zijn om in het ontworpen artikel 46bis het woord ‘site-onderzoek’ op te nemen. Het site-onderzoek is immers ook een bodemonderzoek. Het site-onderzoek voldoet aan de doelstelling van een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek (...): zie artikel 142, eerste lid, van het Bodemdecreet.”

De door de gemachtigde voorgestelde tekstaanpassingen kunnen worden bijgetreden.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

⁴ Als gevolg van de wijzigingen aangebracht bij artikel 48, 1°, van het ontwerp, wordt in die bepaling tevens melding gemaakt van “bodemmaterialen”.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het laatst gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 30° worden de woorden "door de Vlaamse Regering" vervangen door de zinsnede "met toepassing van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid";
- 2° een punt 33° tot en met 38° worden toegevoegd, die luiden als volgt:
- "33° bodemmateriële: uitgegraven bodem, baggerspecie, ruimingsspecie, grondbrij en bentonietslib;
 - 34° uitgegraven bodem: bodemmateriaal dat afkomstig is van de uitgraving van de bodem;
 - 35° baggerspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van bevaarbare waterlopen die behoren tot het openbare hydrografische net, of van de aanleg van nieuwe waterinfrastructuur, met inbegrip van kanalen, havens en dokken;
 - 36° ruimingsspecie: bodemmateriaal dat afkomstig is van het verdiepen, verbreden of onderhouden van oppervlaktewateren als vermeld in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en geen baggerspecie is;
 - 37° grondbrij: bodemmateriaal dat afkomstig is van het triëren en het wassen van gewassen uit de volle grond;
 - 38° bentonietslib: mengsel van uitgegraven bodem en bentoniet dat afkomstig is van toepassingen bij grond- en putboringen en grondwerken."

Art. 3. In artikel 4 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. De kennisgevingen, meldingen, verzendingen en procedures in het kader van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, bepaald door de Vlaamse Regering, kunnen digitaal gebeuren of verlopen conform de regels die de Vlaamse Regering vaststelt."

Art. 4. In titel III van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt het opschrift van hoofdstuk II vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk II. Bodemsaneringsdeskundige”.

Art. 5. In titel III, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt een afdeling I ingevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling I. Erkenning als bodemsaneringsdeskundige”.

Art. 6. In artikel 8, eerste en tweede lid, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 20 april 2012, wordt de zinsnede “de bepalingen van hoofdstuk IIIbis van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning” vervangen door de zinsnede “de bepalingen van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid”.

Art. 7. Aan titel III, hoofdstuk II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt een afdeling II toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling II. Kwaliteitsborging”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt aan afdeling II, toegevoegd bij artikel 7, een artikel 8bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8bis. De erkende bodemsaneringsdeskundige verleent zijn medewerking aan audits die de OVAM organiseert in de kantoren van de bodemsaneringsdeskundige, op het te onderzoeken terrein of op een plaats die de OVAM bepaalt. De OVAM stelt een verslag op van de uitgevoerde audit. De audits hebben tot doel het kwaliteitsstelsel dat de bodemsaneringsdeskundige hanteert bij de uitvoering van zijn taken als bodemsaneringsdeskundige, te toetsen door periodiek het volledige proces van opdrachtinitiatie tot aflevering van het eindproduct door te lichten.

De bodemsaneringsdeskundige geeft op verzoek van de OVAM het nodige gevolg aan het auditverslag en legt in voorkomend geval een plan van aanpak met corrigerende maatregelen en termijnen van uitvoering voor aan de OVAM ter goedkeuring. De bodemsaneringsdeskundige voert de corrigerende maatregelen uit binnen de termijn die vastgelegd is in het goedgekeurde plan van aanpak.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen over de uitvoering van de audit, het auditverslag, de corrigerende maatregelen en het plan van aanpak.”.

Art. 9. In artikel 11, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 mei 2012 en 28 maart 2014, worden de woorden “beschrijvend bodemonderzoek of bodemsanering” vervangen door de woorden “beschrijvend bodemonderzoek en bodemsanering”.

Art. 10. Aan artikel 22 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid rust de verplichting tot bodemsanering van rechtswege op de persoon die door de OVAM is aangemaand om een beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren als dat bodemonderzoek een ernstige historische bodemverontreiniging tot stand gekomen op de betreffende grond aantoon, met behoud van de toepassing van de vrijstellingsregeling, vermeld in artikel 23.”.

Art. 11. In artikel 28 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Een oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van het oriënterend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, wordt niet beschouwd als een oriënterend bodemonderzoek.”.

Art. 12. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling I, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het opschrift van onderafdeling Ibis vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling Ibis. Beslissingen op basis van het oriënterend bodemonderzoek”.

Art. 13. Artikel 28bis van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Art. 14. Artikel 28ter van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 28ter. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van het oriënterend bodemonderzoek spreekt de OVAM zich uit over de aard van de bodemverontreiniging. Ze oordeelt ook of er duidelijke aanwijzingen zijn van een ernstige bodemverontreiniging of van een bodemverontreiniging die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of dreigt te overschrijden.

De OVAM brengt de opdrachtgever van het oriënterend bodemonderzoek op de hoogte van de beslissingen, vermeld in het eerste lid.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissingen van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 15. Artikel 28quater van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt opgeheven.

Art. 16. In artikel 30 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 12 december 2008, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“In afwijking van artikel 29 en 102 moet voor de overdracht van een privaat deel van een onroerend goed dat valt onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom zoals bedoeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek of dat valt onder toepassing van artikel 577-2 van het Burgerlijk Wetboek, alleen in de volgende gevallen een oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd:

- 1° in dat privaat deel is of was een risico-inrichting gevestigd;
- 2° in de gemeenschappelijke delen is of was een risico-inrichting gevestigd, die uitsluitend bestemd is of was voor dat privaat deel.”.

Art. 17. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling I, onderafdeling II, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt punt C, opgeheven door het decreet van 28 maart 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“C. Verplicht oriënterend bodemonderzoek voor nog niet onderzochte gronden met potentieel historische bodemverontreiniging”.

Art. 18. Artikel 31 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 28 maart 2014, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 31. §1. Voor de volgende risicogronden waarop volgens de informatie in het grondeninformatieregister nog geen oriënterend bodemonderzoek is uitgevoerd, moet op initiatief en op kosten van de volgende personen een oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd:

- 1° risicogronden waarop een of meer risico-inrichtingen, aangeduid in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 met kenletter 'O', worden geëxploiteerd met aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995: de exploitant van de risico-inrichting;
- 2° risicogronden waarop een of meer risico-inrichtingen, vermeld in bijlage 1 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, werden geëxploiteerd met aanvang van de exploitatie vóór 29 oktober 1995: de eigenaar van de risicogrond.

De bodemsaneringsdeskundige onder wiens leiding het oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd, dient het verslag in bij de OVAM.

§2. Het oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM worden ingediend voor het volgende tijdstip:

- 1° voor de risicogronden, vermeld in paragraaf 1, 1°: vóór 31 januari 2027;
- 2° voor de risicogronden, vermeld in paragraaf 1, 2°:
 - a) als het gaat om een of meer risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'B': vóór 31 december 2021;
 - b) als het gaat om een risico-inrichting met kenletter 'A', meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'A' of meerdere risico-inrichtingen waarvan minstens één met kenletter 'A' en geen enkele met kenletter 'B': vóór 31 december 2023;
 - c) als het gaat om een risico-inrichting met kenletter 'O' of meerdere risico-inrichtingen met allemaal kenletter 'O': vóór 31 januari 2027.

§3. De eigenaar is niet verplicht om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren als de OVAM op basis van het dossier van de grond of het gemotiveerd standpunt van de eigenaar van oordeel is dat cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- 1° de eigenaar heeft de risico-inrichtingen niet zelf geëxploiteerd;
- 2° de risico-inrichtingen werden op de grond geëxploiteerd voor hij eigenaar werd van de grond;
- 3° sinds de verwerving heeft de eigenaar de grond alleen aangewend voor particulier gebruik;
- 4° als de eigenaar het eigendomsrecht op de risicogrond door vererving heeft verworven: in hoofde van de erflater is voldaan aan de vrijstellingsvoorwaarden, vermeld in punt 1° tot en met 3°.

De eigenaar dient zijn aanvraag tot vrijstelling van de plicht tot het uitvoeren van het oriënterend bodemonderzoek met gemotiveerd standpunt in bij de OVAM. Dit kan op elk tijdstip, maar moet op straffe van niet-ontvankelijkheid van de aanvraag gebeuren uiterlijk binnen een termijn van negentig dagen na ontvangst van de brief waarin de OVAM de eigenaar wijst op zijn zelfstandige verplichting om het oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. De OVAM onderzoekt het gemotiveerd

standpunt van de ontvankelijke aanvraag en oordeelt of de eigenaar voldoet aan de vrijstellingsvoorwaarden. De OVAM stelt de eigenaar in kennis van haar beslissing binnen een termijn van negentig dagen na ontvangst van de aanvraag.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissing van de OVAM beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.

§4. Als de eigenaar van de risicoground vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht heeft verkregen, gaat die vrijstelling op het moment van de overdracht van de grond van rechtswege over op de verwerver als die de risico-inrichtingen niet zelf heeft geëxploiteerd op de grond.”.

Art. 19. In artikel 33 van hetzelfde decreet wordt de zin “Deze verplichting geldt niet voor de exploitanten die voor het voldoen van de verplichting, vermeld in artikel 91, § 1, een beroep doen op een erkende bodemsaneringsorganisatie als vermeld in afdeling II van hoofdstuk VII.” opgeheven.

Art. 20. In artikel 38 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Een beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van het beschrijvend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het eerste lid, wordt niet beschouwd als een beschrijvend bodemonderzoek.”.

Art. 21. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift van onderafdeling II vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling II. Beslissingen op basis van het beschrijvend bodemonderzoek”.

Art. 22. Artikel 39 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 23. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift “Onderafdeling III. Aard en ernst van de bodemverontreiniging” opgeheven.

Art. 24. Artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 40. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van het beschrijvend bodemonderzoek spreekt de OVAM zich uit over:

1° de aard van de bodemverontreiniging;

2° de aanwezigheid van een bodemverontreiniging die de bodemsaneringsnormen overschrijdt of van een ernstige bodemverontreiniging.

De OVAM brengt de opdrachtgever van het beschrijvend bodemonderzoek op de hoogte van de beslissingen, vermeld in het eerste lid.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissingen van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 25. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt het opschrift van onderafdeling IV vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling III. Ambtshalve beschrijvend bodemonderzoek”.

Art. 26. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 28 maart 2014 en 18 december 2015, wordt onderafdeling V, die bestaat uit artikel 43, opgeheven.

Art. 27. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling III, van hetzelfde decreet wordt het opschrift “Onderafdeling I. Verslag van het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek” opgeheven.

Art. 28. Artikel 44 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 44. Het beschrijvend bodemonderzoek kan gelijktijdig of onmiddellijk na het oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd. In dat geval worden de resultaten van beide onderzoeken in een verslag bij de OVAM ingediend, onder de benaming ‘Verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek’.

Een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Een verslag van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.

Een bodemonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure vermeld in het tweede lid, wordt niet beschouwd als een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek.

Artikel 40 is van overeenkomstige toepassing op de beslissingen over het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek.”.

Art. 29. In titel III, hoofdstuk IV, afdeling III, van hetzelfde decreet wordt onderafdeling II, die bestaat uit artikel 45 en 46, opgeheven.

Art. 30. Aan titel III, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt een afdeling IV toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling IV. Beoordeling van de conformiteit van bodemonderzoeken”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt aan afdeling IV, toegevoegd bij artikel 30, een artikel 46bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 46bis. Binnen een termijn van zestig dagen na de ontvangst van het verslag van een oriënterend bodemonderzoek, een beschrijvend bodemonderzoek, een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek of siteonderzoek kan de OVAM beoordelen of het betreffende bodemonderzoek conform de overeenstemmende standaardprocedure is uitgevoerd. Als de OVAM de conformiteit van het bodemonderzoek beoordeelt, brengt ze de opdrachtgever van het bodemonderzoek op de hoogte van haar beslissing binnen de voormelde termijn van zestig dagen.

Alle belanghebbenden kunnen tegen de beslissing van de OVAM, vermeld in het eerste lid, beroep indienen bij de Vlaamse Regering conform artikel 153 tot en met 155.”.

Art. 32. In artikel 47, §3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het woord “conformverklaard” opgeheven.

Art. 33. In artikel 74 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, worden de woorden “veertien dagen” vervangen door de woorden “dertig dagen”.

Art. 34. In titel III, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt afdeling VIII, die bestaat uit artikel 91, opgeheven.

Art. 35. In artikel 92, vierde lid, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt tussen de woorden “als vermeld in het eerste en tweede lid.” en de woorden “In verband met” de zin “De OVAM kan eveneens als saneringswillinge overgaan tot uitvoering van een waterbodemonderzoek of de sanering van een waterbodemonderzoek.” ingevoegd.

Art. 36. In artikel 95 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “als vermeld in artikel 91, §1” vervangen door de woorden “als bepaald door de Vlaamse Regering”;

2° in paragraaf 2 wordt de zinsnede “een of meer organisaties die gezamenlijk minimaal 60% vertegenwoordigen van” vervangen door de woorden “een organisatie die representatief is of verschillende organisaties die samen representatief zijn voor”.

Art. 37. In artikel 96 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

“1° het opmaken van een algemeen bodempreventieplan;”;

2° in punt 3° wordt de zinsnede “diegenen die voor de vervulling van hun verplichting, vermeld in artikel 91, §1, een beroep doen op de erkende bodemsaneringsorganisatie” vervangen door de zinsnede “de personen die met de bodemsaneringsorganisatie een overeenkomst hebben gesloten als vermeld in artikel 97, §1”.

Art. 38. Aan artikel 97, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 12 december 2008, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan een termijn bepalen waarin de overeenkomsten, vermeld in het eerste en het tweede lid, moeten worden gesloten.”.

Art. 39. In artikel 98 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de gemengde bodemverontreiniging die is veroorzaakt door de activiteit waarvoor een erkende bodemsaneringsorganisatie is opgericht, en waarop de bepalingen voor historische bodemverontreiniging van toepassing zijn conform artikel 27, §2.”.

Art. 40. In artikel 102, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het tweede lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van het eerste lid geldt de regeling, vermeld in artikel 30, voor de uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek in het kader van de overdracht van een privaat deel van een onroerend goed dat valt onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom zoals bedoeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek of dat valt onder toepassing van artikel 577-2 van het Burgerlijk Wetboek.”;

2° een derde lid wordt toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De eigenaar van de risicoground die een vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht, vermeld in artikel 31, §1, heeft verkregen, is van rechtswege vrijgesteld van de onderzoeksplicht, vermeld in het eerste lid en artikel 29, als sedert de vrijstellingsbeslissing op de risicoground geen risico-inrichtingen zijn geëxploiteerd.”.

Art. 41. Aan artikel 105 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt de gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling van de saneringsplicht voor de elementen, vermeld in paragraaf 1, 2° en 3°, bij de OVAM ingediend voor de overdracht van de grond met toepassing van artikel 104 heeft plaatsgevonden.”.

Art. 42. Aan artikel 110 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Op straffe van niet-ontvankelijkheid wordt de gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling van de saneringsplicht voor de elementen, vermeld in paragraaf 1, 2° en 3°, bij de OVAM ingediend voor de overdracht van de grond met toepassing van artikel 109 heeft plaatsgevonden.”.

Art. 43. In artikel 115, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2010 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3 worden de woorden “de conformiteit van het bodemonderzoek en” opgeheven;

2° er wordt een paragraaf 6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§6. Artikel 105, §3, en artikel 110, §3, zijn van overeenkomstige toepassing op de vrijstelling van de saneringsplicht in de procedure van versnelde overdracht.”.

Art. 44. In titel III van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016, worden in het opschrift van hoofdstuk XI de woorden “en vereffening” opgeheven.

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 23 december 2016, wordt het opschrift van hoofdstuk XIII vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk XIII. Het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmaterialen”.

Art. 46. Artikel 136 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 136. De bepalingen van dit hoofdstuk regelen het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële, gereinigde bodemmateriële en bodemmateriële waarop een fysieke scheiding wordt toegepast."

Art. 47. Artikel 137 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 137. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn niet van toepassing op:

- 1° primaire oppervlaktedelfstoffen als vermeld in het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen;
- 2° delfstoffen die in grindwinningsgebieden volgens het decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grondwinning ontgonnen worden;
- 3° ingevoerde minerale delfstoffen die als geologische afzetting in hun natuurlijke staat ontgonnen worden;
- 4° bagger- en ruimingsspecie die wordt teruggestort in de waterloop waaruit ze afkomstig is als vermeld in rubriek 2.3.7, b), van de indelingslijst, vermeld in artikel 5.5.1, §1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid."

Art. 48. In artikel 138 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de woorden "uitgegraven bodem" worden telkens vervangen door het woord "bodemmaterialen";
- 2° de woorden "tussentijdse opslagplaats en grondreinigingscentrum" worden vervangen door de zinsnede "tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum en inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 49. In hoofdstuk XIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, wordt het opschrift van afdeling III vervangen door wat volgt:

"Afdeling III. Erkenning als bodembeheerorganisatie, tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie".

Art. 50. In artikel 139 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de woorden "tussentijdse opslagplaats of grondreinigingscentrum" worden telkens vervangen door de zinsnede "tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum of inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie";
- 2° in paragraaf 1 worden tussen de woorden "voor het uitvoeren van de taken" en de zinsnede ", vastgesteld door de Vlaamse Regering krachtens de bepalingen van artikel 138, §1." de woorden "met betrekking tot de procedure voor het traceren van bodemmateriële" ingevoegd.

Art. 51. In artikel 142 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“Een verslag van siteonderzoek wordt opgemaakt en bij de OVAM ingediend door de bodemsaneringsdeskundige conform de voormelde standaardprocedure.”;

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Een siteonderzoek dat niet is uitgevoerd conform de standaardprocedure, vermeld in het tweede lid, wordt niet beschouwd als een siteonderzoek.”.

Art. 52. In titel III, hoofdstuk XIV, afdeling II, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt het opschrift van onderafdeling III vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling III. Beslissingen op basis van het siteonderzoek”.

Art. 53. In artikel 143 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt opgeheven;

2° in het tweede lid wordt de zinsnede “43 en 45, §2,” vervangen door het getal “40”.

Art. 54. Artikel 151 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 maart 2014, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 151. Het beroep schorst de uitvoering van de bestreden beslissingen, vermeld in artikel 146, tot de dag na de datum van de betekening van de beslissing.”.

Art. 55. Artikel 156 van hetzelfde decreet, opgeheven door het decreet van 21 december 2007, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Art. 156. In geval van een vrijstelling van de onderzoeksplicht, vermeld in artikel 31, §1, kan de OVAM beslissen om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren of de grond op te nemen in een site met het oog op de uitvoering van een siteonderzoek.”.

Art. 56. In artikel 161 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2007 en 28 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “krachtens de bepalingen van dit decreet om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI, uit te voeren” vervangen door de woorden “tot ambtshalve uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet”;

2° in paragraaf 3 en paragraaf 4, tweede lid, wordt de zinsnede “beslissing tot ambtshalve uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of andere maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI” vervangen door de woorden “beslissing van de OVAM tot ambtshalve uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet”;

3° in paragraaf 5 wordt de zinsnede “uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek, site-onderzoek, beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of andere

maatregelen, vermeld in hoofdstuk VI” vervangen door de woorden “uitvoering krachtens de bepalingen van dit decreet”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het Materialendecreet van 23 december 2011

Art. 57. Artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 38. Bodemmateriële, als vermeld in artikel 2, 33°, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, worden niet beschouwd als afvalstoffen als zij gebruikt worden overeenkomstig de bepalingen voor het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële, vermeld in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en de uitvoeringsbesluiten ervan.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007.

Art. 58. In titel III, hoofdstuk VI, van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 21 september 2012 en 23 oktober 2015, wordt afdeling II, die bestaat uit artikel 121 tot en met 125, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 59. De bodemonderzoeken en siteonderzoeken die vóór de inwerkingtreding van artikel 11 tot en met 15, artikel 20 tot en met 31 en artikel 51 tot en met 53 van dit decreet bij de OVAM worden ingediend, worden afgehandeld overeenkomstig de bepalingen die van toepassing zijn op het moment waarop het bodemonderzoek of het siteonderzoek bij de OVAM wordt ingediend.

Art. 60. De erkenningen als bodemsaneringsorganisatie voor activiteiten als vermeld in artikel 91, §1, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 die vóór de inwerkingtreding van artikel 34 en 58 van dit decreet zijn afgeleverd, blijven van kracht.

Art. 61. Artikel 9, artikel 11 tot en met 15, artikel 20 tot en met 32, artikel 43, 1°, en artikel 51 tot en met 53 van dit decreet treden in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de maand van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 2, 2°, artikel 3, artikel 45 tot en met 50 en artikel 57 treden in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Brussel, 14 juli 2017.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING:
Reguleringsimpactanalyse

...

**Reguleringsimpactanalyse voor wijziging Bodemdecreet:
invoering bodemonderzoeksplicht uiterlijk eind 2025 met
vrijstellingsmogelijkheid voor particulieren**

Gebruik de RIA-leidraad en de RIA-checklist om deze RIA in te vullen.

1. Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Joke Schauvliege, Vlaams minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid
RIA en JoKER	geen JoKER
Link naar de regelgevingsagenda	

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	mike.mortelmans@ovam.be ; johan.ceenaeme@ovam.be
organisatie	Vlaamse overheid
beleidsdomein	Leefmilieu, Natuur en Energie
entiteit	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)

2. Titel en fase

Titel

Decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het Decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming.

Fase

Dit document werd opgemaakt in de analyse- en redactiefase in de stap van de uitwerking van een gekozen aanpak.

3. Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 te wijzigen.

Het Bodemdecreet is een belangrijk instrument in de realisatie van het Vlaamse bodembeleid. Het voorziet onder meer in een regeling voor:

- de inventarisatie en identificatie van verontreinigde gronden (bodemonderzoeksplichten, Grondeninformatieregister, bodemattest);

- een systematische aanpak van bodemverontreiniging (bodemonderzoeken, bodemsanering en nazorg);
 - een effectieve aanpak van bodemverontreiniging (onderscheid saneringsplicht en saneringsaansprakelijkheid);
 - ambtshalve optreden van de OVAM (bodemsanering door OVAM bij vrijstelling saneringsplicht en in kader van handhaving)
- met oog voor preventie (strengere aanpak van nieuwe bodemverontreiniging; grondverzetregeling) en ruimte voor flexibiliteit (mix van beleidsinstrumenten).

Het ontwerpdecreet omvat drie soorten wijzigingsvoorstellen:

- inhoudelijke wijzigingen: o.a. de invoering van een verplicht bodemonderzoeksmoment uiterlijk 2025 met de mogelijkheid tot vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren, de afschaffing van de veralgemeende conformverklaring van bodemonderzoeken en de optimalisering van het instrumentarium voor de sectorfondsen;
- deregulering, administratieve vereenvoudiging en lastenvermindering;
- juridisch-technische aanpassingen.

De enige inhoudelijke wijziging uit het wijzigingsdecreet met een relatief relevante impact op burgers, bedrijven en overheden betreft de invoering van een **verplichting tot het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek uiterlijk eind 2025**. De onderzoeksplicht geldt voor eigenaars en/of exploitanten van gronden die nog niet onderzocht werden sedert de invoering van het Bodemsaneringsdecreet in 1995 op basis van de bestaande decretale onderzoeksverplichtingen (bijv. overdracht en onteigening van risicogrond, sluiting van risico-inrichting, periodieke onderzoeksplicht). Bovendien is het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht zo opgevat dat het gaat om gronden waar potentieel historische bodemverontreiniging aanwezig is (gronden waar risico-inrichtingen voor 29 oktober 1995 werden geëxploiteerd).

De primaire doelstelling van deze nieuwe onderzoeksplicht is om tijdig alle gronden met historische bodemverontreiniging in kaart te brengen om zo één van de hoofddoelstellingen van het Vlaamse bodembeleid (zie Mina-plan 2) te kunnen realiseren, namelijk de sanering van alle gronden met historische bodemverontreiniging tegen uiterlijk 2036, en zo bij te dragen tot de bescherming van onze leefomgeving en het stimuleren van een efficiënt ruimtegebruik en economische ontwikkeling.

De uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek gebeurt onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige en heeft tot doel uit te maken of er duidelijke aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van bodemverontreiniging. Het houdt een historisch onderzoek van het terrein in, evenals het nemen en analyseren van monsters van de bodem en stalen van het grondwater.

In het voorstel over het nieuw verplicht onderzoeksmoment wordt voorzien dat particulieren die niets met de historische activiteiten op hun terrein te maken hebben, vrijgesteld worden van deze onderzoeksplicht. Die **vrijstelling** wordt ook doorgetrokken naar de bestaande onderzoeksplicht bij de overdracht van risicogronden. Dit is een vrijstelling die in de huidige regeling niet bestaat en dus de last en de kosten van de uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek bij de verkoop voor overdragers wegnemen.

Bij vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht wordt het bodemonderzoek uitgevoerd door de OVAM. Dit gebeurt in principe via een programmatorische aanpak via inzet van het site-instrument uit het Bodemdecreet (artikel 140 Bodemdecreet) over een periode van 10 jaar (2019-2028).

Voor de hierboven voorgestelde beleidsmaatregel werd een reguleringsimpactanalyse uitgevoerd waarbij volgende opties werden onderzocht:

- (1) optie 1 : voortzetting van bestaand beleid (nuloptie);
- (2) optie 2 : verplicht onderzoeksmoment uiterlijk 2025 met vrijstelling van onderzoeksplicht bij overdracht;
- (3) optie 3 : verplicht onderzoeksmoment uiterlijk 2025 zonder vrijstelling van onderzoeksplicht bij overdracht.

Er wordt gekozen voor optie 2 omdat die beleidsmaatregel de garantie biedt dat de primaire doelstelling (uiterlijk 2028 alle gronden met historische bodemverontreiniging in kaart brengen) in sterke mate wordt gerealiseerd en met een kostenefficiëntie die beduidend hoger ligt dan bij de nuloptie en licht hoger dan bij optie 3: voor **29.000 locaties** van de 32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging zal eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd zijn volgens volgende verdeling:

- ondernemingen: 9000 locaties – onderzoekskosten: €45 miljoen;
- particulieren: 2000 locaties – onderzoekskosten: €10 miljoen;
- overheden: 10.000 locaties – onderzoekskosten: €50 miljoen;
- OVAM: 8000 locaties – onderzoekskosten: €30 miljoen.

Niet alleen de effectiviteit en efficiëntie van optie 2 is doorslaggevend bij de keuze, maar het draagvlak voor de bestaande onderzoeksplichten en de nieuwe bodemonderzoeksplicht zal bij de doelgroep particulieren hoger liggen omwille van de ingebouwde mogelijkheid tot vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht voor particulieren, evenals de mogelijkheid om in dat geval zonder bodemonderzoek zijn risicoground over te dragen. De voorgestelde regeling heeft tot gevolg dat een relatief belangrijk aantal eigenaars gelet op de invoering van de vrijstelling van onderzoeksplicht de last en de kosten van een oriënterend bodemonderzoek in het kader van de bestaande onderzoeksplicht bij overdracht van risicogrounden niet langer zullen moeten dragen omdat die last en kost wordt overgenomen door de overheid (OVAM). De overdracht van de grond zal er ook veelal door worden versneld. Ingeschat kan worden dat particulieren voor 8.000 locaties vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht zullen bekomen. Dit vertegenwoordigt een kostenbesparing voor de particulieren van € 40 miljoen.

Bij vrijstelling van onderzoeksplicht zal de OVAM via een programmatorische aanpak met inzet van het site-instrument het bodemonderzoek uitvoeren. Dit gebeurt in de periode 2019-2028. De bijkomende onderzoekskosten worden ingeschat op € 30 miljoen over een periode van 10 jaar. Per jaar bedraagt het geschatte budget voor de OVAM bijgevolg € 3 miljoen voor ambtshalve bodemonderzoeken, zijnde een verhoging van € 2,65 miljoen ten opzichte van de nuloptie.

De uitvoering en opvolging van de nieuwe beleidsmaatregel houdt een uitbreiding van het takenpakket voor de OVAM in:

- beoordelen op aanvraag en ambtshalve van vrijstelling van de onderzoeksplicht;
- uitvoering van de bodemonderzoeken via programmatorische aanpak met inzet van het site-instrument uit het Bodemdecreet (vaststelling site; aanstelling bodemsaneringsdeskundige i.k.v. overheidsopdrachten; opvolging overheidsopdrachten).
- evaluatie van de bodemonderzoeken;
- handhaving nieuwe onderzoeksplicht.

Die extra taken vertegenwoordigen een personeelsinzet van 3 VTE over een periode van 10 jaar. In het kader van de huidige context worden de extra taken die voortkomen uit het nieuwe beleidsmaatregel voor de OVAM evenwel opgevangen binnen het huidige personeelsbestand, dit door een doorgedreven digitalisatie en informatisering die de afgelopen periode is uitgewerkt.

4. Probleembeschrijving

Het jaar 2015 werd door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het internationaal jaar van de bodem. Bedoeling was om dringend meer aandacht en zorg voor onze bodem te vragen. De bodem is immers de basis voor veel dingen die vaak als vanzelfsprekend gezien worden. Voedsel, natuur, energie, wonen, drinkwater, en de koolstof en stikstofkringloop. De bodem is daarmee het fundament van ons bestaan. Onze bodem doet heel veel om onze leefomgeving leefbaar te houden, maar een van de grootste bedreigingen voor de bodem in Vlaanderen is het historisch passief aan bodemverontreiniging.

Een verontreinigde bodem houdt risico's in tot nadelige beïnvloeding van mens en milieu: gezondheidsrisico's voor de mensen die erop wonen, werken en naar school gaan, voor de gewassen die erin groeien en voor de dieren die erin en erop leven. Bodemverontreiniging kan bovendien het grondwater aantasten en dat bedreigt onze kostbare watervoorraden.

Ruimte is schaars in Vlaanderen en moet dus optimaal gebruikt worden. Elke dag wordt 6 hectare open ruimte aangesneden (bron: Studie 'Verklarende factoren in de evolutie van het ruimtebeslag' van VITO in opdracht van Ruimte Vlaanderen – mei 2014) . Volgens schattingen komen er de volgende decennia bovendien meer dan een miljoen Vlamingen bij. Dat zijn evenveel mensen die een plek moeten vinden onder meer om te wonen, te werken, naar school te gaan en te ontspannen. Bodemverontreiniging en zelfs de perceptie van de aanwezigheid

van bodemverontreiniging kan de overdracht, de ontwikkeling en het gebruik van vastgoed belemmeren en aanleiding geven tot verwaarlozing en onderbenutting (brown- en blackfields). Hierdoor ontstaat er bijkomende druk op de schaarse open ruimte om ruimtelijke functies in te vullen.

Verontreinigde bodems zijn nadelig voor een gezonde leefomgeving, belemmeren een efficiënt ruimtegebruik en betekenen een rem voor de economische ontwikkeling.

Door gronden met historische bodemverontreiniging via bodemonderzoek in kaart te brengen en te saneren wordt bijgedragen tot een gezondere leefomgeving. Toxische stoffen worden uit de bodem verwijderd. Verontreinigde gronden worden aangepakt en opnieuw gezond gemaakt. Op die manier verzekeren we de land- en tuinbouw van een gezonde voedingsbodem en de drinkwatermaatschappijen van kwaliteitsvol grondwater, en creëren we een gezonde leefomgeving voor alle Vlamingen. Door verontreinigde terreinen te saneren en opnieuw inzetbaar te maken, wordt de open ruimte gevrijwaard en komt er ruimte vrij om te wonen, naar school te gaan of te werken.

Bij aanvang van het Vlaamse bodembeleid werd als een van de hoofddoelstellingen vooropgesteld om tegen 2036 alle historische bodemverontreiniging in Vlaanderen te saneren.

Om die doelstelling tijdig te kunnen realiseren, moeten in eerste instantie de gronden met historische bodemverontreiniging worden geïnventariseerd en de ernst van de verontreiniging worden bepaald. Volgens schattingen zijn er in Vlaanderen 80.000 risicogronden. Daarvan zijn er na iets meer dan 20 jaar bodembeleid (1995-2016) ongeveer 40.000 onderzocht (oriënterend bodemonderzoek). Dit is gebeurd op basis van de bestaande onderzoeksverplichtingen uit de bodemwetgeving: reeds sedert 1995 zijn in het Bodemsaneringsdecreet meerdere verplichte onderzoeksmomenten voorzien waarbij een oriënterend bodemonderzoek verplicht is voor de eigenaar, de gebruiker of de exploitant van de grond:

- bij overdracht van een risicogrond;
- bij stopzetting/sluiting van een risico-inrichting;
- periodiek bij welbepaalde in exploitatie zijnde risico-inrichtingen (inrichtingen van categorie A, A*, B en B*: zie toelichting bij indelingslijst bijlage 1 van titel I VLAREM).

Niettegenstaande deze onderzoeksverplichtingen reeds 20 jaar bestaan (Bodemsaneringsdecreet 1995), moet naar schatting nog de helft van de vermoedelijke risicogronden (40.000) worden onderzocht. Ook zijn de meeste eigenaars en exploitanten niet geneigd om op vrijwillige basis een bodemonderzoek op hun terrein uit te voeren uit vrees voor een eventuele verontreinigingsproblematiek die aan de oppervlakte zou komen met de financiële kosten en verantwoordelijkheden die hier mogelijk mee gepaard gaan. Eigenaars van risicogronden die niets te maken hebben met de historische activiteiten op het terrein die mogelijk tot bodemverontreiniging aanleiding hebben gegeven, ervaren het vaak als onbillijk dat zij het onderzoek moeten uitvoeren en de kost ervan dragen vooraleer zij hun grond kunnen overdragen. Particulieren die te maken krijgen met een verontreiniging op hun grond, kijken vaak aan tegen onredelijk hoge kosten en een veelvoud aan administratieve verplichtingen. Sensibilisering over de mogelijke gezondheidsrisico's van verontreinigde gronden en informatievoorziening over flankerende maatregelen van de overheid (o.a. vrijstelling van saneringsplicht, cofinanciering, draagkrachtregelingen,...) hebben niet het gewenste effect gehad. Het is op dit moment duidelijk dat met de inzet van de huidige beleidsinstrumenten de doelstelling van onderzoek en bodemsanering van de gronden met historische bodemverontreiniging tegen respectievelijk uiterlijk 2028 en uiterlijk 2036 niet wordt gerealiseerd.

Er is bijgevolg nood aan een doeltreffend instrument om ook de nog niet onderzochte risicogronden en de eventuele aanwezige historische bodemverontreiniging aan de oppervlakte te krijgen zodat de bodemkwaliteit van alle gronden met historische risicoactiviteiten gekend is en kan aangepakt worden. Via een oriënterend bodemonderzoek krijgt de OVAM kennis van de kwaliteit van de bodem van gronden. Als in het bodemonderzoek een bodemverontreiniging wordt aangetroffen die een risico voor mens of milieu vormt, legt de OVAM verdere maatregelen op: het uitvoeren van een beschrijvend bodemonderzoek en in voorkomend geval ook daadwerkelijke bodemsanering, meer bepaald het opstellen van een bodemsaneringsproject en het uitvoeren van bodemsaneringswerken.

5. Beleidsdoelstelling

Het voorstel tot invoering van een bodemonderzoeksplicht uiterlijk 2025 met mogelijkheid tot vrijstelling van onderzoeksplicht kadert in een aantal doelstellingen van het **Milieubeleidsplan, de Beleidsnota Omgeving 2014-2019** en het **Strategisch Plan van de OVAM (2015-2020). Beleidsnota Omgeving 2014-2019**

OD 33: Duurzaam bodembeheer faciliteert de ruimtelijke ontwikkeling

Verontreinigde gronden moeten zoveel mogelijk terug ingezet worden als kwaliteitsvolle ruimte, zodat de druk verminderd wordt om bijkomende open ruimte aan te snijden.

OD 36: Duurzaam bodembeheer faciliteert economische ontwikkeling

De mogelijkheid wordt gecreëerd voor particulieren en KMO's die nooit risico-activiteiten hebben gedaan om vrijstelling van de verplichting tot bodemonderzoek te verlenen.

OD 37: Duurzaam bodembeheer is essentieel voor een gezonde en kwaliteitsvolle leefomgeving

Strategisch Plan van de OVAM (2015-2020

SOD3: Voorkomen van bodemverontreiniging en saneren bestaande verontreiniging tegen 2036

OOD 10: Tegen 2036 willen we alle historische bodemverontreiniging saneren

Maatregel 10.2: Bodemonderzoeken worden afgerond tegen 2028

Tegen 2028 onderzoeken we de bodemkwaliteit van alle gronden waarop ooit risicoactiviteiten hebben plaatsgevonden. We geven prioriteit aan regio's en gemeenten met het grootste ontwikkelingspotentieel en de meeste bevolkingsimpact, gelet op het belang voor ruimtelijke ontwikkeling. Om de nodige informatie over verontreinigde gronden, brownfields en blackfields te verzamelen, is het belangrijk dat alle risicogronden onderzocht worden. We zetten maximaal in op het stimuleren, responsabiliseren en faciliteren van grondbezitters en -gebruikers om hun gronden te onderzoeken. *We verankeren in de wetgeving dat alle risicogronden tegen eind 2025 onderzocht moeten zijn.* Deze timing stelt ons in de mogelijkheid om niet-onderzochte gronden ambtshalve aan te pakken. Voor het onderzoeken van gronden in beschermingszones van waterwingebieden staat eind 2020 als datum.

SOD4: Duurzaam bodembeheer draagt bij tot een efficiënt ruimtegebruik, economische ontwikkeling en een gezonde leefomgeving.

OOD13: Duurzaam bodembeheer faciliteert de economische ontwikkeling

Maatregel 13.2: Vrijstellen saneringsplicht

Particulieren en kleine ondernemingen die te maken krijgen met een verontreiniging op hun grond, kijken vaak aan tegen onredelijk hoge kosten en een veelvoud aan administratieve verplichtingen. De OVAM wil die onbillijke situatie rechttrekken. Om te beginnen perken we de administratieve lasten voor bedrijven in. Daarnaast ondersteunen we de betrokken partijen waar nodig financieel.

We onderzoeken in welke gevallen de saneringsplicht nog steeds dermate onbillijk is, dat het aangewezen is de betreffende partijen vrijstelling te verlenen. Voor particulieren en kmo's die nooit risico-activiteiten hebben geëxploiteerd, wordt de mogelijkheid gecreëerd om vrijstelling te vragen van de verplichting tot bodemonderzoek.

De invoering van het nieuw verplicht onderzoeksmoment uiterlijk 2025 en een vrijstellingsmogelijkheid in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 heeft tot doel om de resterende circa 32.000 gronden met potentieel historische bodemverontreiniging in Vlaanderen (de 8000 resterende gronden hebben potentieel nieuwe bodemverontreiniging) uiterlijk eind 2028 met de inspanningen van de ondernemingen, overheden, burgers en de OVAM in kaart te brengen, zodat de sanering van de gronden met historische bodemverontreiniging met een risico voor mens of milieu uiterlijk 2036 kan worden gerealiseerd.

6. Opties

→ Nuloptie: voortzetting van een bestaande toestand

Behoud van de bestaande regeling voor het uitvoeren bodemonderzoeken met mogelijkheid tot vrijstelling saneringsplicht (na OBO)

In de nuloptie worden geen nieuwe beleidsmaatregelen voorzien. In de huidige bodemwetgeving bestaat de verplichting om een oriënterend bodemonderzoek (OBO) uit te voeren bij overdracht van een risicoground, bij sluiting van een risico-inrichting en periodiek voor in exploitatie zijnde risico-inrichtingen van categorie A en B (om de 10 en 20 jaar). Bovendien bestaat er in de huidige regeling geen mogelijkheid om vrijstelling van de onderzoeksplicht te bekomen. Die mogelijkheid is wel voorzien voor de verdere stappen na het oriënterend bodemonderzoek (vrijstelling van saneringsplicht). In dat geval kan de OVAM de bodemsanering ambtshalve uitvoeren en (pre)financieren.

Bij ongewijzigd beleid zal de bodemkwaliteit van alle gronden met potentieel historische bodemverontreiniging uiterlijk 2028 niet gekend zijn en zal de bodemsanering voor alle gronden met historische bodemverontreiniging eind 2036 niet gefinaliseerd zijn. Ingeschat wordt dat eind 2028 bij ongewijzigd beleid 20.600 risicogronden met potentieel historische verontreiniging nog niet onderzocht zullen zijn.

In de huidige bodemwetgeving is er voor eigenaars die hun risicoground wensen te verkopen geen mogelijkheid om vrijstelling van de bodemonderzoeksplicht te krijgen, ook al hebben ze niets te maken met de historische risico-activiteiten die op hun terrein in het verleden werden geëxploiteerd. Dit betekent dat betrokken eigenaars nog steeds inspanningen moeten doen om een bodemsaneringsdeskundige aan te stellen, het oriënterend bodemonderzoek te laten uitvoeren en eventueel een aanvraag tot vrijstelling van saneringsplicht in te dienen. Dit kan een zware last zijn voor particuliere eigenaars die in de meeste gevallen niet vertrouwd zijn met de bodemwetgeving. Daarenboven gaat het over activiteiten op hun gronden waar ze vaak in het geheel niet van op de hoogte waren bij de aankoop van het terrein in het verleden.

→ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie

Invoeren van een verplicht onderzoeksmoment uiterlijk 2025 met vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren met mogelijkheid tot overdracht van de risicoground zonder voorafgaand OBO

In het Bodemdecreet wordt een **verplicht onderzoeksmoment uiterlijk eind 2025** voorzien voor risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging waarvoor nog geen bodemonderzoek bij de OVAM beschikbaar is. Aangezien de doorlooptijd van een oriënterend bodemonderzoek tot het einde van de bodemsaneringswerken tot 8 jaar kan duren, is het van belang tegen eind 2028 de bodemonderzoeken af te ronden. Om alle resterende bodemonderzoeken eind 2028 te finaliseren, is het noodzakelijk de deadline van de uitvoering van de nieuwe bodemonderzoeksplicht te plaatsen op **uiterlijk eind 2025**. Na het verstrijken van de uiterste uitvoeringsdatum (uiterlijk 31 december 2025) kan de OVAM immers de risicogronden identificeren waarvoor de bodemonderzoeksplicht niet werd nageleefd en waarvan dus de bodemkwaliteit nog niet gekend is. Vervolgens kan de handhavingprocedure in die dossiers worden opgestart met mogelijkheid voor de plichtige om zich alsnog in regel te stellen met finaal eventueel de ambtshalve uitvoering van het bodemonderzoek door de OVAM (toezichthouder). Voor die handhavingprocedure wordt rekening gehouden met een termijn van 3 jaar. Vanaf de inwerkingtreding van de regeling kan vrijstelling van de onderzoeksplicht worden toegekend.

Tevens wordt **vrijstelling** van die nieuwe onderzoeksplicht voorzien voor particulieren die voldoen aan bepaalde voorwaarden (o.a. zelf de activiteit niet geëxploiteerd op de grond). Die vrijstelling wordt in dat geval ook doorgetrokken naar de verplichting om bij overdracht van de risicoground een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren. Dit is een vrijstellingsmogelijkheid die in de huidige regeling niet bestaat. Voor betrokken eigenaars wordt bijgevolg de **overdracht van de risicoground mogelijk zonder voorafgaand oriënterend bodemonderzoek**.

De bestaande wetgeving voorziet reeds dat de OVAM ambtshalve kan overgaan tot uitvoering van bodemonderzoeken via siteaanpak en woonzoneprojecten. Hiervoor dienen de nodige budgetten en personeel te worden voorzien. De ambtshalve uitvoering van de bodemonderzoeken in het kader van de vrijstelling door de OVAM wordt ingepland voor de periode 2019-2028.

→ Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Invoeren van een verplicht onderzoeksmoment uiterlijk 2025 met vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren zonder mogelijkheid tot overdracht van de risicoground

In optie 3 wordt voorzien in eenzelfde wettelijke verplichting en vrijstellingsmogelijkheid als in optie 2 met als enige verschil dat de vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht **niet** wordt doorgetrokken naar de bodemonderzoeksplicht bij de overdracht van risicoground.

De wetgeving voorziet dat de OVAM kan overgaan tot ambtshalve uitvoering van bodemonderzoeken via siteaanpak en woonzoneprojecten. Deze aanpak wordt opgestart per gemeente afhankelijk van het beschikbare personeel en budget van de OVAM.

Particulieren die sneller willen overdragen voordat de woonzone/site-aanpak door de OVAM wordt opgestart, zullen in deze optie zelf het bodemonderzoek moeten uitvoeren.

7. Analyse van de effecten

Doelgroepen

De doelgroepen van de regeling met betrekking tot het invoeren van een verplicht onderzoeksmoment uiterlijk eind 2025 en de mogelijkheid tot vrijstelling onderzoeksplicht, zijn de volgende :

- **ondernemingen** die een inrichting, aangeduid in de lijst van risico-inrichtingen met de categorie O (zie bijlage 1 van VLAREBO van 14 december 2007) exploiteren van vóór 29 oktober 1995 (verontreiniging die dateert van voor die datum wordt beschouwd als historische bodemverontreiniging);
- **particulieren** die eigenaar zijn van een risicoground waarop vóór 29 oktober 1995 risico-inrichtingen werden geëxploiteerd, maar waar nu geen risico-activiteiten meer worden uitgeoefend;
- **overheden**: Vlaamse, federale en lokale overheden als eigenaar van dergelijke risicogronden.

Andere betrokken partijen zijn de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (**OVAM**) die toezicht houdt op de uitvoering van het bodembeleid (milieuhandhaving) en ook de bevoegdheid heeft om ambtshalve een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren (zowel in kader van milieuhandhaving als bij toekenning van vrijstelling van onderzoeksplicht), evenals een site-onderzoek bij site-aanpak voor woonzones.

Verdere betrokkenen zijn de **bodemsaneringsdeskundigen** onder wiens leiding een oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd, en de samenleving in het algemeen.

→ Nuloptie : behoud van de bestaande regeling voor het uitvoeren van een verplicht bodemonderzoeken met mogelijkheid tot vrijstelling saneringsplicht (na OBO)

Effectbeschrijving

Bij een ongewijzigd beleid (behoud van de huidige bodemonderzoeksverplichtingen en afwezigheid van vrijstellingsmogelijkheid) zal de doelstelling 2028 (alle risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging via een oriënterend bodemonderzoek in kaart brengen) en doelstelling 2036 (alle gronden met een ernstige historische bodemverontreiniging saneren) niet gerealiseerd worden.

In de huidige bodemwetgeving bestaat reeds de verplichting om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren in de volgende gevallen:

- bij de overdracht van een risicoground: gronden waarop momenteel of in het verleden een risico-inrichting wordt/werd geëxploiteerd en die ingedeeld worden in categorie O, A (A*) en B (B*);
- bij de sluiting van een risico-inrichting;
- periodieke onderzoeksplicht voor in exploitatie zijnde risico-inrichtingen van categorie A en B (bodemonderzoek om de 10 en 20 jaar).

Ondernemingen die op hun grond risico-inrichtingen van categorie A of B exploiteren, moeten in de huidige regeling een verplicht periodiek bodemonderzoek uitvoeren waarvan het tijdstip afhankelijk is van de startdatum

van de exploitatie van de betreffende inrichtingen. Ondernemingen met enkel een risico-inrichting van categorie O zullen enkel bij overdracht van de grond en sluiting van de inrichting een bodemonderzoek moeten uitvoeren.

Particulieren zullen enkel een bodemonderzoek moeten uitvoeren bij overdracht van hun terrein (tenzij in het uitzonderlijke geval dat zij er een risico-inrichting exploiteren van categorie A of B en er dus een periodieke bodemonderzoeksplicht bestaat).

Overheden die eigenaar zijn van risicogronden zullen geen onderzoek moeten uitvoeren zolang het terrein niet wordt overgedragen (tenzij in het uitzonderlijke geval dat zij er een risico-inrichting exploiteren van categorie A of B en er dus een periodieke bodemonderzoeksplicht bestaat).

Voor de ganse samenleving blijft er een grote onzekerheid naar milieu-impact van mogelijk verontreinigde terreinen, is er geen bijdrage tot vermindering van de druk op de open ruimte en blijven gronden met (potentieel of met de perceptie van) historische bodemverontreiniging onderbenut of verworden ze tot brownfields. .

Inschattingen

Op basis van gegevens uit onder meer het Grondeninformatieregister van de OVAM en de gemeentelijke inventarissen van risicogronden wordt ingeschat dat er in Vlaanderen ongeveer **40.000 locaties** nog niet werden onderzocht. De locaties kunnen als volgt ingedeeld worden:

– 20.000 locaties waarop er ook vandaag nog risico-inrichtingen worden geëxploiteerd door ondernemingen: 18.000 locaties met inrichtingen van categorie A of B en 2000 locaties met inrichtingen van categorie O. Van de 18.000 locaties met risico-inrichtingen van categorie A of B en de 2000 locaties met risico-inrichtingen van categorie O wordt geschat dat 60% ook reeds vóór november 1995 in exploitatie waren en waar dus mogelijk historische bodemverontreiniging aanwezig is: 10.800 locaties (categorie A of B) en 1200 locaties (categorie O). en dus in totaal **12.000 locaties** met potentieel historische bodemverontreiniging.

– **10.000 locaties** in eigendom van Vlaamse, federale en lokale overheden met potentieel historische bodemverontreiniging;

– **10.000 locaties** in eigendom van particulieren die hierop geen (risico)activiteiten uitvoeren met potentieel historische bodemverontreiniging.

In totaal gaat het dus naar schatting om **32.000 locaties** met potentieel historische bodemverontreiniging waarvoor nog geen oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd en die dus vallen onder de doelstelling 2028 en potentieel 2036.

Bij ongewijzigd beleid zullen zowel de ondernemingen, de overheden als de particulieren elk afzonderlijk te maken krijgen met de verplichting tot uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek. De onderzoekskosten bij overdracht, stopzetting of periodieke onderzoeksplicht zullen **volledig** bij deze groepen liggen. Er is in de huidige wetgeving immers geen mogelijkheid tot vrijstelling van de bestaande onderzoeksverplichtingen voorzien.

De kost van een oriënterend bodemonderzoek bedraagt gemiddeld € 5000. De totale kost voor de doelgroepen bij ongewijzigd beleid bedraagt 40.000 locaties x € 5000 = **€ 200 miljoen** waarvan het tijdstip van uitgave afhankelijk is van het moment van overdracht van de grond, sluiting van de actieve risico-inrichting of tijdstip van periodieke onderzoeksplicht. Voor veel gronden zal dit tijdstip na 2028 liggen.

1) Ondernemingen: 20.000 locaties met actieve risico-inrichtingen door ondernemingen.

Inschatting van de totale onderzoekskosten voor ondernemingen met risicogronden met een A of B categorie bedragen dan 18.000 locaties x € 5000 = **€ 90 miljoen** gespreid over een termijn afhankelijk van het moment van de periodieke bodemonderzoeksplichting, overdracht van de grond of sluiting van de risico-inrichting. Ingeschat kan worden dat 13.000 locaties uiterlijk eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek hebben uitgevoerd in het kader van de bestaande onderzoeksverplichtingen.

Op de resterende 2000 locaties gaat het om risico-inrichtingen van categorie O en dus geldt er enkel een onderzoeksplicht bij overdracht van de grond of sluiting van de inrichting. De totale onderzoekskosten bedragen: 2000 locaties x € 5000 = **€ 10 miljoen**. Ingeschat kan worden dat 25% van die gronden zal overgedragen worden of de risico-inrichting zal gesloten worden in de periode tot 2028, dit zijn 500 locaties.

In totaal zullen de ondernemingen eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek hebben uitgevoerd voor 13.500 locaties waarvan 8100 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging.

2) Overheden: 10.000 locaties in eigendom van Vlaamse, federale en lokale overheden. Het overgrote deel van de locaties in eigendom van overheden zijn risicogronden omwille van activiteiten die in het verleden (bijvoorbeeld oude stortplaatsen) op de grond werden geëxploiteerd. Voor die locaties zullen de overheden bij ongewijzigd beleid enkel bij overdracht van de risicogrond een onderzoeksplicht hebben. Het aantal locaties

waar overheden zelf momenteel nog risico-inrichtingen exploiteren en ze dus een verplicht onderzoeksmoment bij stopzetting, overdracht en bij periodieke onderzoeksplicht hebben, is verwaarloosbaar.

Inschatting van de totale onderzoekskosten voor overheden bedraagt $10.000 \times \text{€ } 5000 = \text{€ } 50 \text{ miljoen gespreid over ongekeerde termijn}$ grotendeels afhankelijk van het tijdstip van overdracht. Ingeschat kan worden dat 20% van die gronden zal overgedragen worden in de periode tot 2028, dit zijn 2.000 locaties en zal er voor die locaties eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek zijn.

3) Burgers: 10.000 locaties in eigendom van particulieren. Vele locaties zijn risicogronden waar in het verleden risico-inrichtingen werden geëxploiteerd en waar nu veelal bewoning is. Particulieren krijgen enkel te maken met een verplicht onderzoeksmoment bij overdracht van het onroerend goed. Inschatting van de totale onderzoekskosten voor particulieren bedraagt $10.000 \times \text{€ } 5000 = \text{€ } 50 \text{ miljoen gespreid over ongekeerde termijn}$ (afhankelijk van tijdstip van overdracht). Ingeschat kan worden dat 15% zal overgedragen worden in de periode tot 2028, dit zijn 1.500 locaties en zal er voor die locaties eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek zijn.

De doelstelling 2028 en 2036 wordt niet gerealiseerd: eind 2028 zal bij ongewijzigd beleid naar schatting slechts voor **11.600 locaties** ($8.100 + 2.000 + 1.500$) van de 32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd en bij de OVAM beschikbaar zijn. Voor **20.400 locaties** met potentieel historische bodemverontreiniging zal de bodemkwaliteit bij ongewijzigd beleid eind 2028 nog niet gekend zijn.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Ondernemingen	Locaties met actieve risico-inrichting van categorie A en B: uitvoering bodemonderzoek op basis van de bestaande onderzoeksplicht (periodieke plicht) van toepassing. Tijdstip afhankelijk van de startdatum	18.000 locaties (onderzoekskost: €90 miljoen) waarvan 13.000 locaties eind 2028 onderzocht (onderzoekskost €65 miljoen) waarvan 7.800 locaties met potentieel historische verontreiniging	Potentieel gezondheidsrisico ingevolge uitblijven van onderzoek en aanpak van eventuele verontreiniging voor groot aantal locaties met potentieel historische verontreiniging.	13.500 locaties onderzocht eind 2028 (Onderzoekskost: €67,5 miljoen) waarvan 8.100 locaties met potentieel historische verontreiniging onderzocht eind 2028 (Onderzoekskost: €40,5 miljoen)
	Locaties met risico-inrichting van categorie O : enkel bodemonderzoek bij overdracht en sluiting. Keuzevrijheid ligt bij ondernemingen: zij bepalen zelf tijdstip van overdracht en sluiting dus uitvoering bodemonderzoek	2000 locaties (onderzoekskost: €10 miljoen) waarvan 500 locaties eind 2028 onderzocht (onderzoekskost: €2,5 miljoen) waarvan 300 locaties met potentieel historische verontreiniging		3.900 locaties met potentieel historische verontreiniging eind 2028 niet onderzocht

Particulieren	Enkel verplicht onderzoek bij overdracht grond Keuzevrijheid ligt bij particulieren: zij bepalen zelf tijdstip van overdracht en dus uitvoering bodemonderzoek	10.000 locaties Onderzoekskost €50 miljoen	Potentieel risico voor gezondheid ingevolge uitblijven van onderzoek en aanpak van eventuele verontreiniging Onzekerheid over aanwezigheid bodemverontreiniging kan perceptie van ernstig bodemprobleem doen ontstaan met waardevermindering terrein tot gevolg Geen mogelijkheid tot vrijstelling van onderzoeksplicht bij overdracht risicoground Particulieren moeten zelf volledig last en kostprijs van bodemonderzoek dragen Weinig draagvlak voor uitvoering verplicht bodemonderzoek bij overdracht ingeval particulier niets met historische risico-inrichting te maken heeft	1.500 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging onderzocht eind 2028 Onderzoekskost: € 7,5 miljoen 8.500 locaties met potentieel historische verontreiniging eind 2028 niet onderzocht
Overheden (Vlaamse, federale als lokale overheden)	Enkel verplicht onderzoek bij overdracht grond of sluiting risico-inrichting Keuzevrijheid ligt bij overheden: zij bepalen zelf tijdstip van overdracht/sluiting en dus uitvoering bodemonderzoek	10.000 locaties Onderzoekskost €50 miljoen	Geen kennis over de bodemkwaliteit van alle risicogronden en dus op gebruikspotentieel ervan. Rem op ontwikkeling of benutting van de gronden Potentieel risico voor gezondheid ingevolge uitblijven van onderzoek en aanpak van eventuele verontreiniging	2.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging onderzocht eind 2028 Onderzoekskost: € 10 miljoen 8.000 locaties met potentieel historische verontreiniging eind 2028 niet onderzocht

OVAM			Doelstelling 2028 en 2036 wordt niet gerealiseerd Geen programmatorische aanpak ambtshalve bodemonderzoeken door OVAM, maar ad hoc Information gap in Grondeninformatieregister en bodemattesten van de OVAM voor de niet onderzochte gronden	Huidige OVAM-budget uitvoering site-onderzoeken: € 350.000 per jaar
Bodemsanerings-deskundigen			Inkomsten uit bodemonderzoeken en begeleiding bodemsaneringen over langere termijn te spreiden	
Samenleving			Uitblijven van bodemonderzoeken en saneringen hebben potentieel schadelijke impact naar de leefomgeving Geen versnelde bijdrage tot vermindering druk op open ruimte Geen rem op ontstaan van brownfields Rem op economische ontwikkeling	

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie :

Invoeren van een verplicht onderzoeksmoment uiterlijk eind 2025 met vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren met mogelijkheid tot overdracht van de risicogrond

Effectbeschrijving

Door het invoeren van een verplicht onderzoeksmoment zullen eigenaars van gronden met risico-inrichtingen die werden aangevat vóór november 1995 en ondernemingen met risico-inrichtingen van categorie O waarvan de exploitatie werd aangevat vóór november 1995 uiterlijk eind 2025 een oriënterend bodemonderzoek moeten uitvoeren voor zover op die grond nog geen oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd.

Inschattingen

1) Ondernemingen

In de voorgestelde regeling komen de ondernemingen met uitsluitend risico-inrichting van categorie O die vóór november 1995 gestart zijn onder het toepassingsgebied van het nieuw verplichte onderzoeksmoment, dit zijn naar schatting 1200 locaties. Voor die **1200 locaties** zal uiterlijk eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd zijn. De ondernemingen komen niet in aanmerking voor de vrijstelling van onderzoeksplicht aangezien ze zelf de bodembedreigende activiteiten hebben geëxploiteerd (beginsel 'vervuiler betaalt'), dan wel eigenaar van de grond waren tijdens de exploitatie van de inrichting. De onderzoekskosten ten bedrage van 1.200 locaties x 5.000 euro= **€ 6 miljoen** vallen dan ook volledig ten laste van de ondernemingen.

De overige ondernemingen met risico-inrichtingen van categorie O dateren van na november 1995 (800 locaties) en vallen enkel onder de bestaande onderzoeksplicht (bij overdracht van risicoground en sluiting van risico-inrichting). Ingeschat kan worden dat 25% van die gronden zal overgedragen worden of de risico-inrichting zal gesloten worden in de periode tot 2028: dit zijn **200 locaties** waarvoor eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek beschikbaar zal zijn. De onderzoekskosten bedragen: 200 locaties x 5.000 euro= **€ 1 miljoen**.

Ondernemingen met een actieve risico-inrichting van categorie A of B (18.000 locaties) vallen niet onder de nieuwe onderzoeksplicht, maar enkele onder de bestaande periodieke onderzoeksplicht (tijdstip afhankelijk is van de startdatum van de activiteiten) en de bestaande onderzoeksplicht bij sluiting van de inrichting en bij overdracht van de risicoground. Ingeschat kan worden dat 13.000 locaties uiterlijk eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek hebben uitgevoerd in het kader van de bestaande onderzoeksverplichtingen, waarvan **7.800 locaties** (60%) met potentieel historische bodemverontreiniging. De onderzoekskosten bedragen: 7.800 locaties x 5.000 euro= **€ 39 miljoen**.

2) Particulieren

Particulieren die eigenaar zijn van een risicoground waar vóór november 1995 risico-inrichtingen uitgebraat werden, vallen onder het toepassingsgebied van het nieuw verplicht onderzoeksmoment. Het gaat om **10.000 locaties** die in principe uiterlijk eind 2028 zullen onderzocht zijn. De onderzoekskosten bedragen 10.000 locaties x 5.000 euro= **€50 miljoen**.

In deze optie wordt in de wetgeving opgenomen dat particulieren kunnen worden vrijgesteld van de nieuwe onderzoeksverplichting als zij voldoen aan drie voorwaarden: 1) de eigenaar heeft de risico-inrichting(en) niet geëxploiteerd; 2) de risico-inrichtingen was niet aanwezig tijdens zijn eigenaarschap; 3) de eigenaar heeft de locatie sedert de verwerving enkel gebruikt voor particulier gebruik.

Ingeschat kan worden dat particulieren voor 80% van de locaties voor vrijstelling in aanmerking komen, dit zijn 8.000 locaties. Overdrachten van die gronden worden eveneens mogelijk zonder de voorafgaande verplichting van een bodemonderzoek.

Voor **2000 locaties** zal het bodemonderzoek wel moeten worden uitgevoerd door particulieren uiterlijk eind 2028. De onderzoekskosten voor de particulieren bedragen: 2.000 locaties x 5.000 euro= **€10 miljoen**.

Bij vrijstelling van onderzoeksplicht gaat de OVAM het bodemonderzoek uitvoeren en dus naar inschatting voor **8.000 locaties**. Dit gebeurt met een programmatorische aanpak over een periode van 10 jaar (2019-2028) met inzet van het site-instrument hetgeen schaalvoordelen met zich brengt. De totale onderzoekskosten voor de OVAM worden ingeschat op: 8.000 locaties x 3.750 euro= **€30 miljoen**.

3) Overheden

Overheden die eigenaar zijn van risicogronden waarop vóór november 1995 risico-inrichtingen werden geëxploiteerd (**10.000 locaties**), vallen eveneens onder het nieuw verplicht onderzoeksmoment en zullen uiterlijk eind 2018 uitgevoerd zijn. De overheden komen niet in aanmerking voor de vrijstelling omdat ze veelal eigenaar waren van de gronden op het moment van de uitvoering van de bodembedreigende activiteiten, dan wel waren ze betrokken bij de uitvoering van die activiteiten of hebben ze er inkomsten uit verworven.

De totale onderzoekskosten voor de overheden bedraagt: 10.000 locaties x 5.000 euro= **€50 miljoen**. Ingevolge de nieuwe bodemonderzoeksplicht zullen de betreffende overheden versneld met deze onderzoekskosten worden geconfronteerd.

4) Bodemsaneringsdeskundigen

Bodemsaneringsdeskundigen zullen in de periode 2018-2028 veel meer opdrachten ontvangen voor het uitvoeren van oriënterende bodemonderzoeken, met een piek in de jaren 2023 tot 2025. Op basis van die bodemonderzoeken zal tot uiting komen op welke gronden een ernstige historische bodemverontreiniging aanwezig is en dus moeten gesaneerd worden. In de periode tot 2036 zullen de bodemsaneringsdeskundigen inkomsten verwerven uit de begeleiding van die bodemsanereringen.

Het voorgaande betekent dat van de 40.000 nog te onderzoeken locaties er eind 2028 34.400 locaties zullen onderzocht zijn. Als we kijken naar de locaties met potentieel historische verontreiniging, dan kan ingeschat worden dat voor **29.000 locaties** van de 32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek beschikbaar zal zijn. De doelstelling 2028 wordt hiermee benaderd. In

vergelijking met de nuloptie zullen eind 2028 17.400 locaties met potentieel historische verontreiniging meer onderzocht zijn.

Ingevolge de mogelijkheid tot vrijstelling van de onderzoeksplicht voor particulieren bedraagt in optie 2 de budgettaire impact van **30 miljoen euro** voor de OVAM in de periode 2019-2028:

Dit is 23 miljoen euro meer in vergelijking met de nuloptie (2,3 miljoen euro jaarlijks).

Voor de particulieren zullen de onderzoekskosten gelet op de vrijstelling van saneringsplicht in vergelijking met de nuloptie **40 miljoen euro lager** liggen. In deze optie wordt voor de particulieren met vrijstelling van de nieuwe bodemonderzoeksplicht (8.000 locaties) verder ook de overdracht mogelijk zonder de voorafgaandelijke verplichting van een oriënterend bodemonderzoek.

In deze optie worden de onderzoekskosten voor het grootste deel weggenomen bij de particulieren en doorgeschoven naar de OVAM. De OVAM kan door het bundelen van locaties in een woonzone/siteaanpak de onderzoekskosten verminderen tot **30 miljoen** met de uitvoering gespreid van 2019 tot 2028.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Ondernemingen	Locaties met actieve risico-inrichting van categorie A en B: uitvoering bodemonderzoek op basis van de bestaande onderzoeksplicht (periodieke plicht) van toepassing. Tijdstip afhankelijk van de startdatum	18.000 locaties (onderzoekskosten: €90 miljoen) waarvan 13.000 locaties eind 2028 onderzocht (onderzoekskosten: €65 miljoen) waarvan 7.800 locaties met potentieel historische verontreiniging (onderzoekskosten: €39 miljoen)	Nieuwe wettelijke verplichting: verplicht onderzoeksmoment eind 2025 voor 1.200 locaties en dus geen keuzevrijheid voor die ondernemingen	14.400 locaties onderzocht eind 2028 (Onderzoekskosten: €72 miljoen) waarvan 9.000 locaties met potentieel historische verontreiniging (Onderzoekskosten: €45 miljoen) = 900 locaties meer dan in optie 1 = onderzoekskosten voor ondernemingen
	Locaties met risico-inrichting van categorie O gestart voor nov 1995: nieuwe bodemonderzoeksplicht eind 2025	1.200 locaties die eind 2028 onderzocht (onderzoekskosten: €6 miljoen)		
	Locaties met risico-inrichting van categorie O gestart na nov 1995: bodemonderzoek bij overdracht en sluiting. Keuzevrijheid ligt bij ondernemingen: zij bepalen zelf tijdstip van overdracht en sluiting dus uitvoering bodemonderzoek	800 locaties (onderzoekskosten: €4 miljoen) waarvan 200 locaties eind 2028 onderzocht (onderzoekskosten: €1 miljoen)	Vervroeging van bodemonderzoek en dus onderzoekskosten voor de betreffende ondernemingen	€4,5 miljoen hoger dan in optie 1

Particulieren	Mogelijkheid van vrijstelling onderzoeksplicht – verhoging draagvlak van bodembeleid Bij vrijstelling onderzoeksplicht : – verkoop mogelijk zonder voorafgaand bodemonderzoek – rechtszekerheid over de ambtshalve uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek door de OVAM – geen kosten voor uitvoering oriënterend bodemonderzoek – toekenning vrijstelling saneringsplicht op basis van dossier Kennis betreffende de bodemkwaliteit en potentiële gezondheidsrisico en eventuele noodzaak tot bodemsanering		Nieuwe wettelijke verplichting: verplicht onderzoeksmoment eind 2025 voor 10.000 locaties en dus geen keuzevrijheid voor die particulieren Indien geen vrijstelling onderzoeksplicht : uitvoeren bodemonderzoek voor eind 2025 + onderzoekskost	10.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging onderzocht eind 2028 = 8.500 locaties meer dan in optie 1 Vrijstelling onderzoeksplicht voor 8.000 locaties. Ambtshalve uitvoering door de OVAM uiterlijk eind 2028 (periode 2019-2028) Onderzoekskost voor OVAM: 8.000 locaties x 3.750 euro= €30 miljoen Geen vrijstelling onderzoeksplicht voor 2.000 locaties Onderzoekskost voor particulieren: 2.000 locaties x 5.000 euro= €10 miljoen
Overheden (Vlaamse, federale als lokale overheden)	Kennis betreffende de bodemkwaliteit en potentiële gezondheidsrisico en eventuele noodzaak tot bodemsanering		Nieuwe wettelijke verplichting: verplicht onderzoeksmoment eind 2025 voor 10.000 locaties en dus geen keuzevrijheid voor die overheden	10.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging onderzocht eind 2028 = 8.000 locaties meer dan in optie 1 Onderzoekskosten voor overheden: 10.000 locaties x 5.000 euro= € 50 miljoen tegen 2028 in plaats van gespreid over ongekende termijn

OVAM	Kennis betreffende de bodemkwaliteit van risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging gekend tegen ten laatste 2028 Benaderen van doelstelling 2028		Hogere beheerskosten : beoordeling vrijstelling onderzoeksplicht + ambtshalve uitvoering bodemonderzoeken voor 8.000 locaties in periode 2019-2028 Noodzaak bijkomende financiële middelen voor de OVAM Bijkomende taken OVAM (3 VTE) die opgevangen worden binnen bestaande personeelbestand Programmatische aanpak via siteregeling geeft schaalvoordelen	Beheerskosten OVAM in periode 2019-2028: €30 miljoen Beheerskosten OVAM €26.5 miljoen hoger dan in optie 1: jaarlijks €2,65 miljoen
Bodemsanerings-deskundigen	Verhoogd aantal opdrachten voor uitvoering bodemonderzoeken			

Samenleving	Kennis van de bodemkwaliteit van risicogronden met potentieel historische verontreiniging is gekend uiterlijk 2028 en maakt doelstelling 2036 haalbaar Ingevolge versnelde uitvoering bodemonderzoeken en saneringen kan versneld potentieel schadelijke impact naar de leefomgeving worden weggenomen Versnelde bijdrage tot vermindering druk op open ruimte Rem op ontstaan van brownfields Stimulans voor economische ontwikkeling			
-------------	---	--	--	--

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Invoeren van een verplicht onderzoeksmoment in 2025 met vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren zonder mogelijkheid tot overdracht van de risicogrond

Effectbeschrijving

Optie 3 heeft dezelfde draagwijdte als optie 2 met dat verschil dat in optie 3 de wetgeving niet voorziet dat de particulieren die vrijstelling van de nieuwe onderzoeksplicht hebben bekomen (8.000 locaties) hun risicogrond kunnen overdragen zonder voorafgaand bodemonderzoek. Dit betekent dat als de betreffende particulieren sneller hun risicogrond willen overdragen dan de voorziene programmatorische aanpak van de bodemonderzoeken door de OVAM, dan zullen zij het oriënterend bodemonderzoek zelf moeten uitvoeren en bekostigen.

Naar inschatting zal dit het geval zijn voor 10% van de 8000 locaties waar de particulieren vrijstelling van onderzoeksplicht hebben bekomen, dit is 800 locaties waar de particulier in het kader van de overdracht alsnog zelf het oriënterend bodemonderzoek zal uitvoeren en niet de OVAM in haar programmatorische aanpak van de vrijstellingsdossiers. Op die manier hebben de kopers van de betreffende gronden voorafgaand aan de aankoop kennis over de bodemkwaliteit van de grond en kunnen ze op zorgvuldige wijze een beslissing nemen over de aankoop van de grond.

In optie 3 zal de OVAM in het kader van vrijstelling onderzoeksplicht bijgevolg voor 7200 locaties uiterlijk 2028 een oriënterend bodemonderzoek uitvoeren en de particulieren voor 2800 locaties. Dit betekent in vergelijking met optie 2 voor de particulieren een **meerkost van 4 miljoen** euro (800 locaties x 5.000 euro) en voor de OVAM een **vermindering van de beheerskosten met 3 miljoen** euro (800 locaties x 3750 euro) over 10 jaar (2019-2028).

Voor het overige zijn de inschattingen gelijklopend aan deze van optie 2. Dit betekent dat voor **29.000 locaties** van de 32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging eind 2028 een oriënterend bodemonderzoek beschikbaar zal zijn. De doelstelling 2028 wordt hiermee benaderd. In vergelijking met de nuloptie zullen eind 2028 dus 17.400 locaties met potentieel historische verontreiniging meer onderzocht zijn. Verder zal de beheerskost voor de OVAM **26.5 miljoen euro hoger** liggen in de periode 2019-2028 (2,65 miljoen euro per jaar) dan in optie 1 (3.5 miljoen euro in de periode 2019-2028 of 350.000 euro jaarlijks)

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
Ondernemingen	Zie optie 2	Zie optie 2	Zie optie 2	Zie optie 2
Particulieren	Mogelijkheid van vrijstelling onderzoeksplicht – verhoging draagvlak van bodembeleid Bij vrijstelling onderzoeksplicht : – rechtszekerheid over de ambtshalve uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek door de OVAM – geen kosten voor uitvoering oriënterend bodemonderzoek – toekenning vrijstelling saneringsplicht op basis van dossier Kennis betreffende de bodemkwaliteit en potentiële gezondheidsrisico en eventuele noodzaak tot bodemsanering	10.000 locaties die verplicht moeten onderzocht worden tegen 2025 bij vroegtijdige overdracht : zelf bodemonderzoek laten uitvoeren onderzoekskosten van €15 miljoen	Indien geen vrijstelling onderzoeksplicht : verplicht onderzoeksmoment tegen 2025 (2000 locaties) Bij vrijstelling onderzoeksplicht : geen verkoop mogelijk zonder voorafgaand bodemonderzoek (800 locaties)	10.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging onderzocht eind 2028 = 8.500 locaties meer dan in optie 1 Geen vrijstelling onderzoeksplicht voor 2.000 locaties Onderzoekskosten voor particulieren: 2.000 locaties x 5.000 euro= €10 miljoen Overdracht door particulieren vóór ambtshalve tussenkomst OVAM: onderzoeksplicht voor particulieren voor 800 locaties en onderzoekskosten particulieren: 800 locaties x 5000 euro= €4 miljoen Vrijstelling onderzoeksplicht voor 8.000 locaties. Ambtshalve uitvoering door de OVAM uiterlijk eind 2028 (periode 2019-2028): 8000 locaties – 800 locaties= 7200 locaties. Onderzoekskosten voor OVAM: 7200 locaties x 3.750 euro= €27 miljoen
Overheden (Vlaamse, federale als lokale overheden)	Zie optie 2	Zie optie 2	Zie optie 2	Zie optie 2

OVAM	Kennis betreffende de bodemkwaliteit van risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging gekend tegen ten laatste 2028 Benaderen van doelstelling 2028		Hogere beheerskosten : beoordeling vrijstelling onderzoeksplicht + ambtshalve uitvoering bodemonderzoeken voor 7.200 locaties in periode 2019-2028 Noodzaak bijkomende financiële middelen voor de OVAM Bijkomend takenpakket OVAM (3VTE) wordt opgevangen binnen huidig personeelsbestand Programmatische aanpak via siteregeling geeft schaalvoordelen	Onderzoekskosten OVAM 2019-2028: €27 miljoen Beheerskosten OVAM €20 miljoen hoger dan in optie 1 (periode 2019-2028): jaarlijks €2 miljoen
Bodemsanerings-deskundigen	Zie optie 2			
Samenleving	Zie optie 2			

8. Vergelijking van de opties

De opties voor de beleidsmaatregel worden vergeleken op basis van de volgende drie criteria:

- effectiviteit: in welke mate draagt de beleidsmaatregel bij tot de realisatie van de doelstelling om tegen eind 2028 een bodemonderzoek uit te voeren voor alle risicogronden met potentieel historische bodemverontreiniging die tot op heden nog niet onderzocht zijn om op die manier de bodemkwaliteit van die gronden en de eventuele noodzaak tot verdere maatregelen en bodemsanering tijdig te kennen. Bovendien is belangrijk dat de inspanningen en kosten die gemaakt worden bij de uitvoering van de beleidsmaatregel in verhouding zijn tot de opbrengst ervan.
- kosten van uitvoering beleidsmaatregel en verhouding van kosten tot opbrengst: wat zijn de onderzoekskosten voor de onderzoeksplichtigen (ondernemingen, particulieren en overheden) en beheerskosten van de OVAM (onderzoekskosten en personeelskosten) en wat is de verhouding tussen de geraamde kosten en de verwachte realisatie van de doelstelling (efficiëntie).
- draagvlak voor het bodembeleid bij de particulieren die geen link hebben met de verontreinigende activiteiten die op hun terrein werden uitgebaat in het verleden, in het bijzonder het draagvlak voor de bestaande bodemonderzoeksverplichtingen (geen vrijstelling mogelijk) en het nieuwe verplichte onderzoeksmoment (met vrijstellingsmogelijkheid voor particulieren + in optie 2 uitgebreid tot de onderzoeksplicht bij overdracht van risicogrond).

Gelet op het belang van het realiseren van de doelstelling 2036 (en dus ook doelstelling 2028) is de doeltreffendheid van de beleidsmaatregel het belangrijkste beslissingscriterium.

Opties	Doelstelling 2028	Totale onderzoeks- en beheerskost (2018-2028)	Draagvlak
Nuloptie	— (11.600/32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging: ca 36%)	+ – 58 miljoen euro onderzoekskosten ondernemingen, particulieren en overheden – 7 miljoen euro onderzoekskosten OVAM	—
Optie 2 – nieuwe onderzoeksplicht eind 2025 – vrijstelling onderzoeksplicht particulieren – overdracht risicoground zonder voorafgaand OBO voor vrijgestelde particulieren	++ (29.000/32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging: ca 90%)	— – 105 miljoen euro onderzoekskosten ondernemingen, particulieren en overheden – 30 miljoen euro onderzoekskosten OVAM	++
Optie 3 – nieuwe onderzoeksplicht eind 2025 – vrijstelling onderzoeksplicht particulieren – geen overdracht risicoground zonder voorafgaand OBO voor vrijgestelde particulieren	++ (29.000/32.000 locaties met potentieel historische bodemverontreiniging: ca 90%)	— – 109 miljoen euro onderzoekskosten ondernemingen, particulieren en overheden – 27 miljoen euro onderzoekskosten OVAM	+

Optie 2 en 3 benaderen de beoogde doelstelling 2028 (90%) en scoren daarom op het belangrijkste criterium van doeltreffendheid beduidend hoger dan de nuloptie (36%). In optie 2 en 3 krijgen we aldus binnen een korte tijdsperiode (10 jaar) zicht op de bodemkwaliteit van het grootste deel van de risicogronden (90%) met potentieel historische bodemverontreiniging waarvoor vandaag nog geen bodemonderzoek beschikbaar is. In de nuloptie zou er naar schatting 18 jaar extra nodig zijn om hetzelfde resultaat te bereiken. Als we dit in rekening brengen, ligt de efficiëntie van de beleidsmaatregel van optie 2 en 3 in het licht van de realisatie van de doelstelling 2028 en 2036 hoger dan die van de nuloptie, hoewel de onderzoekskosten voor de ondernemingen, burgers en overheden en de beheerskosten voor de OVAM in optie 2 en 3 in de periode 2019-2028 hoger liggen dan in de nuloptie. In vergelijking met optie 3 ligt de efficiëntie van optie 2 iets hoger (schaalvoordelen + ervaring en kennis OVAM met bodemproblematiek). Ook wat het draagvlak van de beleidsmaatregel betreft, scoort optie 2 iets hoger dan optie 3, omdat in die optie de vrijstelling van de nieuwe bodemonderzoeksplicht voor particulieren wordt doorgetrokken naar het onderzoek bij overdracht van de risicoground.

Op basis van voorgaande afweging wordt gekozen voor de beleidsmaatregel van optie 2, meer bepaald een wettelijke verplichting tot het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek uiterlijk eind 2025 voor gronden met potentieel historische bodemverontreiniging die nog niet onderzocht werden, met daaraan gekoppeld de mogelijkheid tot vrijstelling onderzoeksplicht voor particulieren en voor betrokken particulieren de mogelijkheid tot overdracht van de risicoground zonder verplicht voorafgaand bodemonderzoek.

9. Uitvoering

– Aanpassing wetgeving

De invoering van de nieuwe bodemonderzoeksplicht vereist enkel een **wijziging van het Bodemdecreet**. De Vlaamse regering moet geen nadere regelen vaststellen om uitvoering te geven aan de onderzoeksplicht. De bestaande regels over het oriënterend bodemonderzoek van het VLAREBO en de standaardprocedure voor het oriënterend bodemonderzoek zijn van toepassing.

– Inventarisatie risicogronden

Via het lopende **inventarisatieproject** is de OVAM in samenwerking met steden en gemeenten bezig om de bestaande gemeentelijke inventarissen van risicogronden te vervolledigen, zodat via koppeling met het Grondeninformatieregister van de OVAM kan geïdentificeerd worden welke gronden met historische risico-activiteiten nog onderzocht moeten worden. alle risicogronden in kaart te brengen. De inventarisatie zal tegen eind 2017 en dus netvoor de invoering van de nieuwe bodemonderzoeksplicht gefinaliseerd zijn.

– Communicatie

De OVAM zal bij de inwerkingtreding van het wijzigingsdecreet (1 januari 2018) zorgen voor een **algemene communicatie** naar de diverse actoren, zijnde de notarissen, bodemsaneringsdeskundigen en gemeenten.

De OVAM voorziet een **gerichte communicatie naar de betrokkenen** van de algemene onderzoeksplicht. Aangezien de gronden die onder het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht vallen eind 2017 kunnen geïdentificeerd worden, zal de OVAM zal de eigenaars/gebruikers van deze gronden tijdig kunnen aanschrijven en op de hoogte kunnen brengen van hun bodemonderzoeksplicht en de mogelijkheid tot vrijstelling voor particulieren.

– Ambtshalve uitvoering door de OVAM vanaf kort na inwerkingtreding verplichting 1 januari 2018: spreiden over 10 jaar

In de gekozen optie kunnen particulieren vrijgesteld worden van de bodemonderzoeksplicht als ze voldoen aan een aantal voorwaarden. De gronden waarvoor vrijstelling werd toegekend, zullen per gemeente worden gebundeld en het bodemonderzoek zal ambtshalve door de OVAM worden uitgevoerd via een programmatorische woonzone- of siteaanpak. Die programmatorische aanpak loopt over de periode 2019-2028 met een jaarlijks budget van 3 miljoen euro. In dat kader zal de OVAM via de overheidsopdrachtenwetgeving erkende bodemsaneringsdeskundigen aanstellen om de bodemonderzoeken uit te voeren.

10. Administratieve lasten – beheerskosten

De wijzigingen betekenen een significante verschuiving van de onderzoekskosten van particulieren naar de overheid.

De ambtshalve onderzoekskosten voor de OVAM worden ingeschat op €30 miljoen over een periode van 10 jaar (2019-2028). Dit betekent in vergelijking met de nulsituatie een extra budgettaire impact van **€26.5 miljoen** in de periode 2019-2028 en dus jaarlijks €2,65 miljoen.

Eveneens zal deze aanpak een verhoging van het takenpakket van de OVAM met zich brengen die geschat wordt op 3 VTE voor een periode van 10 jaar. De bijkomende taken kunnen als volgt beschreven worden :

- beoordeling vrijstelling onderzoeksplicht particulieren;
- ambtshalve uitvoering bodemonderzoeken via opname in woonzone- of site-aanpak per gemeente;
- opstart + opvolging woonzone- en site-aanpak per gemeente;
- evaluatie bodemonderzoeken en beheer van de gegevens in het Grondeninformatieregister;
- toezicht en handhaving nieuwe bodemonderzoeksplicht.

Gelet op de huidige besparingscontext en personeelsafbouwbeleid worden de extra taken die voortkomen uit het nieuwe beleidsmaatregel voor de OVAM evenwel opgevangen binnen het huidige personeelsbestand, dit door een doorgedreven digitalisatie en informatisering die de afgelopen periode is uitgewerkt.

11. Handhaving

Het toezicht op en de handhaving van de voorgestelde nieuwe bodemonderzoeksplicht gebeurt op basis van het Milieuhandavingsdecreet van 21 december 2007 (Titel XVI van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid) en het Milieuhandavingsbesluit van 12 december 2008: zie artikel 172 en 173 van het Bodemdecreet.

Op basis van die milieuhandavingsregeling oefenen de toezichthouders van de OVAM toezicht uit op de naleving van de bepalingen van het Bodemdecreet. Ze kunnen gebruik maken van de instrumenten van het milieuhandavingsdecreet (raadgeving of aanmaning) om te voorkomen dat een inbreuk gebeurt.

Bij vaststelling van een overtreding in een verslag van vaststelling (milieu-inbreuk) kunnen de toezichthouders aan de vermoedelijke overtreder bestuurlijke maatregelen (regularisatiebevel) opleggen om de overtreding ongedaan te maken (bestuurlijke handhaving). Als de overtreder nalaat om zich binnen de vooropgestelde termijn alsnog in regel te stellen, kunnen de toezichthouders het bodemonderzoek zelf uitvoeren op kosten van de vermoedelijke overtreder.

De bestaande bodemonderzoeksplichten worden in het milieuhandavingsbesluit als een milieu-inbreuk (depenalisatie), zodat ook de nieuwe bodemonderzoeksplicht dezelfde kwalificatie zal moeten krijgen via aanpassing van bijlage III van het Milieuhandavingsbesluit. Bij vaststelling van een overtreding zullen de toezichthouders van de OVAM een verslag van vaststelling opmaken en een kopie ervan bezorgen aan de Gewestelijke Entiteit die op haar beurt een administratieve geldboete kan opleggen aan de vermoedelijke overtreder. De overtreder kan tegen die beslissing van de gewestelijke entiteit een beroep instellen bij het milieuhandavingcollege.

De kosten van ambtshalve uitvoering door de toezichthouders van de OVAM zal worden ingevorderd via de procedure van het dwangbevel zoals opgenomen in het Milieuhandavingsdecreet.

De handhaving van de nieuwe onderzoeksplicht door de toezichthouders van de OVAM wordt ingepland voor de periode eind 2025 tot eind 2028.

12. Evaluatie

De inschattingen naar effecten wordt momenteel gemaakt op basis van inschattingen via databankbevraging

(o.a. Grondeninformatieregister van de OVAM en gemeentelijke inventaris van risicogronden) en reeds lopende projecten.

De OVAM zal de effectiviteit en efficiëntie van de nieuwe bodemonderzoeksplicht en de mogelijke vrijstelling voor particulieren permanent monitoren en in de periode 2019-2028 zal jaarlijks een evaluatie gemaakt van de voortgang en de realisatie van de vooropgestelde doelstellingen. Bij vaststelling dat dit niet het geval is, wordt gezocht naar de oorzaak: onjuiste inschatting of analyse van de problematiek, inzet van het verkeerde beleidsinstrument of gebreken in de uitvoering of handhaving. De bevindingen worden voorgelegd aan de politieke besluitvormers om op zorgvuldige wijze te kunnen beslissen over een eventuele bijsturing.

In het wijzigingsvoorstel is niet expliciet een evaluatiebepaling opgenomen. Wel bestaat op grond van artikel 174 van het Bodemdecreet de verplichting voor de Vlaamse Regering om jaarlijks bij het Vlaams parlement verslag uit te brengen over de uitvoering van het decreet. De evaluatie van de efficiëntie en effectiviteit van de nieuwe bodemonderzoeksplicht zal hierin worden meegenomen.

13. Consultatie

In het kader van de optimalisatie van het bodembeleid werd op 26 februari 2014 door de OVAM een **workshop** georganiseerd waarop een aantal oplossingsrichtingen werden afgetoetst met een panel van externe deskundigen in het bodembeleid. Ook werden in de voorbereiding van de wijzigingsvoorstellen in de loop van 2015 belangrijke stakeholders (o.a. vereniging van erkende bodemsaneringsdeskundigen, Federatie Notarissen, OVB, ...) door de OVAM geraadpleegd. Om ook andere belanghebbende partijen de mogelijkheid te geven hun opmerkingen te geven, werd ook een **publieke consultatie** over de wijzigingsvoorstellen voorzien via de OVAM-website en de OVAM-nieuwsbrief. De consultatie liep van van 12 november 2015 tot eind december 2015. Verschillende reacties kwamen binnen in verband met de voorgestelde nieuwe bodemonderzoeksplicht: onder meer van Agoria, departement MOW, departement LNE, Havenbedrijf Antwerpen, Vereniging van Erkende Bodemsaneringsdeskundigen, de Boerenbond en Synergrid). Vooral als het gaat om gronden met inrichtingen van categorie O wordt de opmerking gemaakt dat de kost niet in verhouding staat tot het risico op bodemverontreiniging op heel wat van de inrichtingen en het geen efficiënte inzet van middelen inhoudt. Rekening houdend met de overweging dat de nieuwe bodemonderzoeksplicht een loutere vervroeging van de bestaande onderzoeksverplichting (oriënterend bodemonderzoek bij overdracht van de grond of sluiting van de risico-inrichting van categorie O) inhoudt en gelet op de reeds van bij de aanvang vooropgestelde belangrijke doelstelling van het Vlaamse bodembeleid om uiterlijk 2036 alle historische bodemverontreiniging te saneren en dus uiterlijk 2028 de ernst van de historische bodemverontreiniging in kaart te brengen met oog op de bescherming van mens en milieu, wordt het toepassingsgebied van de nieuwe onderzoeksplicht behouden en niet ingeperkt. Op basis van de reacties werd het voorstel wel bijgestuurd in die zin dat omwille van de rechtszekerheid in de wettekst uitdrukkelijk zal worden aangegeven dat de nieuwe bodemonderzoeksplicht enkel geldt met betrekking tot gronden waarvoor nog geen oriënterend bodemonderzoek werd uitgevoerd en beschikbaar is in het Grondeninformatieregister van de OVAM.

14. Contactinformatie

Mike Mortelmans
OVAM – afdeling Algemene Diensten
Juridische dienst
mike.mortelmans@ovam.be

Johan Ceenaeme
OVAM – afdeling Bodeminformatiebeheer
Team Bodemonderzoek en sanering
johan.ceenaeme@ovam.be